

การศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรี
จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

โดย
นายเอกรินทร์ สุภรณ์พานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษาและวัฒนธรรม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรี
จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

โดย
นายเอกรินทร์ สุภรณ์พานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษาและพัฒนาศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2557
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**A STUDY OF PROFESSIONAL NEEDS OF BACHELOR OF MUSIC DEGREE
GRADUATES FROM CHANDRAKASEM RAJABHAT UNIVERSITY**

By

Mr. Eakkarin Suphornpanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Music Program in Music Research and Development

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2014

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ การศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ” เสนอโดย นายเอกรินทร์ สุภรณ์พานิช เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษวิจัยและพัฒนา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารทศนวงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
อาจารย์ ดร.นลิน เพ็ชรอินทร์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ราชรักษ์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สรัญ ฐิตะวสันต์)
...../...../.....

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.นลิน เพ็ชรอินทร์)
...../...../.....

52701326: สาขาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

คำสำคัญ: ความต้องการทางอาชีพ/ ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

เอกรินทร์ สุภรณ์พานิช: การศึกษาภาวะทางอาชีพของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อ.ดร.นลิน เพ็ชรอินทร์. 80หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะทางอาชีพของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมในเรื่อง การได้งานทำ การว่างงาน แนวโน้มทางอาชีพ ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่ออาชีพของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีดังกล่าว โดยทำการสำรวจกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ระหว่างปี 2553 - 2557 มีจำนวนมากกว่าสามร้อย คน และคาดว่าปัจจัยที่ส่งผลต่ออาชีพของผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์กับปัจจัยและอิทธิพลต่างๆจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ และทฤษฎีการว่างงาน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล บุคคลมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยปัจจัยส่วนบุคคลมีองค์ประกอบดังนี้คือ ความถนัดและสติปัญญา ความสนใจ ค่านิยม บุคคลแวดล้อม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ครอบครัว บุคลิกภาพและการปรับตัว ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน
2. ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เช่นผู้ปกครองมีอิทธิพลต่ออาชีพของบุตรหลานทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ สื่อต่างๆที่อยู่รอบตัวมีอิทธิพลทางความคิด รวมไปถึงการตัดสินใจประกอบอาชีพต่างๆ
4. ตลาดแรงงานมีความแตกต่าง จึงต้องการแรงงานที่มีคุณสมบัติแตกต่างกัน

สาขาวิชาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

52701326: MAJOR: MUSIC RESEARCH AND DEVELOPMENT

KEY WORDS: PROFESSIONAL NEEDS / BACHELOR OF MUSIC DEGREE
GRADUATES / BACHELOR DEGREE

EAKKARIN SUPHORN PANICH: A STUDY OF CAREER DEVELOPMENT
OF BACHELOR OF MUSIC DEGREE GRADUATES FROM CHANDRAKASEM
RAJABHAT UNIVERSITY. THESIS ADVISOR: NALIN PETCHIN, Ph.D. 80 pp.

The objective of the study is to study career development of Bachelor degree graduates who had graduated during 2010 - 2014 from Chandrakasem Rajabhat University. The concerns of the study are on employment status, unemployment, career trends and all other related factors which have an effect on those graduates' profession. A survey has been conducted from target group using In - depth Interview to collect all data.

The finding indicates that the number of those Bachelor degree graduates who graduated in 2010 - 2014 is greater than three hundred. It also results that the factor that affects their career is related to the factors and other influences from the theory of occupation choice, theory of career development and theory of unemployment as follows:

1. Personal factor: A person has his tendency in choosing his career that satisfies his need the most. Personal information has an influence over choice of career. Personal factors consist of aptitude and intelligence, interest, personal value, surrounding person(s), learning achievement, family, personality, character, adaptation, habitat and social value.

2. Personal factor related and/or influenced to choice of career: For example, parents have a direct and indirect influence over their children's choices of career.

3. News information factor: Knowledge of a certain career has an influence over choice of career. All surrounding media has influenced over a person's mindset and decision making in choosing a career.

4. Labor markets have many different dynamics. That is why they need workers or labors who are able to contribute in different performance.

The results of the study are expected to be used as a way(s) in developing music education in undergraduate programs and for career counselling for those who are currently undergraduates or those who finish their programs at the end.

Program of Music Research and Development

Graduate School, Silpakorn University

Student's Signature.....

Academic Year 2014

Thesis Advisors' signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ดร. นลิน เพ็ชรอินทร์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ราชรักษ์ และ อาจารย์ ดร.สรัญ จิตะสันต์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาสังคมศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากรทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของเอกสารและวิทยานิพนธ์ทุกเล่มที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ หลักรัฐศาสตร์สังคมศึกษาระดับปริญญาตรีทุกท่านที่ให้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูลการวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนุชาแด่พระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคหรือภัยคุกคาม (SWOT)	8
ความเป็นมาของ SWOT	8
ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT	13
PEST Analysis	15
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ	22
ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland	22
ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Scheffer.....	29
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ.....	31
ปัจจัยส่วนบุคคล.....	31
ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง	33
ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย	35
การปรับกระบวนการทัศน์ของอุตสาหกรรมเพลงในประเทศไทย	36
การพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ ตามแนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อัตราการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาเทียบกับจำนวนผู้ว่างงานทุกระดับการศึกษานั้นสูงขึ้นเรื่อยๆ จากร้อยละ 9.1 ในปี พ.ศ. 2554 มาเป็นร้อยละ 27.93 ในปี พ.ศ. 2556 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2557) นักวิชาการได้กล่าวถึงปัญหาการว่างงานไว้หลายสาเหตุ ทั้งด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม พอสรุปได้ว่าจากการที่อัตราการเพิ่มประชากรถึงร้อยละ 3 – 3.2 ในช่วงปี พ.ศ. 2503 - 2513 ทำให้ประชากรล้นงานในปัจจุบัน ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจโลกได้ตกต่ำ ทำให้การขยายตัวของตลาดลดลง แต่การขยายตัวของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกลับเพิ่มตามค่านิยมของสังคมไทยว่าผู้มีการศึกษาสูงจะมีรายได้ดี เป็นผลให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมีอัตราการว่างงานสูงขึ้น (รศ.ดร.สมชาย สุขศิริเสรีกุล, 2550) ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติบอกว่า พ.ศ.2555 (ข้อมูลล่าสุดถึงปีนี้) จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 67,891,960 คน เป็นผู้มีงานทำ 38,941,100 คน เป็นผู้ประกอบอาชีพด้าน ศิลปะ บันเทิง และนันทนาการ 227,930 คน ซึ่งเท่ากับ 0.58% ของผู้มีงานทำทั้งประเทศ ซึ่งอาชีพดนตรีเป็นเพียงส่วนหนึ่งใน 0.58% ดังกล่าว จากสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ดีในปัจจุบัน รวมถึงเป็นช่วงหลังยุคตกต่ำของอุตสาหกรรมดนตรี(หลัง พ.ศ. 2541) บริษัทค่ายเพลงต่างๆ ยุบกิจการให้เล็กลง ลดปริมาณการแต่งเพลงใหม่ๆ และนำเพลงเก่าออกมาทำซ้ำเพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งผลให้งานทางด้านดนตรีต่างๆ ในการผลิตลดลงไปด้วย (ฉวรา พิไชยแพทย, 2553) ในขณะเดียวกันก็มีผู้ประกอบอาชีพนักดนตรีโดยที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านดนตรีจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ของอาชีพนักดนตรีมีน้อยลง ประกอบกับมีผู้จบการศึกษาด้านดนตรีเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เกิดภาวะการแข่งขันที่สูง ในขณะที่ค่าตอบแทนต่ำลง ผู้ที่ต้องการทำงานอย่างมั่นคงก็ต้องเลือกเป็นแรงงานในระบบ เช่น อาจารย์สอนดนตรี ในขณะที่งานอื่นๆ ในตลาดงานสำหรับแรงงานในระบบนั้นมีไม่มาก นอกจากนั้นคืองานนอกระบบเช่น นักดนตรีอิสระที่รับงานมาทำที่บ้าน งานสอนดนตรีตามโรงเรียนดนตรีและรับสอนที่บ้านซึ่งมีค่าตอบแทนตามจำนวนนักเรียน การเป็นนักดนตรีตามสถานบันเทิง ซึ่งผู้ประกอบการไม่พิจารณาการเข้าทำงานจากวุฒิการศึกษา ทำให้ผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษาต้องแข่งขันกับนักดนตรีที่ไม่มีวุฒิจากด้านดนตรีอีกด้วย จากการแข่งขันที่สูงในอาชีพดนตรีอาจทำให้ผู้ที่จบ

การศึกษาคนตรีหันไปประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ ซึ่งมีตลาดงานที่ใหญ่กว่าและค่าตอบแทนที่สูงกว่า ทำให้เกิดการแย่งงานกับผู้จบการศึกษาในสาขาอื่นๆ เป็นสาเหตุหนึ่งของการว่างงาน

สุกรี เจริญสุข (2551) ได้กล่าวถึงการตกงานของนักดนตรีดังนี้

“หลังจากวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 เมื่อประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้กิจการดนตรีตกต่ำอย่างมาก ไม่มีคนเที่ยวกลางคืน ไม่มีคนดื่มและกินอาหารนอกบ้านไม่มีคนฟังเพลงกลางคืน ในที่สุดก็ ภัตตาคารถูกปิด นักดนตรีตกงานจำนวนมาก อาชีพนักดนตรีที่เคยรุ่งเรืองกลับตกต่ำอย่างน่าใจหาย นักดนตรีชาวต่างประเทศต้องบินกลับบ้าน”

นอกจากนี้ สุกรี เจริญสุข ยังได้กล่าวต่ออีกว่าสืบเนื่องจากสาเหตุดังกล่าวทำให้นักดนตรีหันไปประกอบอาชีพครูมากขึ้น ทำให้เกิดการขยายตัวของโรงเรียนดนตรีตามศูนย์การค้า ทุกจังหวัด และมีสถาบันอุดมศึกษาเปิดการสอนดนตรีขึ้นมากมาย การศึกษาคนตรีขยายอาชีพกว้างขวางขึ้น อาทิ ดนตรีคลาสสิก ดนตรีสมัยนิยม ธุรกิจดนตรี ดนตรีแจ๊ส อุตสาหกรรมดนตรี ดนตรีบำบัด ดนตรีศึกษา ดนตรีวิทยา การสอนดนตรีปฏิบัติ ดนตรีเทคโนโลยี ดนตรีประกอบภาพยนตร์ เป็นต้น

การศึกษาเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การเลือกที่จะศึกษาในแต่ละสาขาวิชาหมายถึงการเลือกที่จะประกอบอาชีพนั้นๆ ในอนาคต การเรียนดนตรีในระดับปริญญาตรี เป็นการเรียนเพื่อประกอบอาชีพดนตรี (อุเทน อินทโร, 2550) หลักสูตรดนตรี เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษาของไทยครั้งแรกใน พ.ศ. 2477 ในระดับอนุปริญญาและพัฒนาจนพัฒนาไปสู่ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และถึงระดับปริญญาเอกในปีการศึกษา 2548 (รศ. ณรงค์ชัย ปัญญกริชต์, 2553) เกิดการผลิตบุคลากรทางดนตรีขึ้นมากมายเข้าสู่ทางด้านดนตรีต่างๆ และอุตสาหกรรมดนตรี นอกจากนี้ อุเทน อินทโร ยังได้กล่าวถึงการศึกษาดนตรีในมหาวิทยาลัยและสถาบันราชภัฏดังนี้

มหาวิทยาลัย (ดนตรี) เป็นสถาบันที่มีอาจารย์ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาเฉพาะด้าน บางสถาบันมีอาจารย์เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากต่างประเทศ จะต้องศึกษาว่าแต่ละสถาบันมีความโดดเด่นทางด้านใด เหมาะสมกับเป้าหมายของตนหรือไม่ เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีผู้ต้องการเรียนเป็นจำนวนมาก ทางสถาบันจึงต้องคัดสรรผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ดังนั้นผู้ที่สอบเข้ามหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมความพร้อมทางดนตรีก่อนสอบเข้าอย่างน้อยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

มหาวิทยาลัยราชภัฏ (ดนตรี) เป็นสถาบันอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับผู้เรียนที่ต้องการประกอบอาชีพดนตรี แต่มีพื้นฐานความรู้และทักษะทางดนตรีไม่มากนัก ดังนั้นผู้เรียนจะต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม โดยเฉพาะความรู้ทางด้านการปฏิบัติดนตรี เนื่องจากค่าเรียนไม่สูงนัก ดังนั้นควร

ต้องลงทุนเพิ่มในเรื่องการเรียนเสริมประสิทธิภาพทางด้านดนตรีปฏิบัติจากโรงเรียนนอกระบบ เพื่อช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น

อุเทน อินทโร (2550) ได้แบ่งอาชีพดนตรีออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. อาชีพดนตรี

1.1 แบบที่ใช้วุฒิการศึกษาเป็นหลัก มักเป็นอาชีพทางการศึกษา ได้แก่ครูและนักวิชาการทางดนตรี

1.2 อาชีพดนตรีที่ใช้ฝีมือเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นอาชีพทางการปฏิบัติ อาศัยทักษะทางดนตรี ได้แก่ ครูดนตรีนอกระบบ นักดนตรีทั่วไป วาทยากร ผู้ประพันธ์เพลง นักเรียนเรียงเสียงประสาน นักเล่นดนตรีในห้องบันทึกเสียง เป็นต้น

2. อาชีพดนตรีแบบประยุกต์ เป็นการผสมผสานระหว่างทักษะทางดนตรีและทักษะอาชีพอื่น เช่น ทักษะทางธุรกิจ จะได้ธุรกิจโรงเรียนดนตรี ธุรกิจค่ายเพลง ธุรกิจร้านขายเครื่องดนตรี ธุรกิจห้องบันทึกเสียง ธุรกิจสถานที่แสดงดนตรี ธุรกิจจัดหานักดนตรีแสดงในงานต่างๆ ธุรกิจของที่ระลึกทางดนตรี ทักษะทางสถาปัตยกรรม จะได้อาชีพออกแบบห้องแสดงดนตรี ออกแบบห้องบันทึกเสียง ออกแบบห้องซ้อม ออกแบบห้องเรียนดนตรี ทักษะด้านการฟังเพลง จะได้อาชีพดีเจ ร้านขาย CD ผู้ปรับเสียง (MIX) ทักษะทางศิลปะ จะได้อาชีพผู้ออกแบบปก CD และ Poster ดนตรี ออกแบบแสงในการแสดงดนตรี ถ่ายภาพการแสดงดนตรี ทักษะด้านการกำกับ จะได้อาชีพผลิต Music Video ควบคุมการถ่ายทำ Concert (รู้ว่านักดนตรีคนไหน solo) ถ่ายทำสื่อการสอนดนตรี ทักษะด้านงานฝีมือและวิศวกรรม จะได้อาชีพซ่อมเครื่องดนตรี ผลิตเครื่องดนตรี ออกแบบหรือประดิษฐ์เครื่องดนตรี ประดิษฐ์ของที่ระลึกทางดนตรี เป็นต้น

จากตัวอย่างที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าอาชีพดนตรีแบบประยุกต์นั้นมีความหลากหลายกว่าอาชีพดนตรีทั่วไป ซึ่งปัจจุบันในประเทศไทยมีการเปิดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพดนตรีแบบประยุกต์บ้างแล้ว เช่น สาขาธุรกิจดนตรี (มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มหาวิทยาลัยพายัพ) ดนตรีเชิงพาณิชย์ (มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยพายัพ) ดนตรีบำบัด (มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยรังสิต) และดนตรีศาสนา (มหาวิทยาลัยพายัพ)

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมเป็นหนึ่งในมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนด้านดนตรีมายาวนาน มีบุคลากรทางดนตรีที่มีชื่อเสียงสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมมากมาย เช่น แจ็ค ชรรมรัตน์ ดวงศิริ ผู้ชนะการแข่งขันรายการ Guitar Idol ครั้งที่ 2 สมาชิกวง Body Slam สมาชิกวง Big Ass วง I – Sax และอื่นๆ สาขาวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2520 โดย อ.วาสิษฐ จรรย์ยานนท์ และได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า

โปรแกรมวิชาเป็นคนแรก เปิดสอนโปรแกรมวิชาดนตรีสายศิลปศาสตร์ สำหรับนักศึกษาภาคปกติ และภาคนอกเวลา

สาขาวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นหนักในด้านที่เกี่ยวกับดนตรีคอมพิวเตอร์ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 โดยได้ร่วมมือกับคณาจารย์จากสถาบันต่างๆ รวบรวมวิชาที่เกี่ยวกับดนตรีคอมพิวเตอร์ และรายวิชาที่เกี่ยวกับการบันทึกเสียง เพิ่มเติมในหลักสูตรเป็นวิชาเลือก เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษามาโดยลำดับ และนอกเหนือจากการให้ความรู้แก่นักศึกษาซึ่งเป็นภาระหน้าที่ตามปกติแล้ว ยังได้มีการจัดการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรทางด้านดนตรี ตลอดจนการบริการให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวกับดนตรีคอมพิวเตอร์แก่บุคคลทั่วไปอีกด้วย

ปัจจุบันภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมเปิดรับสมัครนักศึกษาหลักสูตรดนตรีสากลปีการศึกษาละ 60 คน ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมจึงมีผู้จบการศึกษาด้านวิชาดนตรีสากล 300 คนโดยประมาณ

ตารางที่ 1 แผนการรับนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมในระยะเวลา 5 ปี

จำนวนนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่	จำนวนนักศึกษาแต่ละปีการศึกษา				
	2554	2555	2556	2557	2558
1	60	60	60	60	60
2		60	60	60	60
3			60	60	60
4				60	60
รวม	60	120	180	240	300
จำนวนที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา				60	60

หลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมประกอบด้วยรายวิชาสามัญต่างๆ และหมวดวิชาเฉพาะ (ดนตรี) โดยแบ่งเป็นวิชาบังคับที่นักศึกษาดนตรีต้องเรียนทุกคนเช่น ทฤษฎีดนตรีสากล ประวัติดนตรีตะวันตก ประวัติดนตรีสมัยนิยม คอมพิวเตอร์ดนตรีขั้นพื้นฐาน ระบบบันทึกและประมวลผลข้อมูลทางดนตรี การแยกเสียงสำหรับวงออร์เคสตรา ประวัติและวิวัฒนาการของเพลงไทยสากล การบันทึกเสียง การผลิตผลงานทางดนตรีด้วยคอมพิวเตอร์ ฟิสิกส์ของเสียงดนตรี การประพันธ์ คีตลักษณ์และการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ดนตรีสมัยนิยม อุตสาหกรรมดนตรี ธุรกิจ

ดนตรี ระเบียบวิธีวิจัยทางดนตรี ทฤษฎีการสอดทำนอง สัมมนาทางดนตรี ปฏิบัติรวมวง การฝึก โสตประสาท และการขับร้องประสานเสียง นอกจากนี้ภาควิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมไม่ได้แบ่งการเรียนการสอนออกเป็นสาขาต่างๆ เหมือนกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ แต่มีแบ่ง นักศึกษาตามการปฏิบัติเครื่องหลัก โดยแบ่งเป็นกลุ่มของเครื่องดนตรีดังนี้

1. กลุ่มเครื่องเป่าลมไม้
2. กลุ่มเครื่องเป่าทองเหลือง
3. กลุ่มกีตาร์เบส
4. กลุ่มกีตาร์ไฟฟ้า
5. กลุ่มคีย์บอร์ด
6. กลุ่มขับร้องสากล
7. กลุ่มเครื่องกระทบ

จากความเป็นมาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการทางอาชีพ มุมมองเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีและการประกอบอาชีพดนตรีของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาดนตรีสำหรับ สถาบันอุดมศึกษาได้จัดการศึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบอาชีพดนตรีแก่นักศึกษาดนตรีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรี
2. เพื่อวิเคราะห์อาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรี
3. เพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีมีความต้องการในการประกอบอาชีพดนตรีต่างกัน โดยปัจจัยของความสนใจในรายวิชาที่จบศึกษา

ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพคนตรี
2. ศึกษาความต้องการทางอาชีพ ทักษะที่มีต่ออาชีพคนตรีและการศึกษาคนตรีของผู้จบการศึกษาคนตรีในระดับปริญญาตรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ให้ความหมายของคำว่าแรงงานในระบบและนอกระบบดังนี้

1. แรงงานในระบบ (Formal Sector) หมายถึง แรงงานที่ทำงานในระบบการจ้างงานที่มีรายได้ประจำ มีเงินเดือนที่แน่นอน ได้รับการคุ้มครองสวัสดิการต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้แรงงานในระบบยังมีโอกาสที่จะก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน และได้รับสิทธิคุ้มครองจากการประกันสังคม การประกันสุขภาพ และประกันสุขภาพด้วย”

2. แรงงานนอกระบบ (Informal Sector) หมายถึง แรงงานที่ทำงานอิสระ หรือเป็นแรงงานที่ไม่ได้รับการคุ้มครองในระบบการประกันสังคม” ได้แก่

- 2.1 คนงานที่ทำงานไม่เต็มเวลา (Part-Time Worker)
- 2.2 คนงานที่รับงานไปทำที่บ้าน (Home-Base Worker)
- 2.3 คนงานที่ทำงานแบบเหมาช่วง (Sub-Contract Worker)
- 2.4 คนงานที่ทำงานระยะสั้น (Short-Time Worker)

3. อาชีพคนตรีแบบประยุกต์ คือการผสมผสานระหว่างทักษะทางคนตรีและทักษะอาชีพอื่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาคนตรี ตลอดจนทัศนคติที่มีต่ออาชีพคนตรีและการศึกษาคนตรีของผู้จบการศึกษาคนตรีในระดับปริญญาตรี
2. ทราบถึงโอกาสและอุปสรรคของอาชีพคนตรีในปัจจุบัน
3. ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงมีของผู้จบการศึกษาคนตรี
4. เพื่อนำความรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาคนตรีและการแนะแนวอาชีพสำหรับผู้กำลังศึกษาในสาขาวิชาคนตรี
5. เพื่อนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบการในการรับผู้จบการศึกษาคนตรีเข้าทำงาน

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT Analysis)
2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพ
 - ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland
 - ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Scheffer
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ (อ้างอิงตามทฤษฎีของ Hoppock)
 - ปัจจัยส่วนบุคคล
 - ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง
 - ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
2. การปรับกระบวนการทัศน์ของอุตสาหกรรมเพลงในประเทศไทย
3. การพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ ตามแนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
4. ความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนโอกาสและอุปสรรคหรือภัยคุกคาม (SWOT Analysis)

SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคหรือภัยคุกคาม เป็นหลักการวิเคราะห์ที่เริ่มต้นมาจากการตลาด จนนำมาใช้กับองค์กรหรือแม้แต่บุคคล เอกชัย บุญยาพิชฐาน(2553, 29) กล่าวว่า “ถ้าเป็นส่วนบุคคล คุณสามารถใช้การวิเคราะห์ SWOT เพื่อวางแผนชีวิตของคุณเอง เพื่อให้เป็นเลิศในเส้นทางที่คุณต้องการ ”

ความเป็นมาของ SWOT

จากการสืบค้นความเป็นมาของ SWOT (เอกชัย บุญยาพิชฐาน, 2553, 5) นั้นพบว่า มีแหล่งที่มาที่มีความแตกต่างกันออกไปเป็น 2 ทาง และทั้งสองฝ่ายก็ระบุว่าเป็นที่มาของ SWOT ซึ่งเมื่อค้นหาแล้วน่าจะมีความเป็นไปได้ทั้งคู่ ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากว่าเรื่องราวของ SWOT นั้น เป็นเรื่องที่มีคนสนใจอยู่มาก เป็นกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่ไม่ยาก และก่อนหน้าที่จะออกมาเป็นรูปแบบของ SWOT ที่สมบูรณ์นั้นก็ยังมีที่ไปที่ไปอยู่ก่อนแล้ว เช่น แนวทางที่คิดค้นโดยบริษัทดูปองท์ (Du Pont) ในปี 1949 หลังจากนั้นจึงมีผู้ที่บัญญัติขึ้นมาแตกต่างกันออกไปเป็น 2 เส้นทาง

1. ศาสตราจารย์ อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey)

เส้นทางแรกผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นหลักในการพัฒนาเทคนิคนี้ขึ้นมาคือ ศาสตราจารย์ อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) แห่งมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด ซึ่งมีบทบาทในการเป็นผู้นำในคณะวิจัยที่เกิดขึ้นในระหว่างปี 1960 – 1970 โดยการวิจัยนี้ได้ทำกับผู้บริหารของบริษัทต่างๆ ในฟอร์จูน 500 ของสหรัฐอเมริกา (บริษัทที่ได้รับการคัดเลือกมาอยู่ในฟอร์จูน 500 คือ บริษัทที่มีผลประกอบการชั้นนำในอันดับ 500 แรก) ผลการวิจัยนี้สุดท้ายออกมาเป็นรูปแบบการบริหารจัดการรูปแบบหนึ่งที่มีชื่อว่า Team Action Model ย่อว่า TAM ที่ให้แนวทางแก่ผู้บริหารในด้านการบริหารความเปลี่ยนแปลง (Change Management) รูปแบบ หรือ Model นี้ผู้ฝึกสอน หรือที่ปรึกษาทั้งหลายได้นำไปใช้กันทั่วโลก

พื้นฐานจริงๆ ที่ทำให้เกิดความจำเป็นในการทำวิจัยในเรื่องนี้มาจากความต้องการที่จะทำความเข้าใจให้ได้ว่าทำไมระบบการวางแผน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะยาวขององค์กรทั้งหลายตามที่ทำกันอยู่ในเวลานั้นจึงประสบแต่ความล้มเหลว แถมยังสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมากในการวางแผนแต่ละครั้ง เพราะการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย พร้อมทั้งแผนปฏิบัติการที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายในการรองรับแผนระยะยาวดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องที่ยากในยุคนั้น และมักจะเกิดปัญหาให้ถกเถียงกันได้อย่างไม่รู้จบ ดังนั้นบริษัทในฟอร์จูน 500 จึงได้ลงขันกันให้ทุนกับสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด โดยการวิจัยก็ได้ทำกันเป็นทีมที่ประกอบด้วย

ศาสตราจารย์ อัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ แมเรียน ดอชเชอร์ (Marion Doshier) เบอร์เกอร์ ไลน (Birger Lie) โอติส เบนเนเป (Otis Benepe) และผู้ร่วมทีมอีกหลายท่าน

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยโดยใช้ระบบการสอบถามเป็นหลัก คำถามทั้งหลายได้ถูกออกแบบขึ้นเพื่อใช้ในการถามผู้บริหารสูงสุด และผู้จัดการหรือผู้อำนวยการด้านวางแผน ประเด็นสำคัญอันหนึ่งที่ผู้วิจัยพบในการวางแผนในช่วงนั้นคือการขาดความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่างๆ ที่ประกอบกันอยู่ตั้งแต่ต้นทางคือแผนเริ่มต้นจนไปถึงแผนปฏิบัติการ ทีมงานผู้วิจัยจึงได้วางหลักการออกมา 7 ประการที่ต้องนำมาใช้เพื่อประสานให้เกิดความเชื่อมโยงเหล่านั้น หลักที่ว่านั้นมีองค์ประกอบดังนี้

1. คุณค่า (Values)
2. การประเมินคุณค่า (Appraise)
3. การจูงใจ (Motivation)
4. การค้นหา (Search)
5. การคัดเลือก (Select)
6. ตัวโครงการ (Programme)
7. การปฏิบัติ (Act)

ในการวิจัยได้ใช้คำถามเป็นหลัก โดยตัวคำถามจะเริ่มจากการถามว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดี (Good) และไม่ดี (Bad) ที่เกิดจากการทำงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต สิ่งที่ดีในปัจจุบันก็ถือว่าเป็นที่น่าพอใจ (Satisfactory) สิ่งที่ไม่ดีในอนาคตที่ผู้ตอบจินตนาการได้ก็ถือเป็นโอกาส (Opportunity) อะไรที่เป็นสิ่งไม่ดีในปัจจุบันท่านก็กำหนดให้เป็นข้อบกพร่อง (Fault) ส่วนสิ่งที่ไม่ดีในอนาคตท่านก็กำหนดให้เป็นภัยคุกคาม (Threat) เมื่อเอาตัวอักษรที่นำหน้าทั้ง 4 ตัวมารวมกันก็ออกมาเป็น SOFT ท่านจึงเรียกรูปแบบนี้ว่า การวิเคราะห์ SOFT

ในการวิจัยต้องมีการนำเสนอผลการวิจัย การนำเสนอรูปแบบดังกล่าวผู้บริหารของโครงการได้เปลี่ยนแปลงตัวอักษรเสียใหม่จาก F ไปเป็น W แล้วกลับตัวอักษรเสียใหม่ ทำให้ชื่อเรียกเปลี่ยนแปลงไปเป็น SWOT ตั้งแต่นั้นมา และการวิเคราะห์ได้จำแนกออกเป็น 6 ด้านคือผลิตภัณฑ์ กระบวนการ ลูกค้า การจัดส่ง การเงิน และการบริหาร

ภายหลังการวิจัยได้มีการนำรูปแบบหรือ Model นี้ไปใช้ในทางปฏิบัติโดยแผนการวางแผนออกเป็น 6 ด้านตามที่ว่าไปแล้ว ทำให้การวิเคราะห์โยงไปถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกขององค์กร บริษัทที่นำแนวทางไปใช้ก็ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะผลการวิเคราะห์ทำให้เกิดประเด็นต่างๆ ขึ้นมาที่องค์กรจะต้องนำไปใช้ในการวางแผนต่อไป (หากจะเทียบคำว่า “ประเด็น” ที่ท่านใช้คำว่า “issue” ในอดีตนั้นกับในปัจจุบัน ตัวประเด็นนี้ก็คือ “กลยุทธ์” นั่นเอง)

นอกจากในเส้นทางนี้แล้ว ยังมีผลงานของนักวิจัยอื่นที่ออกมาเป็นไปในทำนองเดียวกันกับ SWOT นี้ซึ่งตีพิมพ์ออกมาเป็นหนังสือในปี 1965 โดยใช้คำว่า Opportunities, Risks, Environment, และ Problems แต่คำเหล่านี้ไม่ได้เป็นที่นิยมใช้

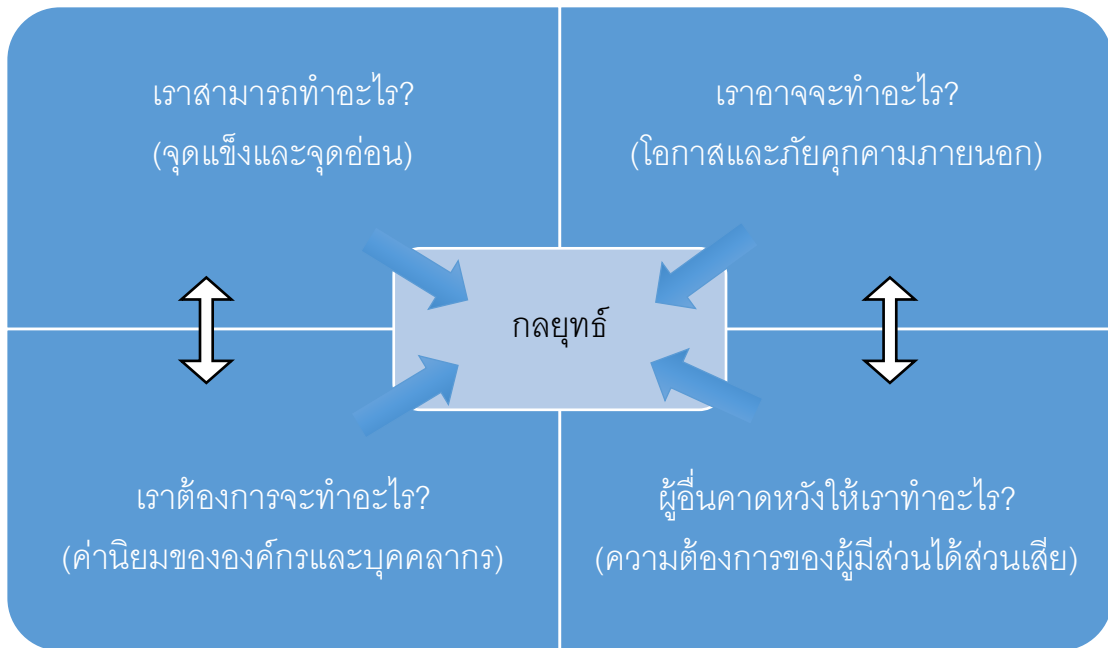
2. ศาสตราจารย์ เคนเนท แอนดริวส์ (Kenneth Andrews)

อีกฝ่ายหนึ่งที่กล่าวอ้างว่าเป็นต้นตอที่มาของ SWOT เช่นกันก็ต้องยกให้เป็นผลงานของศาสตราจารย์ เคนเนท แอนดริวส์ ที่ในคำนี้บอกของท่านผู้จัดเป็นผู้บุกเบิกในเรื่องของ SWOT นี้เลยทีเดียว โดยผลงานของท่านนั้นเกิดในปี 1971 ที่ท่านได้วางหลักการให้เกิดการเชื่อมโยงกันระหว่างความสามารถและทรัพยากรขององค์กรเข้ากับสภาพแวดล้อม โดยท่านได้กล่าวอ้างว่าเทคนิคตัวนี้จัดเป็นนวัตกรรมตัวใหม่ที่มีขนาดเล็ก และไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการที่จะนำเอาจุดแข็งขององค์กรไปดึงเอาโอกาสที่อยู่ภายนอกมาใช้ และจุดแข็งนี้จะไปช่วยปิดจุดอ่อน และต่อสู้กับภัยคุกคามที่จะมีมาได้

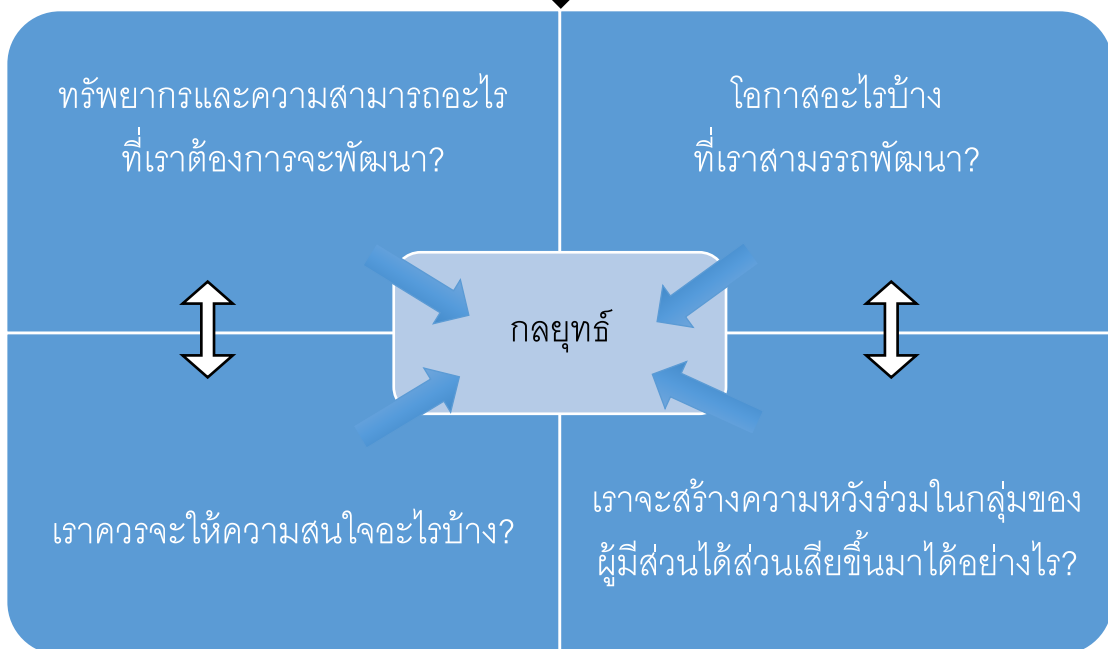
เส้นทางนี้ได้บรรยายไว้ว่าการทำธุรกิจในสมัยก่อนนั้นคือศตวรรษที่ 19 นั้นไม่ยากเย็นเหมือนช่วงหลังๆ ในช่วงก่อนหน้านั้น โลกอยู่ในยุคอุตสาหกรรมที่ตลาดอยู่ในมือของผู้ผลิตและผู้ให้บริการ แต่เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคสารสนเทศตลาดได้เปลี่ยนไปอยู่ในมือของผู้ซื้อ การแข่งขันกันเองในกลุ่มผู้ประกอบการจึงเข้มข้นมากขึ้น ทว่าในช่วงต้นๆเองนั้นธุรกิจก็ไม่ว่าจะอย่างไรกับมันดี นอกจากนั้นแนวความคิดของ อัดัม สมิท ที่บอกว่ามันมีมือที่มองไม่เห็นที่ท่านเรียกว่า invisible hand ที่คอยกำกับควบคุมอยู่ก็ยิ่งทำให้ธุรกิจไม่รู้จะทำอย่างไรยิ่งขึ้น

หลังจากนั้นไม่นานแนวความคิดเกี่ยวกับมือที่มองไม่เห็นก็ได้ถูกทำให้มีความชัดเจนขึ้นจนกลายเป็นมือที่มองเห็นได้โดย อัลเฟรด แชนด์เลอร์ ที่ออกมากล่าวว่า ความจริงแล้วมือนี้เป็นมือที่มองเห็น ท่านใช้คำว่า visible hand ออกมาหักล้างกับ อัดัม สมิท ซึ่งมีความหมายก็คือแทนที่เราจะมารอคอยมือที่มองไม่เห็นมาชักจูง แท้จริงแล้วมันมีมือที่มองเห็นที่เราจะลงมือทำได้เพื่อแก้ไขสิ่งเหล่านี้

มาในช่วงกลางศตวรรษที่ 19 การแข่งขันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงทำให้ Harvard Business School ที่เป็นองค์กรหลักแห่งหนึ่งในการประสาทความรู้ทางด้านธุรกิจต้องออกมาเป็นตัวในเรื่องนี้ ท่านที่ออกมามีบทบาทในการสร้างแนวความคิดก็คือศาสตราจารย์ เคนเนท แอนดริวส์ ที่ได้กล่าวว่า “องค์กรธุรกิจ องค์กรย่อย หรือแม้กระทั่งแต่ละบุคคล ควรจะต้องกำหนดเป้าหมายของตัวเองออกมาเพื่อที่จะให้สามารถเดินไปข้างหน้าในทิศทางที่ถูกต้อง ไม่พลัดหลงออกไปนอกเส้นทางเสียก่อน”

ก้าวต่อไปที่ประณีตมากขึ้น

ภาพที่ 1 รูปแบบ SWOT ของ เคนเนท แอนดริวส์

คำถามสำคัญมี 4 คำถามคือ

1. เราสามารถทำอะไร? คำถามนี้จะสอดคล้องกับจุดแข็งและจุดอ่อนของการวิเคราะห์

SWOT

2. เราต้องการทำอะไร? คำถามนี้จะขึ้นกับค่านิยมขององค์กรและบุคลากร

3. เราอาจจะทำอะไร? คำถามนี้จะสอดคล้องกับโอกาสและภัยคุกคาม

4. ผู้ stakeholder ของเราทำอะไร? คำถามนี้จะสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้

ส่วนเสีย

คำตอบสำหรับคำถามเหล่านี้ก็จะเป็ นวัตถุประสงค์ที่จะเอาไปสร้างกลยุทธ์ให้กับองค์กร นอกจากนั้นท่านยังได้พัฒนาคำถามขึ้นมาอีก 4 คำถามที่จะเป็นการวางหลักการที่ประณีตมากขึ้นไป อีกด้วย

SWOT เป็นการวิเคราะห์ภายในและภายนอกเพื่อการบริหารจัดการเชิงคุณภาพซึ่ง SWOT เป็นตัวย่อที่มีความหมายดังนี้

S = Strengths หมายถึงจุดแข็ง หรือข้อได้เปรียบ

W = Weaknesses หมายถึงจุดอ่อนหรือข้อเสียเปรียบ

O = Opportunities หมายถึงโอกาส

T = Threats หมายถึงอุปสรรค ข้อจำกัด หรือภัยคุกคาม

หลักการสำคัญของ SWOT ก็คือการวิเคราะห์โดยการสำรวจจากสภาพการณ์ 2 ด้าน คือสภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก ดังนั้นการวิเคราะห์ SWOT จึงเรียกได้ว่าเป็น การวิเคราะห์สภาพการณ์ (Situation Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน เพื่อให้รู้ตนเอง (รู้เรา) รู้จักสภาพแวดล้อม (รู้เขา) ชัดเจน และวิเคราะห์โอกาส – อุปสรรค การวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ทั้ง ภายนอกและภายในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารขององค์กรทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกและภายในองค์กร ทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วและการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่มีต่อองค์กรธุรกิจ และจุดแข็ง จุดอ่อน และความสามารถ ด้านต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ การ กำหนดกลยุทธ์และการดำเนินตามกลยุทธ์ขององค์กรระดับองค์กรที่เหมาะสมต่อไป

ประโยชน์ของการวิเคราะห์ SWOT

วิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้แต่ละอย่างช่วยให้เข้าใจได้ว่ามีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานขององค์กรอย่างไร จุดแข็งขององค์กรจะเป็นความสามารถภายในที่ถูกใช้ประโยชน์เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนขององค์กรจะเป็นคุณลักษณะภายในที่อาจจะทำลายผลการดำเนินงาน โอกาสและสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ให้โอกาสเพื่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ในทางกลับกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมจะเป็นสถานการณ์ที่ขัดขวางการบรรลุเป้าหมายขององค์กร ผลจากการวิเคราะห์ SWOT นี้จะใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์ การกำหนดกลยุทธ์เพื่อให้องค์กรเกิดการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสม

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการทำ SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูลในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมาบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กรให้มีน้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้นจะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายในคือระบบข้อมูลเพื่อการบริหารที่ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้าน โครงสร้าง ระบบ ระเบียบ วิธีปฏิบัติงาน บรรยากาศในการทำงาน และทรัพยากรในการบริหาร (คน เงิน วัสดุ การจัดการ) รวมถึงการพิจารณาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาขององค์กรเพื่อที่จะเข้าใจสถานการณ์และผลกลยุทธ์ก่อนหน้านี้ด้วย

จุดแข็งขององค์กร (S - Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเอง ว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กรที่องค์กรควรนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้ และควรดำรงไว้เพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร

จุดอ่อนขององค์กร (W - Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ภายในองค์กรนั่นเอง ระบุว่าปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้น สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร เช่น อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นโยบาย การเงิน การงบประมาณ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาและอัตราผู้หนังสือของประชาชน การตั้งถิ่นฐานและการอพยพของประชาชน ลักษณะชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี และสภาพแวดล้อมทางเทคโนโลยี หมายถึงกรรมวิธีใหม่ๆ และพัฒนาการด้านเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและให้บริการ

โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O - Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบต่อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค และองค์กรสามารถฉกฉวยข้อดีเหล่านี้มาเสริมสร้างให้หน่วยงานเข้มแข็งขึ้นได้

อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T - Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญแรงกระทบดังกล่าวได้

3. ระบุสถานการณ์จากสภาพแวดล้อม

เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับ จุดแข็ง – จุดอ่อน โอกาส – อุปสรรค จากการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกด้วยการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว ให้นำจุดแข็ง – จุดอ่อน ภายในมาเปรียบเทียบกับ โอกาส – อุปสรรค จากภายนอกเพื่อดูว่าองค์กรกำลังเผชิญสถานการณ์ใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้น องค์กรควรจะทำอย่างไร โดยทั่วไปในการวิเคราะห์ SWOT ดังกล่าวนี้ องค์กรจะอยู่ในสถานการณ์ 4 รูปแบบดังนี้

3.1 สถานการณ์ที่ 1 SO (จุดแข็ง – โอกาส) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุด ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก (Aggressive - Strategy) เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้เพื่อฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดมาเพื่อหาประโยชน์อย่างเต็มที่

3.2 สถานการณ์ที่ 2 WT (จุดอ่อน – อุปสรรค หรือภัยคุกคาม) สถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายในหลายประการ ดังนั้นทางเลือกที่ดีที่สุดคือกลยุทธ์การตั้งรับเพื่อป้องกันตัว

(Defensive Strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกเลี่ยง อุปสรรค หรือภัยคุกคามต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่จะทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด

3.3 สถานการณ์ที่ 3 WO (จุดอ่อน – โอกาส) สถานการณ์ที่องค์กรมีโอกาเป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ แต่ติดขัดอยู่ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้นทางออกคือกลยุทธ์การพลิกตัว (Turnaround – oriented Strategy) เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่างๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้

3.4 สถานการณ์ที่ 4 ST (จุดแข็ง – อุปสรรค) สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่ตัวองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งหลายประการ ดังนั้น แทนที่จะรอจนกระทั่งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัวหรือขยายขอบข่ายกิจการ (Diversification Strategy) เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีสร้างโอกาสในระยะยาวด้านอื่นๆ

PEST Analysis

ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ปกติแล้วเรามักจะดูจากปัจจัยต่างๆ เป็นหลัก ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือก PEST Analysis เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกในงานวิจัยครั้งนี้

PEST Analysis (เอกชัย บุญยาทิษฐาน, 2553, 47) คำว่า PEST เป็นตัวย่อของปัจจัย 4 ตัว ที่เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในระดับมหัพภาค หรือภาพรวมใหญ่ ถ้าเป็นในภาคธุรกิจก็จะไปโยงกับการวิจัยด้านการตลาดโดยตรง ทำให้สามารถทำความเข้าใจว่าตลาดกำลังเติบโต หรือกำลังหดตัว สถานภาพ แนวโน้ม และทิศทางในทางธุรกิจเป็นอย่างไร ประกอบด้วย

1. P = Political – Legal Factors หรือปัจจัยทางการเมือง

ปัจจัยทางการเมืองและการออกกฎหมายและข้อกำหนดต่างๆ ที่จะมาส่งผลกระทบต่อให้กับการดำเนินธุรกิจทะเล่งในแง่บวกและแง่ลบ แรงผลักดันนี้มักมีพลังค่อนข้างสูง สิ่งที่น่ามาพิจารณามักประกอบด้วย

1.1 ระบบการปกครอง

ระบบการปกครองเป็นอย่างไร ประชาธิปไตยเต็มร้อยประชาธิปไตยครึ่งใบ สังคมนิยม หรือคอมมิวนิสต์

1.2 สถานะทางการเมือง

1.2.1 สถานะทางการเมืองมีเสถียรภาพมากน้อยเพียงไร?

1.2.2 มีการขัดแย้งทางการเมืองบ้างหรือไม่? ส่งผลกระทบต่อเราในแง่ไหน
อย่างไร?

1.2.3 รัฐบาลเปลี่ยนแปลงบ่อยหรือไม่? มีการปรับคณะรัฐมนตรีบ่อยครั้งแค่ไหน?
ไหน?

1.2.4 การเลือกตั้งเป็นอย่างไร? ประชาชนให้ความสนใจแค่ไหน? มีการทุจริต
ชื่อเสียงหรือไม่?

1.2.5 แนวโน้มทางการเมืองระยะใกล้เป็นอย่างไร? คนกลุ่มไหนน่าจะเป็น
รัฐบาล? พวกเขามีแนวทางอย่างไร? ส่งผลกระทบต่อเรามากแค่ไหน?

1.2.6 ผู้นำรัฐบาลเป็นอย่างไร? เข้มแข็ง อ่อนแอ เผด็จการ คอร์รัปชัน ชื่อสัตย์
คุณรัฐมนตรีได้หรือไม่? หรือว่ามีแต่คนคนเดียวที่ไม่โกง

1.2.7 โครงสร้างของรัฐบาลเป็นอย่างไร รัฐบาลพรรคเดียว รัฐบาลผสม?

1.2.8 เสี่ยงสนับสนุนของรัฐบาลเป็นอย่างไร?

1.3 นโยบายของรัฐ

1.3.1 นโยบายของรัฐส่งผลกระทบให้มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับภาษีอากร
อย่างไร?

1.3.2 นโยบายของรัฐส่งผลกระทบต่อตลาดของอุตสาหกรรมของเราอย่างไร?

1.3.3 นโยบายทางการค้าเป็นอย่างไร?

1.4 การตลาด

มีการลอบบี้ทางการตลาดหรือมีกลุ่มกดดัน (Pressure group) ในประเทศและ
ระดับสากลอะไรบ้างหรือไม่?

1.5 ประเทศเพื่อนบ้าน

ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเป็นอย่างไร? มีโอกาสส่งผลกระทบต่อเรา
อย่างไร?

1.6 การก่อการร้าย

มีการก่อการร้าย หรือก่อวินาศกรรมบ้างหรือไม่?

โดยทั่วไป หากเป็นเรื่องของ PEST โดยเฉพาะมักจะรวมกฎหมายเข้าไปในหัวข้อนี้
ด้วย แต่บางทีก็จะมีแต่การเมืองอย่างเดียว

2. E = Economic Factors หรือปัจจัยทางเศรษฐกิจ

สิ่งที่จะต้องดูเกี่ยวกับเศรษฐกิจทั้งระยะสั้น ระยะยาว ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งมหัพภาคและจุลภาค คือ

2.1 สถานการณ์ทางการค้า

2.1.1 รัฐเข้าไปเกี่ยวข้องกับข้อตกลงหรือองค์การที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางการค้าอะไรบ้าง? เช่นอาเซียน นาฟต้า อียู เป็นต้น

2.1.2 รัฐให้เงินอุดหนุนเพื่อแทรกแซงทางการค้าหรือไม่? ส่งผลกระทบต่อเราอย่างไร

2.1.3 สถานการณ์การค้าต่างประเทศเป็นอย่างไร?

2.1.4 สถานการณ์การค้าในประเทศเป็นอย่างไร?

2.2 สถานการณ์เศรษฐกิจ

2.2.1 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยเป็นอย่างไร?

2.2.2 สถานการณ์เศรษฐกิจโลกเป็นอย่างไร? ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศหรือไม่?

2.2.3 แนวโน้มทางเศรษฐกิจระดับโลก และในประเทศเป็นอย่างไร?

2.2.4 ดัชนีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เช่น จีดีพี

2.2.5 ประเด็นเกี่ยวกับฤดูกาลเป็นอย่างไร?

2.2.6 ดัชนีราคาผู้บริโภคเป็นอย่างไร?

2.2.7 รายได้ประชาชาติเป็นอย่างไร?

2.2.8 ความร่ำรวยของคนในแต่ละยุคเป็นอย่างไร

2.3 การเงิน

2.3.1 อัตราดอกเบี้ยเป็นอย่างไร?

2.3.2 อัตราแลกเปลี่ยนเป็นอย่างไร?

2.3.3 ค่าของเงินแข็งขึ้นหรืออ่อน?

2.3.4 ระดับเงินเฟ้อ

2.3.5 ดัชนีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

2.4 ค่าครองชีพ

ค่าครองชีพเป็นอย่างไร? แตกต่างกันอย่างไรรตามภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ?

2.5 ภาษี

เรื่องของภาษีเป็นอย่างไร? ฆ่าผ่อนหรือไม่? ส่งผลกระทบต่อเราอย่างไร?

2.6 การตลาด

2.6.1 วงจรตลาดเป็นอย่างไร?

2.6.2 อุตสาหกรรมภายในประเทศโดยรวมเป็นอย่างไร?

2.6.3 อัตราการนำเข้า และส่งออกเป็นเท่าไร?

2.6.4 มีของปลอมและเลียนแบบอยู่ทั่วไปหรือไม่?

3. S = Sociocultural Factors หรือปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

3.1 วัฒนธรรม ความเชื่อ

3.1.1 วัฒนธรรม ของคนในประเทศเป็นอย่างไร?

3.1.2 ประชากรมีความคิดเห็นอย่างไรต่อเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม?

3.1.3 จริยธรรมของคนในชาติเป็นอย่างไร?

3.2 ศาสนา

3.2.1 มุมมองของรัฐที่เกี่ยวข้องกับศาสนาเป็นอย่างไร

3.2.2 ศาสนาอะไรเป็นศาสนาหลัก แนวทางเป็นอย่างไร มีกฎระเบียบและ

ข้อบังคับทางศาสนามากน้อยแค่ไหน?

3.3 ทักษะเกี่ยวกับสินค้าและการบริการ

ทักษะของคนในชาติเกี่ยวกับสินค้าและการบริการต่างประเทศเป็นอย่างไร?

3.4 ภาษา

ภาษามีผลกระทบต่อการกระจายผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาดหรือไม่

3.5 ชีวิตความเป็นอยู่

3.5.1 ผู้บริโภคมีเวลาว่างมากเท่าไร?

3.5.2 มาตรฐานความเป็นอยู่ของคนในชาติเป็นอย่างไร?

3.5.3 บทบาทของผู้หญิงและผู้ชายในสังคมเป็นอย่างไร?

3.5.4 โครงสร้างพื้นฐานเป็นอย่างไร?

3.5.5 การเปลี่ยนแปลงของกฎหมายส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างไร?

3.5.6 รูปแบบการซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างไร? ประหยัด หรือสุรุ่ยสุร่าย

3.5.7 มีผู้อพยพ ลี้ภัยหรือไม่? มากน้อยแค่ไหน? สร้างปัญหาให้กับการ

ปกครองหรือไม่?

3.5.8 สภาพที่อยู่อาศัยเป็นอย่างไร?

3.5.9 สวัสดิการสังคมมีหรือไม่ อยู่ในสภาพอย่างไร?

3.5.10 แนวโน้มของรูปแบบการใช้ชีวิต

3.5.11 แฟชั่นมีทิศทางอย่างไร?

3.5.12 แนวโน้มการอพยพของประชากร

3.6 อายุ

3.6.1 การกระจายของอายุเป็นอย่างไร? ประเด็นนี้จะต้องแบ่งชั้นอายุแล้ว
วิเคราะห์ทีละช่วง

3.6.2 อัตราการเกิด อัตราการตาย และการแต่งงานของคนในประเทศเป็น
อย่างไร?

3.7 สิ่งแวดล้อม

3.7.1 ประชากรมีความเห็นอย่างไรในเรื่องของการรักษาสิ่งแวดล้อม?

3.7.2 สิ่งแวดล้อมในประเทศเป็นอย่างไร

3.8 การใช้แรงงาน

3.8.1 ประชากรมีความคิดเห็นอย่างไรในเรื่องของการใช้แรงงาน?

3.8.2 สถานการณ์ด้านแรงงานเป็นอย่างไร? มีอัตราการเติบโตหรือไม่?

3.8.3 แรงงานนอกกฎหมายมีมากหรือไม่?

3.8.4 แรงงานฝีมือในสาขาอุตสาหกรรมของเราเป็นอย่างไร?

3.8.5 สถานการณ์ว่างงานเป็นอย่างไร?

3.8.6 อัตราค่าจ้างต่ำสุดตามกฎหมายเป็นอย่างไร? ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ
หรือไม่?

3.9 สื่อ

3.9.1 มุมมองของสื่อในประเทศเป็นไปในทิศทางไหน? จะส่งผลกระทบต่อ
ธุรกิจของเราหรือไม่?

3.9.2 ช่องทางการโฆษณาทำได้ทางใดบ้าง?

3.10 การศึกษา

ระดับการศึกษาของคนในชาติเป็นอย่างไร?

4. T = Technological Factors หรือปัจจัยทางเทคโนโลยี

เทคโนโลยีนั้นมีส่วนสำคัญทำให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการแข่งขัน และเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญของความเป็นโลกาภิวัตน์ที่จะต้องดูแลและตั้งคำถามต่อไปว่าเรามีเทคโนโลยีตัวนั้นหรือไม่ ถ้าคู่แข่งมีแต่เราไม่มี เทคโนโลยีเหล่านั้นมันจะกลายเป็นภัยคุกคาม ปัจจัยต่างๆ มีดังต่อไปนี้

4.1 การผลิต

4.1.1 เทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถทำให้การผลิตสินค้าหรือบริการมีราคาถูกลงได้หรือไม่?

4.1.2 เทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถทำให้สินค้าหรือการบริการมีคุณภาพที่ดีได้หรือไม่?

4.2 การจำหน่าย

4.2.1 เทคโนโลยีสามารถทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าหรือการบริการได้หรือไม่? เช่นการใช้อี-คอมเมิร์ซ

4.2.2 เทคโนโลยีสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความสะดวกในการใช้บริการหรือไม่? เช่นการใช้อินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง หรือการใช้โทรศัพท์มือถือในการทำธุรกรรมบางอย่าง

4.2.3 เทคโนโลยีทำให้ช่องทางการจัดจำหน่ายเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร? เช่นการขายตัวเครื่องบินเป็นต้น

4.3 นวัตกรรม

4.3.1 มีเทคโนโลยีใหม่ๆ อะไรเข้ามาบ้าง? จะส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจมากน้อยแค่ไหนถ้าเราไม่มีเทคโนโลยีเหล่านั้น?

4.3.2 การอุดหนุนเงินด้านวิจัยเป็นอย่างไร?

4.3.3 ประเทศมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากน้อยแค่ไหน?

4.3.4 นวัตกรรมภายในประเทศเป็นอย่างไร?

4.5 การสื่อสารโทรคมนาคม

4.5.1 การสื่อสารกับโลกภายนอกทำได้สะดวกหรือไม่? ค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร

4.5.2 การได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารทำได้สะดวกแค่ไหน

4.6 การถ่ายทอดเทคโนโลยี

การถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นอย่างไร? มีกฎเกณฑ์บังคับมากน้อยแค่ไหน?

PEST นี้อาจจะมองเป็นส่วนหนึ่งของ SWOT หรือแยกต่างหากเป็นเอกเทศก็ได้ บางองค์กรที่มีการวิจัยตลาดอย่างเข้มข้นอาจจะแยก PEST ออกไปเป็นอีกเรื่องหนึ่ง แล้ววิเคราะห์มุ่งไปทางการตลาดอย่างเข้มข้นเจาะจง

ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

การเลือกอาชีพหรือการเลือกศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องของกับอาชีพที่คาดหวังนั้นผู้ที่เลือกอาชีพต้องเข้าใจเกี่ยวกับตนเองให้มากที่สุด ในการมองตนเองนี้บุคคลจะต้องรู้จักวิเคราะห์ สำนวณตนเอง และพิจารณาลักษณะของตนเองในทุกแง่มุมจนรู้ข้อดีข้อเสียต่างๆ ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland

ในทัศนคติของ (นันทา สุริรักษา, 2548: 15, อ้างถึงใน) บุคคลจะเลือกอาชีพใดมักขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพรวมทั้งตัวแปรจากสิ่งแวดล้อม Holland เชื่อว่า การเลือกอาชีพสะท้อนทางบุคลิกภาพของบุคคล นอกจากนี้รูปแบบทางบุคลิกภาพของบุคคลมักแสดงออกจากการทำงานของบุคคลด้วย ดังนั้น การที่บุคคลมองตนเองเช่นไรและมองโลกของอาชีพว่าเป็นเช่นไร จึงเป็นสาเหตุทำให้บุคคลเลือกอาชีพนั้นด้วย

ที่มาของทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

“ทฤษฎีการเลือกอาชีพ” ของฮอลแลนด์ เป็นผลจากการสังเกตของเขาและคนอื่นๆ เกี่ยวกับความสนใจลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล และมีส่วนสัมพันธ์กับทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guilford) ซึ่งได้วิเคราะห์บุคลิกภาพและความสนใจของบุคคลออกเป็น 6 ประเภท คือ ด้านจักรกล ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านบริการสังคม ด้านสารบรรณ ด้านธุรกิจ และด้านศิลปะ นอกจากนี้ทฤษฎีของฮอลแลนด์ยังมีส่วนคล้ายคลึงกันกับทฤษฎีของแอดเลอร์ (Adler) ของ فروมม์ (Fromm) ของ จุง (Jung) ของเชลดอน (Sheldon) ของสปริงเจอร์ (Spranger) โดยเฉพาะการประเมินสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยจำแนกลักษณะของบุคคลมีแนวคิดมาจากลินด์ัน (Lindon) ซึ่งกล่าวว่า “แรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อมจะถูกถ่ายทอดไปยังบุคคล”

อนึ่ง ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ (needs) และแรงกดดัน (pressures) ของเมอร์เรย์ (Murray) ก็เป็นแรงกระตุ้นอีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ฮอลแลนด์คิดทฤษฎีของเขาขึ้น

กล่าวโดยสรุป “ทฤษฎีการเลือกอาชีพ” ของฮอลแลนด์มีแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพ
2. แบบสำรวจความสนใจคือแบบสำรวจบุคลิกภาพ

ฮอลแลนด์ได้กล่าวถึง “การเลือกอาชีพ” ไว้ว่า “การเลือกอาชีพ คือ การกระทำที่สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจ ความรู้ บุคลิกภาพ และความสามารถของบุคคล อาชีพเป็นวิถีชีวิต ส่วนสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นงานและทักษะ”

จอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland) เป็นผู้สร้าง “แบบสำรวจความพอใจในอาชีพ” (The Vocational Preference Inventory) ได้สร้าง “ทฤษฎีการเลือกอาชีพ” ขึ้นโดยมีความคิดพื้นฐาน 4 ประการ ดังนี้

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งได้เป็น 6 ลักษณะตามความสนใจอาชีพประเภทต่างๆ ต่อไปนี้ คือ แบบจริงจัง ไม่คิดฝัน นิยมความจริงและสิ่งที่เป็นรูปธรรม แบบที่ต้องใช้ไหวพริบและความคิดนักวิชาการ หรือผู้ใช้กิจกรรมทางปัญญาในแก้ไขปัญหา และแสวงหาความรู้แบบมีศิลปะ แบบที่ชอบสมาคม สัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีความสนใจสังคม แบบกล้าคิดกล้าทำ มีธรรมชาติที่ชอบทำกิจกรรม เกี่ยวกับการวางแผน หรือประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และแบบที่ชอบตามระเบียบแบบแผน บุคลิกภาพแต่ละลักษณะเป็นผลจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมต่างๆ กับแรงผลักดันส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วยศักดิ์ตระกูล บิดามารดา ระดับชั้นทางสังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ประสบการณ์เหล่านี้จะก่อให้เกิดความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบ และความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบนี้จะกลายเป็นความสนใจ และจากความสนใจจะนำไปสู่ความสามารถเฉพาะ ที่ยที่สุดความสนใจและความสามารถเฉพาะจะกำหนดให้บุคคลคิด รับรู้ และแสดงเอกลักษณ์ของตน

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลแบ่งได้เป็น 6 อย่างตามความสนใจอาชีพประเภทต่างๆ ข้างต้น เช่นเดียวกันสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างนี้ถูกรอบงำโดยบุคลิกภาพ และเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาและความกดดันบางประการ และโดยเหตุที่บุคลิกภาพต่างกัน ทำให้ความสนใจและความถนัดต่างกันด้วย บุคคลจึงมีแนวโน้มจะหันเหเข้าหาบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ที่สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน ดังนั้น บุคคลในกลุ่มเดียวกันจึงมักจะมีอะไรๆ คล้ายๆ กัน

3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขาได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขาทั้งยังเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา

4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ เมื่อเราทราบบุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมบุคคลก็จะทำให้เราทราบถึง ผลที่จะติดตามมาด้วย ซึ่งได้แก่การเลือกอาชีพ การเปลี่ยนงาน ความสำเร็จในอาชีพ ความสามารถเฉพาะ พฤติกรรมทางการศึกษาและสังคม

นอกจากความคิดพื้นฐาน 4 ประการข้างต้นแล้ว ฮอลแลนด์ยังมีแนวคิดปลีกย่อยเพิ่มเติมอีก 4 ประการ ดังนี้

1. ความสอดคล้องต้องการ (Consistency) บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสอดคล้องต้องการ เช่น บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและงานกลางแจ้งกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคนิค หรือบุคลิกภาพของผู้มี

ความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม

2. ความแตกต่างกัน (Differentiation) โดยปกติ บุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมีบุคลิกลักษณะอื่นๆ ประปรายอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่างๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกันจนยากต่อการชี้ชัดลงไปว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด

3. ความเหมาะสมกัน (Congruence) บุคลิกภาพและสิ่งแวดล้อมต้องมีความเหมาะสมกัน เช่น สิ่งแวดล้อมของผู้ที่มีความสนใจประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง ย่อมเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทนี้มากกว่าบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจประเภทอื่น

4. การคาดคะเน (Calculus) โดยเหตุที่บุคลิกภาพแต่ละลักษณะและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างมิได้แยกจากกัน โดยเด็ดขาด และต่างก็มีความสัมพันธ์ภายในกันอยู่ ดังนั้นเมื่อบุคคลมีบุคลิกภาพลักษณะหนึ่งก็ทำให้สามารถคาดคะเนถึงบุคลิกภาพลักษณะอื่นได้ด้วย

การกำหนดลักษณะบุคลิกภาพ

ฮอลแลนด์ได้จำแนกลักษณะบุคลิกภาพตามความสนใจอาชีพต่างๆ 6 กลุ่ม โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

1. ชี้แนะประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ลักษณะเฉพาะของบุคคล
2. อธิบายให้ทราบว่า ประสบการณ์นำไปสู่ลักษณะเฉพาะได้อย่างไร และลักษณะเฉพาะนำไปสู่พฤติกรรมได้อย่างไร
3. แยกแยะความเหมาะสมระหว่างบุคลิกภาพแต่ละลักษณะกับเหตุการณ์ทั้งเก่าและใหม่

นันทา สุริรักษา (2548: 17-18) ได้กล่าวว่า ตามทฤษฎีของ Holland นั้น ได้จัดแบบคนออกเป็น 6 กลุ่มอาชีพ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะทางบุคลิกภาพต่างกันไป หากบุคคลใดเลือกอาชีพเหมาะสมกับบุคลิกภาพ บุคคลนั้นก็จะมีความสุขในอาชีพโดยบุคคลทุกคนสามารถจัดเข้าอยู่ในกลุ่มบุคลิกภาพชนิดใดชนิดหนึ่งใน 6 ชนิดได้ทุกคนดังนี้

1. กลุ่ม Realistic (R) บุคคลกลุ่มนี้จะมีความสนใจเป็นพิเศษกับงานที่ใช้กำลังกาย หรืออาจจะเป็นงานที่ต้องทำกับวัตถุมากกว่าบุคคล เป็นงานรูปธรรมมากกว่างานที่เป็นนามธรรม อาชีพที่น่าจะอยู่ในกลุ่มนี้ คือ กรรมกร วิศวกร ประมง ป่าไม้ เกษตรกร หรือนักกีฬาประเภทต่างๆ ลักษณะบุคลิกภาพกลุ่มนี้ได้แก่ เงียบขรึม ไม่ใคร่ชอบสังสรรค์ ค่อนข้างจะอนุรักษ์นิยม บางครั้งอาจดูก้าวร้าว และไม่ใคร่สนใจด้านมนุษยสัมพันธ์

บุคลิกภาพ คือคนที่ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับการควบคุม การปฏิบัติการเกี่ยวกับเครื่องยนต์ กลไกหรือจำพวกเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ชอบแก้ไขซ่อมแซมวัสดุต่างๆ ทั้งไม้และโลหะ มีความถนัดทางช่าง ชอบทำกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบงานประเภทใช้กำลังกาย ชอบการเคลื่อนไหวและใช้ทักษะ เป็นลักษณะงานของผู้ชาย ชอบงานประเภทที่จะเห็นปัญหาและแก้ไขได้ชัด เลี่ยงกิจกรรมแบบต้องใช้อาจอธิบาย สนใจคณิตศาสตร์ ไม่ชอบงานใช้ภาษาหรือการศึกษา หรืองานที่เกี่ยวข้องกับคน นอกจากนี้ยังเป็นคนขี้อาย ถ่อมตน เกรงใจคน คล้อยตามระบบกฎเกณฑ์ บางครั้งอาจเป็นคนขวนขวาย ไม่มีพิธีรีตอง เก็บตัง พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย บุคคลพวกนี้อาจจะขาดทักษะทางสังคม

ความสามารถ สิ่งที่คนประเภทนี้อาจจะทำได้ดีคือ อ่านพิมพ์เขียว แก้ไขตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ ชอบทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือชนิดต่างๆ มีความรู้ทางคณิตศาสตร์

อาชีพที่สอดคล้อง ได้แก่ วิศวกร เจ้าหน้าที่เกษตรกรรม ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ ช่างซ่อม ช่างฟิต ช่างสำรวจ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างตัดเสื้อ ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่อง ช่างประปา นักประมง นักเดินทาง พนักงานป่าไม้ นักกีฬา นักเดินเรือ นักประดาน้ำ นักประดิษฐ์วัสดุ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ครูสอนการเกษตร เจ้าหน้าที่เอ็กซ์เรย์ เป็นต้น ถือเป็นอาชีพที่คนในกลุ่มนี้จะสามารถทำได้ดีกว่าบุคคลในกลุ่มอื่นๆ

2. กลุ่ม Investigative (I) กลุ่มนี้ได้แก่ นักวิทยาศาสตร์ ผู้ที่จบทางวิทยาศาสตร์แขนงต่างๆ หรือที่ทำงานกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ลักษณะทางด้านบุคลิกภาพมักเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ทางวิชาการ ชอบทำงานอิสระ ไม่ชอบอยู่ภายใต้ควบคุมใคร ชอบความมีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ บางครั้งอาจดูหมองว่าค่อนข้างหัวรุนแรง

บุคลิกภาพ จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นคนชอบการวิเคราะห์ และการประเมิน เป็นคนอยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต ช่างสงสัย ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ แถมยังมีเหตุผล ละเอียดรอบคอบ เป็นคนค่อนข้างอนุรักษ์นิยม นิยชอบเก็บตัว ไม่ชอบสังคมมาก ชอบงานอิสระ ไม่ชอบเอาอย่างใคร ฟังพาดตนเองได้ มีความมั่นใจในตนเอง ชอบคิดชอบฝัน ชอบแก้ปัญหาวทางคณิตศาสตร์ชอบวิจัยในโครงการวิทยาศาสตร์ ชอบทำงานที่ซับซ้อน หรืองานทดลองแบบประเภทท้าทายความสามารถ ไม่ชอบทำการค้า หรือการโฆษณาชักชวน ยึดระเบียบกฎเกณฑ์ สนใจการจัดการและวางแผนงาน เป็นคนมุ่งมั่นเป็นใหญ่ และสนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม บุคคลประเภทนี้อาจจะขาดทักษะในการเป็นผู้นำ

ความสามารถ เป็นคนมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และมีความสามารถที่จะฝึกรวมช่างบางสาขาได้ มีความสามารถทำงานโดยใช้กล้องจุลทรรศน์ ทำงานเกี่ยวกับผลของกระแสคลื่นทางวิทยุ ความถี่ต่างๆ ได้ดี มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และแพทยศาสตร์ รู้จักการทำงานของร่างกายสามารถแปรส่วนผสมทางเคมี และรู้จักวิธีการใช้เครื่องมือทางเทคนิคได้

อาชีพที่สอดคล้อง ได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ สัตวศาสตร์ ทันตแพทย์ เกษตรกร นักเทคนิคการแพทย์ นักพยาธิวิทยา นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ นักชีววิทยา นักจุลชีววิทยา นักเคมี นักฟิสิกส์ นักวางแผน นักวิจัย นักวิชาการ ครูสอนคณิตศาสตร์ ครูสอนวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักมนุษยวิทยา นักธรณีวิทยา นักสมุทรวิทยา นักดาราศาสตร์ นักอุตุวิทยวิทยา นักภูมิศาสตร์ นักสืบสวน

3. กลุ่ม Artistic (A) กลุ่มศิลปินทุกแขนง ตั้งแต่นักแสดง นักร้อง ดารา ช่างศิลป์ นายแบบ จนถึงครูสอนงานศิลปะ ลักษณะทางด้านบุคลิกภาพที่เด่นคือ การเป็นผู้ที่มีความคิดอิสระ มีจินตนาการสูง อารมณ์อ่อนไหวได้ง่าย กล้าแสดงออก ไม่ชอบทำงานที่มีโครงสร้างหรือที่ต้องคิดอยู่กับกรอบและค่อนข้างเปิดเผย

บุคลิกภาพ เป็นบุคคลที่ชอบแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ไม่คล้อยตามบุคคลอื่น เป็นคนริเริ่มสร้างสรรค์ไม่เอาอย่างใคร ทำงานอย่างอิสระ เป็นคนชอบคิดไตร่ตรอง ไม่ชอบสัมพันธ์เป็นส่วนตัวโดยตรงกับใคร ชอบคิดค้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและแสดงออกทางศิลปกรรม มีความสามารถทางดนตรี (เข้าร่วมวงประสานเสียง ร้องเพลง แสดงละครในบทบาทต่างๆ ได้) อ่านหนังสือแบบแสดงความรู้สึกออกได้ ชอบฟังเพลง ชอบดูละคร มีความสามารถเขียนภาพ ขึ้น ได้ใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและแต่งกลอนได้ดี เป็นนักตกแต่ง เป็นนักดนตรี บุคคลประเภทนี้อาจขาดทักษะทางงานสำนักงานและไม่ชอบปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ใดๆ

ความสามารถ เล่นดนตรีได้ ร้องประสานเสียงได้ แสดงบทบาทต่างๆ ได้ นิยมการไปฟังเพลงและดูละคร เขียนรูปได้ใกล้เคียงความจริง ขึ้นได้ เขียนหนังสือ แต่งกลอนได้

อาชีพที่สอดคล้อง ผู้กำกับการแสดงละคร ครูสอนภาษา ผู้สื่อข่าว ครูสอนนาฏศิลป์ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี ผู้ทำงานทางโฆษณา นักแสดง นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ นักเขียน ผู้ทำรายการวิทยุ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์ เป็นต้น

4. กลุ่ม Social (S) จัดเป็นกลุ่มที่ชอบทำงานให้กับสังคมอาจเป็น ครู อาจารย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักกายภาพบำบัด พยาบาล ผู้ให้คำปรึกษา หรืองานบริการทุกรูปแบบ ลักษณะเด่นทางบุคลิกภาพก็คือ ชอบอยู่กับคนอื่น มนุษย์สัมพันธ์ดี สนใจช่วยเหลือผู้อื่นหรือทำงานกับชุมชนในลักษณะต่างๆ เช่น ในองค์กรที่ไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน เป็นต้น

บุคลิกภาพ เป็นคนที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยคนที่มีปัญหาทางจิตใจ แต่ไม่ชอบให้ใครสั่ง ไม่ชอบอยู่ใต้บังคับบัญชาใคร ชอบให้ความรู้ ชอบพบปะสังสรรค์กับเพื่อนใหม่ ชอบดูกีฬา ชอบร่วมกิจกรรมบันเทิง ชอบเป็นสมาชิกองค์กรหรือศูนย์ ชอบดูแลเด็กๆ ที่มีกิจกรรมสนุกสนาน ชอบช่วยเหลือรักษาพยาบาลผู้อื่น มีความสามารถในการพูด มีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่าได้ดี สามารถจัดกิจกรรมหรือวางโครงการให้กับโรงเรียนหรือวัดได้ มองคนได้อย่างถูกต้อง ทำงานให้ชุมชนด้วยความสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหนุ่มมาก ชอบสังคม ชอบกิจกรรมที่มีระบบ เป็นพนักงานประจำได้ เป็นหัวหน้างานผ่านฉาบฉวยได้ และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวได้ บุคคลประเภทนี้อาจขาดทักษะทางเครื่องจักรกล ขาดความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีกฎเกณฑ์และระเบียบวิธี

ความสามารถ มีความสามารถในการอธิบายสิ่งต่างๆ ได้อย่างดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคลที่มีอายุสูงกว่าได้ดี สามารถจัดกิจกรรมหรือวางโครงการให้กับโรงเรียนหรือวัด มีความสามารถในการเข้าใจพฤติกรรมของผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และทำงานกับชุมชนโดยสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหนุ่มมาก

อาชีพที่สอดคล้อง ผู้อำนวยการทางสังคมสงเคราะห์ ผู้ดูแลหอพัก ผู้สัมภาษณ์ ผู้ประสานงาน ผู้บริหารการศึกษา นักประวัติศาสตร์ ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการ โรงแรม จิตแพทย์ อาจารย์มหาวิทยาลัย นักรัฐศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล ผู้ทำงานให้ชุมชน ผู้อำนวยการด้านบุคลากร ผู้ตรวจสอบคุณภาพอาหารและยา ครู บรรณารักษ์ ผู้ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ ครูสอนประวัติศาสตร์ เป็นต้น

5. กลุ่ม Enterprise (E) กลุ่มนี้ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพประเภทธุรกิจ ทำงานฝ่ายขายหรือฝ่ายบุคคล ขายประกัน หนายความ นักการเมือง เป็นต้น บุคลิกที่เด่นชัดคือ กล้าแสดงออก ก่อนข้างจะก้าวร้าว ชอบความเสี่ยง อยากเป็นผู้นำ ชอบการปรองดองหรือควบคุมผู้อื่น มีทักษะในการพูดจา โน้มน้าวผู้อื่นได้ดี

บุคลิกภาพ เป็นบุคคลที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น มีทักษะในการพูด รู้จักตนเอง เป็นผู้นำเต็มตัว ชอบชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตาม หรือชอบดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ ชอบถกเถียง หรืออภิปรายทางการเมือง พูดจาตรงไปตรงมา ริเริ่มและดำเนินธุรกิจส่วนตัว ชอบกิจกรรมชนิดที่เป็นกลุ่ม และองค์การ ชอบควบคุมผู้อื่น ชอบพบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรม ชอบปาฐกถา ร่วมขบวนในการรณรงค์หาเสียง ชอบการบรรยายเรื่องราวต่างๆ เป็นพวกมุงงาน ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องเขียนด้วยสำนวนภาษาอย่างสละสลวย หรือเป็นคำประพันธ์ หรือเขียนภาพ ปั้น แกะสลัก หรือกิจกรรมที่มีระเบียบมาก คนพวกนี้สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก และสามารถชักจูงใจผู้อื่นให้มาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขาดสินค้านำ

ชอบจัดการชอบเป็นตัวแทนในการเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์กร มักเคยได้รับเลือกให้ทำกิจกรรมต่างๆ สมัยเรียนอยู่ในโรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย

ความสามารถ มักถูกเลือกให้ทำกิจกรรมต่างๆ สมัยอยู่โรงเรียน หรือมหาวิทยาลัย สามารถควบคุม และดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก สามารถชักจูงให้คนอื่นมาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขาดสินค้าน่าสนใจ ชอบจัดการรวบรวมก่อตั้งเป็นสมาคม และองค์กร เป็นผู้นำการอภิปรายที่ดี เป็นตัวแทนเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์กร ชอบและริเริ่มกิจการธุรกิจของตนเอง

อาชีพที่สอดคล้อง พนักงานเดินตลาด นายธนาคาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย ผู้ดูแลสวนดอกไม้ วิศวกรทางอุตสาหกรรม ผู้ทำสัญญาซื้อขาย พนักงานขายสินค้า ทนายความ ผู้พิพากษา โฆษกสถานีวิทยุกระจายเสียง ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร ผู้จัดการบริษัทประกันชีวิต ผู้จัดการร้านอาหาร ผู้จัดการสำนักงาน ผู้จัดการบริษัทห้างร้าน ผู้ประเมิน ผู้อำนวยการทางด้านบำนาญ บำนาญ เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้จัดการสำนักงานจัดหางาน ผู้จัดการสำนักงานท่องเที่ยว เป็นต้น

6. กลุ่ม Conventional (C) อาชีพที่เด่นชัดได้แก่ อาชีพที่ต้องการความละเอียดในงานที่ต้องทำประจำ เช่น งานเลขานุการ เสมียน ผู้จัดบันทึกรายการ ผู้ป้อนข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ หรือ บรรณารักษ์ เป็นต้น บุคลิกภาพของกลุ่มนี้คือ เป็นพวกที่ชอบทำงานประจำ มีโครงสร้างที่แน่นอน ทำตามรูปแบบเดิมที่เคยทำกันมา ก่อนข้างอนุรักษ์นิยม ไม่ชอบคิด โลกโตนทำตามกฎระเบียบที่สังคมกำหนดไว้

บุคลิกภาพ เป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลข และการนับจำนวน ชอบบทบาทที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตาม หรือเชื่อฟังบุคคลอื่น เลี่ยงการโต้แย้ง ไม่ชอบงานที่ใช้ทักษะทางกาย การจัดเก็บ บันทึก หรือจำลองแบบวัสดุอุปกรณ์ มีความสามารถในการควบคุมการทำงาน of เครื่องจักรทางธุรกิจ เช่น คอมพิวเตอร์ จัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ ดูแลไม่ให้เกิดความสับสนในการเก็บข้อมูลทางตัวเลข ใช้วิชาตัวเลข ทำงานตามเวลาที่กำหนดได้ พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่ายได้ เก็บประวัติ ข้อมูลการนัดหมาย ตลอดจนรายจ่ายในการซื้อขายได้เรียบร้อย คนแบบนี้จะมีความคุ้นเคยกับวัสดุ ครุภัณฑ์ทางธุรกิจ ชอบเลี้ยงกิจกรรมแบบที่ต้องใช้ความสามารถทางศิลปะ

ความสามารถ ควบคุมการทำงาน of เครื่องจักรทางธุรกิจ (เช่น คอมพิวเตอร์) จัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ ใช้วิชาตัวเลข ทำงานในเวลาตามที่กำหนด พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่ายได้ เก็บประวัติ ข้อมูล และการนัดหมายต่างๆ ตลอดจนรายจ่ายในการซื้อขาย คุ้นเคยกับวัสดุ ครุภัณฑ์ทางธุรกิจ

อาชีพที่สอดคล้อง สมุห์บัญชี ครูสอนวิชาบริหารธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญทางการเงิน ผู้จัดการฝ่ายกู้ยืม ผู้ประเมิน พนักงานโต้ตอบ ติดต่อทางการค้า เสมียนประจำสำนักงาน ตัวแทนฝ่ายอนุรักษ์ ผู้เบิกเงิน เลขานุการ เลขานุการทางการแพทย์ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ พนักงานควบคุมเกี่ยวกับตัวเลข เลขานุการฝ่ายบุคลากร พิสูจน์อักษร

บุคลิกภาพนั้นนอกจากจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้บุคคลแต่ละคน มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคลแล้ว ยังสามารถมีส่วนช่วยในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมอีกด้วย ดังปรากฏใน “ทฤษฎีการเลือกอาชีพ” ของ John L Holland ซึ่งเชื่อว่าบุคลิกภาพของคนจะสะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของตน โดยเหตุผลในการเลือกอาชีพนั้นเกิดจากการผสมผสานความคิดต่อตัวเอง และความเข้าใจต่ออาชีพที่เลือก นั่นคือ คนที่เลือกอาชีพได้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตนเองมากที่สุด จะมีความพึงพอใจในอาชีพและส่งผลให้ประสบความสำเร็จในอาชีพนั่นๆ ได้ แต่ทว่าสิ่งเหล่านี้ก็มีขีดจำกัดคิดว่าใครควรทำอาชีพใด เนื่องจากยังมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกมาก ที่ต้องนำมาเป็นตัวช่วยพิจารณาในการตัดสินใจ ทั้งความฝัน ความชอบความถนัดส่วนตัว และความรู้ความสามารถต่างๆ ที่มี อย่างไรก็ตามการรู้ได้รู้จักตนเอง และความต้องการของตัวเอง มีส่วนช่วยทำให้เลือกอาชีพได้ตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Scheffer (Scheffer's Theory of Vocational Choice)

ภูมิหลังของทฤษฎี (อรอนงค์ ชาญญะวัน, 2539: 43 อ้างถึงใน)

R. H. Schaffer ศึกษาวิจัยจากบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆ ซึ่งได้แนวคิดว่าคุณคนเลือกอาชีพให้สนองความต้องการของตน และถ้าเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการจะทำให้มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน

สาระของทฤษฎี (วัชรวิ ทรัพย์มี, 2531: 23-24, อ้างถึงใน)

Schaffer ได้ศึกษาวิจัยจากบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆ และสรุปว่า บุคคลมีความต้องการด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง
2. ความต้องการความรัก และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับความรักและความอบอุ่นจากบุคคลอื่น
3. ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ
4. ความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอำนาจเหนือผู้อื่น
5. ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น
6. ความต้องการแสดงตนเอง

7. ความต้องการสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
8. ความต้องการปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนยึดถือ
9. ความต้องการทำตามผู้อื่นไม่ต้องมีความรับผิดชอบ
10. ความต้องการการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ
11. ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือต้องการรายได้ที่สม่ำเสมอ
12. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ

Schaffer กล่าวว่า การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ และมีความสุขในการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด คือการที่อาชีพนั้นสนองความต้องการของเขาได้

สรุป ทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Scheffer กล่าวว่าบุคคลเลือกอาชีพ โดยมีผลมาจากความต้องการด้านต่างๆ และมีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จหากเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

การเลือกอาชีพตามทฤษฎีฮอปพอก (Hoppock) (อมรรัตน์ เหล่าบุญมา, 2550: 31-37, อ้างถึงใน) มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ แบ่งได้ 3 ปัจจัย ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

บุคคลมีแนวโน้มจะเลือกอาชีพที่เขาคาดว่าจะตอบสนองความต้องการของเขาได้มากที่สุด ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลรู้ถึงว่าเขาต้องการอะไรจากอาชีพและบุคคลมีคุณสมบัติอะไรที่เหมาะสมกับอาชีพบ้าง เช่น ถ้าเน้นเรื่องบุคลิกภาพบุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน แต่ทุกคนจะมีลักษณะที่ชี้เฉพาะตนไม่ว่ารูปร่าง หน้าตา ผิวพรรณ หรือนิสัยใจคอ มีนักวิชาการบางท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “บุคลิกภาพ” คือลักษณะส่วนรวมของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยสิ่งที่ปรากฏทางร่างกาย นิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมรวมของบุคคลนั้น ซึ่งได้รวมอยู่ด้วยกันอย่างผสมกลมกลืนในตัวบุคคลนั้น รวมถึงสิ่งที่เขาชอบและไม่ชอบ สิ่งที่เขาสนใจและไม่สนใจ เป้าหมายต่างๆ ในชีวิตของเขา ความสามารถด้านต่างๆของเขา

ลักษณะของบุคลิกภาพเฉพาะของแต่ละคนนั้น หากบุคคลรู้จักและเข้าใจบุคลิกภาพจนสามารถมองตนได้ตามสภาพความเป็นจริงย่อมช่วยให้บุคคลตัดสินใจเลือกแนวทางการชีวิตการศึกษาและอาชีพได้อย่างสอดคล้องกับตัวเองมากที่สุด

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของแฟรงค์ พาร์สันส์ (Frank Parson) (สำเนาวั ขจรศิลป์, 2529: 25, อ้างถึงใน) ทฤษฎีนี้ได้มีการศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ความถนัดและสติปัญญา มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ นอกจากนั้นยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพด้วย
2. ความสนใจ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและมีอิทธิพลต่อการที่เขาจะมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด
3. ค่านิยม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เป็นต้นว่าคนที่มีความเมตตาชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อาจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล คนที่ยึดถือความเป็นธรรมในสังคมอาจเลือกอาชีพนักกฎหมาย
4. บุคคลแวดล้อม เป็นต้นว่า พ่อแม่ ญาติ ครู นักแนะแนว ล้วนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล เช่น เด็กบางคนอยากเลือกอาชีพครูเพราะนิยมชมชอบครูของตน หรือเด็กบางคน

อาจเลือกอาชีพตามเพื่อนสนิทของคุณ เด็กบางคนเห็นพี่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ความพอใจในอาชีพของพี่อาจมีอิทธิพลในการที่น้องจะดำเนินรอยตาม โดยเลือกอาชีพอย่างพี่

5. สัมฤทธิ์ผลในการเรียน มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยบุคคลที่มีผลการเรียนดีในแขนงวิชาใด มักจะมีอาชีพในแขนงนั้น บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทั่วไปในเกณฑ์ดีมีแนวโน้มจะเลือกอาชีพในระดับวิชาชีพ เช่น เด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนดีจะเลือกอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถมากเป็นต้น แพทย์ วิศวกร ล่าม นักบัญชี

6. ครอบครัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ โดยที่ลูกบางคนจะเลือกอาชีพตามอาชีพของพ่อแม่ และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวและอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของเด็ก ลอเรนซ์ ลิปเสทท์ (ทรพีมี, 2531: 15, อ้างถึงใน) ได้ทำการวิจัย พบว่า เด็กจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมระดับกลางจะเลือกอาชีพสูงกว่าอาชีพของพ่อแม่ ซึ่งเขาให้ข้อคิดว่าที่เป็นเช่นนั้นอาจเนื่องจากชนชั้นกลางมักจะสนับสนุนให้ลูกเลือกอาชีพที่มีเกียรติ และมีรายได้ดีกว่าตน เนื่องจากเขามีกำลังความสามารถพอที่จะสนับสนุนเป็นต้นว่าให้ได้ศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงกว่าตน นอกจากนี้ลิปเสทท์ ยังพบว่าเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้สูง ตั้งใจเรียนต่อถึงระดับอุดมศึกษาและเลือกอาชีพระดับวิชาชีพ แต่เด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจะเลือกอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความชำนาญ ไม่มีลักษณะงานที่ซับซ้อน จะเห็นได้ว่าเด็กจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำไม่กล้าตั้งระดับความหวังไว้สูง

7. บุคลิกภาพและการปรับตัว มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะแตกต่างกัน เช่น มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นผู้ตาม ชอบเก็บตัว ชอบสังคม มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพต่างกันตามความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยพบว่าการปรับตัวมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล

8. ถิ่นที่อยู่และค่านิยมในชุมชน มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ดับเบิลยู เอช ซีเวลด์ และ เอ เอ็ม โอเรนสทิน (วัชร ทรพีมี, 2531: 16, อ้างถึงใน) วิจัยพบว่าเด็กที่มีถิ่นฐานในชนบทจะเลือกอาชีพที่ไม่ค่อยมีเกียรตินักและเป็นอาชีพที่มีรายได้ไม่สูง ซึ่งทั้งนี้อาจเป็นเพราะค่าครองชีพในชนบทต่ำกว่าในเมือง ฉะนั้นแม้จะมีรายได้ไม่น้อยก็ไม่กระทบกระเทือนการดำรงชีพ นอกจากนี้ค่านิยมในชุมชนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพด้วย จะสังเกตพบว่าคนไทยในชนบทมักนิยมให้บุตรหลานเลือกอาชีพครู พยาบาล ทหาร เพราะถือว่าเป็นอาชีพที่น่ายกย่อง หรือบางคนต้องการให้ลูกดำเนินรอยตามอาชีพของตน เช่น ทำไร่ ทำนา เพื่อดูแลที่นาและพักอยู่ในชุมชนนั้น

จะพิจารณาได้ว่าทฤษฎีการเลือกอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีแนวคิดว่าการเลือกอาชีพได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบหลายประการ คือ ความถนัด สติปัญญา ความสนใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนอาจประกอบด้วยตัวแปรเหล่านี้ ได้แก่

1. ความถนัดในด้านอาชีพ เป็นความสามารถทางสมองของบุคคลที่พร้อมที่จะเข้าเรียนหรือทำงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพและความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เชาวัญญาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีส่วนกำหนดการเลือกอาชีพในสังคม
3. ความสนใจในอาชีพ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและจะมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพ
4. บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ บุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะแตกต่างกัน เช่น มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นผู้ตาม ชอบเก็บตัว ชอบสังคม มีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพต่างกันตามความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน
5. ความคุ้นเคยต่ออาชีพและการพบปะพูดคุยกับผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ ความก้าวหน้าในอาชีพมีความเกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพด้วยเช่นกัน
6. ค่านิยมของบุคคลที่มีต่ออาชีพ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ เช่น คนที่มีความเมตตา ชอบช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์อาจเลือกอาชีพนักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ พยาบาล เป็นต้น
7. การได้เรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพในโรงเรียน ทำให้นักเรียนได้ค้นพบว่าตนเองน่าจะเอาความรู้นั้นๆ ไปประกอบอาชีพในอนาคต

2. ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน เช่น ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ ในผู้มีอิทธิพลในเรื่องอาชีพของบุตรหลานทั้งทางตรงและทางอ้อม ในทางตรงนั้น พ่อแม่ต่างมุ่งหวังให้ลูกได้รับการศึกษาสูง เพื่อที่จะให้มีอาชีพและอนาคตที่ดี ส่วนทางอ้อมพ่อแม่ก็จะเป็นผู้หาข้อมูลต่างๆ โดยทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำให้ลูกเลือกอาชีพตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ (วรทัต ลักษณ์นท์, 2533: 25)

Eaddy (สุจินต์ สารงาม, 2527: 15, อ้างถึงใน) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรมในรัฐหลุยเซียนาในปี 1965 โดยใช้แบบสอบถามและใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 741 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. บิดามารดามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมารดามีอิทธิพลอย่างมากในการตัดสินใจในการศึกษาของเด็ก

2. ระดับการศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเลือกอาชีพของเด็กมากกว่าความมีชื่อเสียงในอาชีพของบิดามารดา

3. การเลือกอาชีพของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ ความสามารถ และค่าตอบแทน

สำหรับกลุ่มเพื่อนที่มีอายุระดับใกล้เคียงกัน ต่างมีอิทธิพลต่อเพื่อนด้วยกันอยู่แล้ว เพราะเด็กวัยนี้มีแนวโน้มความต้องการอยู่กับเพื่อนที่มีความคิดคล้ายคลึงกับตน การที่เพื่อนในกลุ่มคนหนึ่งคนใดสนใจอะไรก็มักจะชวนเพื่อนทั้งกลุ่มสนใจตามไปด้วย (คำรง ฐานดี, 2520, 21)

3. ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร

ทฤษฎีความต้องการของฮอปพอก (Hoppock's Composite Theory) (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528: 48-52, อ้างถึงใน) ข้อ 7 กล่าวว่า "ความรู้เกี่ยวกับอาชีพก็มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพของเรา คือ เราจะได้ประจักษ์ตนเองว่า อาชีพนั้นๆสนองความต้องการของเราหรือไม่ เราจะได้อะไรจากการประกอบอาชีพนั้น และเราจะให้อะไรแก่อาชีพนั้นๆ บ้าง"

จะเห็นได้ว่าในการตัดสินใจเข้าสู่อาชีพนั้น ถ้าเราไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพนั้นเลย เราจะไม่เลือกอาชีพอย่างคนตาบอด แต่ถ้าเรามีข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เราสนใจ ข้อมูลนั้นก็จะสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาของเรา ทำให้การตัดสินใจในการเลือกอาชีพของเราอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงมากขึ้น

ในสภาพสังคมปัจจุบันสื่อต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา มีบทบาทในชีวิตประจำวันทั้งในรูปแบบให้ข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงของเด็กเป็นอย่างมาก เนื้อหาของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อเด็กในแง่ความคิดที่ปลูกฝังให้เด็กคล้อยตามโดยไม่รู้ตัว ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ จุลสาร แผ่นพับ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพโฆษณา ป้ายโฆษณา และภาพยนตร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
(รศ.ดร.สมชาย สุขศิริเสรีกุล, 2550 : บทคัดย่อ)

การศึกษสาเหตุของปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ครอบคลุมสามฝ่ายที่มีบทบาทโดยตรงในปัญหานี้ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษา และผู้ประกอบการที่ว่าจ้างผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา การวิเคราะห์เน้นสามกลุ่มปัจจัยหลักที่กำหนดการไม่ได้งานทำของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา กลุ่มแรกเป็นปัจจัยด้านการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา กลุ่มสองเป็นปัจจัยที่สะท้อนความไม่ยืดหยุ่นของค่าจ้างที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาพึงประสงค์ที่จะได้รับ และกลุ่มสุดท้ายเป็นปัจจัยที่แสดงถึงความไม่สอดคล้องของทักษะที่มีอยู่ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาเทียบกับอุปสงค์ต่อทักษะของนายจ้าง

แบบจำลองการว่างงานในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้อาศัยตัวแปรจากสองกลุ่มปัจจัยหลัก กลุ่มแรกเป็นปัจจัยที่สะท้อนความไม่ยืดหยุ่นของค่าจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มสองเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความไม่สอดคล้องของทักษะที่มีอยู่ของผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับอุปสงค์ต่อทักษะของนายจ้าง การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธี logistic regression analysis แบบจำลองการว่างงานในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้ใช้สองกลุ่มปัจจัยหลัก กลุ่มแรกเป็นปัจจัยด้านการผลิตผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มที่สองเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความไม่สอดคล้องของทักษะที่มีอยู่ของผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับอุปสงค์ต่อทักษะของนายจ้าง การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยวิธี multiple regression analysis แบบจำลองการว่างงานในส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้ใช้สามกลุ่มปัจจัยหลัก กลุ่มแรกเป็นปัจจัยด้านการผลิตผู้สำเร็จการศึกษา กลุ่มที่สองเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความไม่ยืดหยุ่นของค่าจ้างของผู้สำเร็จการศึกษา และกลุ่มสุดท้ายเป็นปัจจัยที่สะท้อนถึงความไม่สอดคล้องของทักษะที่มีอยู่ของผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อเทียบกับอุปสงค์ต่อทักษะของนายจ้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี multiple regression analysis

การสำรวจข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีสุ่มตัวอย่างผู้สำเร็จการศึกษาระยะยาวไปทุกสาขาวิชาตามเกณฑ์การจัดกลุ่มสาขาวิชามาตรฐานสากล (ISCED) ด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การสุ่มตัวอย่างสถาบันการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาก่อนการสำรวจข้อมูลที่ต้องการจากคณบดีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐด้วยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ การสุ่มตัวอย่างสถานประกอบการภาคเอกชนได้อาศัยข้อมูลของสถานประกอบการจาก website

ของกรมส่งเสริมการส่งออกและกระทรวงอุตสาหกรรม โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์กระจายไปสู่สถานประกอบการตัวอย่างทุกประเภทและขนาด

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การว่างงานไม่ได้มีสาเหตุมาจากความไม่สอดคล้องของทักษะพื้นฐานของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีอยู่และทักษะพื้นฐานที่สถานประกอบการต้องการ การว่างงานมีสาเหตุส่วนใหญ่มาจากผู้สำเร็จการศึกษาและสถานประกอบการ ผู้สำเร็จการศึกษาคาดหมายที่จะได้อัตราเงินเดือนหรือค่าจ้างที่สูงจากงานที่ทำและได้ระยะเวลาของสัญญาว่าจ้างที่ยาวนาน โดยที่ผลการเรียนที่ดีช่วยให้มีโอกาสในการหางานทำได้มากขึ้น ขณะที่อุปสงค์ต่อผู้สำเร็จการศึกษาของสถานประกอบการไม่ได้พิจารณาประเด็นเหล่านี้เลย อุปสงค์ของสถานประกอบการขึ้นอยู่กับรายรับ ระยะเวลาการดำเนินงานของสถานประกอบการ การกำหนดเงินเดือนสำหรับผู้เข้าทำงานใหม่และการฝึกงานระหว่างเรียนของผู้สำเร็จการศึกษา สถาบันการศึกษามีบทบาททางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษา การมีค่าใช้จ่ายที่สูงช่วยให้อัตราการว่างงานลดลง เนื่องจากค่าใช้จ่ายเป็นการลงทุนในการเรียนการสอนโดยตรง ผู้สำเร็จการศึกษามีศักยภาพที่จะใช้วิชาความรู้ที่เรียนมาได้มากขึ้นในการทำงาน คณะที่ตั้งใหม่ซึ่งมีหลักสูตรวิชาใหม่ที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการในปัจจุบันของสถานประกอบการเพิ่มโอกาสหางานทำได้ให้กับผู้สำเร็จการศึกษามากกว่าคณะที่เก่าแก่กว่า วิธีการเรียนการสอน (เช่น การศึกษาภาคปฏิบัติ) ไม่เป็นสาเหตุของการว่างงานเพราะว่าสถาบันการศึกษาได้จัดให้มีมากกว่าที่ผู้สำเร็จการศึกษาได้ศึกษาและมากกว่าในระดับที่สถานประกอบการต้องการ

การปรับกระบวนการทัศน์ของอุตสาหกรรมเพลงในประเทศไทย (ฉวรา พิไชยแพทย, 2553 : บทคัดย่อ)

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การปรับกระบวนการทัศน์ของอุตสาหกรรมเพลงในประเทศไทย” เป็นงานที่ผสมผสานระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่มีต่ออุตสาหกรรมเพลงไทย และศึกษากระบวนการในการปรับกระบวนการทัศน์ของบริษัทเพลงในอุตสาหกรรมหลังการเปลี่ยนแปลงโดยการวิจัยครั้งนี้แบ่งการศึกษาวิจัยออกเป็น 3 รูปแบบคือ

1. การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเพลงไทย ผลการวิจัยพบว่า ระบบเทคโนโลยีซึ่งส่งผลโดยตรงต่อ สื่อ วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่างชาติ บริบทในสังคม ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และพฤติกรรมผู้บริโภค ต่างส่งผลเป็นพลวัตสู่ระบบธุรกิจและอุตสาหกรรมเพลง การกำหนดนโยบายในการปรับองค์กรเพื่อสร้างโอกาสการอยู่รอดจึงต้องมีวิสัยทัศน์ในการมองภาพองค์กรวมซึ่งทุกอย่างมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) นักวิชาชีพที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายของบริษัทในอุตสาหกรรมเพลงไทยสากลจำนวนทั้งสิ้น 5 คน ทำการวิเคราะห์ในขณะเก็บข้อมูล เพื่อนำผลข้อมูลที่ได้มาปรับแนวคิด ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และปรับกระบวนการเก็บข้อมูลเพื่อให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

3. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคในอุตสาหกรรมเพลงไทย

สากล ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัดและที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมเพลงในปัจจุบันคือ อุตสาหกรรมได้ปล่อยเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงระบบสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในที่นี่ก็คือพฤติกรรมผู้บริโภคก่อให้เกิดการถ่ายโอนอำนาจการกำหนดระบบธุรกิจจากที่อุตสาหกรรมเพลงเป็นผู้กำหนดไปอยู่ในมือผู้บริโภคแทน อุตสาหกรรมตระหนักถึงปัญหาเมื่อพฤติกรรมผู้บริโภคได้เปลี่ยนแปลงจนกระทั่งเปลี่ยนให้อุตสาหกรรมเพลงอยู่ท้ายสุดของวงจร อุตสาหกรรมจึงต้องตามให้ทันเทคโนโลยีและพฤติกรรมผู้บริโภค และกลับมาเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมผู้บริโภคอีกครั้งหนึ่งในภาพลักษณ์ใหม่ด้วยการทำความเข้าใจและยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น

ผู้วิจัยได้เสนอให้อุตสาหกรรมเพลงพัฒนาคุณภาพโดยเฉพาะด้านปรัชญาของผลิตภัณฑ์ทั้งเนื้อหาและศิลป์ และพัฒนาองค์กร โดยการใช้นวัตกรรมการจัดการในการบริหารจัดการนวัตกรรมทางเทคนิค โดยการสร้างพื้นที่ทางการตลาดของตนเองขึ้นมาเพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันโดยตรงกับคู่แข่งอื่นๆ (Divergence) และมีการบริหารจัดการนวัตกรรมดังกล่าวจนสามารถใช้ศักยภาพที่มีได้อย่างเชื่อมโยง ครอบคลุม และเกิดศักยภาพสูงสุด (Convergence) ทั้งนี้ อุตสาหกรรมต้องไม่ลืมที่จะให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้บริโภคให้เกิดความภาคภูมิใจอย่างยั่งยืนด้วยการให้ความรู้แก่ผู้บริโภคให้ก้าวทันนวัตกรรมที่อุตสาหกรรมได้สร้างขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างจริยธรรมโดยเฉพาะในเรื่องการเคารพในลิขสิทธิ์และคุณค่าของงานศิลปกรรม รวมไปถึงการสร้างชุมชนเครือข่ายผู้บริโภคที่ทำให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงผลิตภัณฑ์ได้สะดวก ทุกที่ทุกเวลาในราคาที่เหมาะสม (Community)

การพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ ตามแนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd) (ศิริรัตน์ สุขชัย, 2553 : บทคัดย่อ)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ ตามแนวทางกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในการเก็บและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ อาจารย์ นักศึกษา จากสถาบันที่เปิดสอนในหลักสูตรธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้อง ทำการพัฒนาและนำเสนอแนวทางการพัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ ตามแนวทางกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 19 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ (มคอ.1) มีลักษณะของสาขาวิชาที่บูรณาการความรู้ด้านดนตรี กับความรู้หลักการธุรกิจเข้าด้วยกัน มีขอบเขตองค์ความรู้ประกอบด้วยความรู้ดนตรี หลักการธุรกิจ และธุรกิจดนตรี คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยความรู้และทักษะในด้านดนตรี หลักการธุรกิจ ภาษา เทคโนโลยี มีทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเข้าใจในลักษณะของอุตสาหกรรมดนตรี มีคุณธรรมจริยธรรมในการเป็นนักดนตรีและนักธุรกิจ สามารถสร้างสรรค์ผลงานดนตรี และติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรฐานผลการเรียนรู้ มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ควรเป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจในจรรยาบรรณวิชาชีพและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ 2) ด้านความรู้ มีความรู้ในหลักการ ทฤษฎี และทักษะทาง ด้านดนตรี หลักการธุรกิจ และอุตสาหกรรมดนตรี 3) ด้านทักษะทางปัญญา สามารถคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นระบบ และประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพได้ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รู้จักกาลเทศะ ให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เข้าใจในบทบาทของผู้นำและผู้ตาม การเป็นนักดนตรีและผู้ประกอบอาชีพในอุตสาหกรรมดนตรีที่ดี 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้และความสามารถในการบัญชีและการเงิน ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ สามารถปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ได้อย่างมีวิจารณญาณ

ความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (มนัส จันสุทธีราษฎร์, 2547 : บทคัดย่อ)

การศึกษาครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความต้องการในการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (2) เพื่อศึกษาปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยสภาพแวดล้อม ที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 และ (3) เพื่อศึกษาความต้องการของครอบครัวต่อการเลือกอาชีพในด้านต่างๆ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 จำนวน 336 คน การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วยตนเอง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัว กับความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขตที่ 1 โดยใช้ ไค-สแควร์ (Chi-square) ผลการศึกษาความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขตที่ 1 ส่วนใหญ่มีความต้องการเลือกอาชีพในหมวดอาชีพการบริการสังคม ร้อยละ 30.4 โดยที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเลือกอาชีพตำรวจ ร้อยละ 23.5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และปัจจัยครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนลักษณะครอบครัว การอยู่ร่วมกับครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา และมารดา รายได้ของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความต้องการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยทางสภาพแวดล้อม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารคำแนะนำในการเลือกอาชีพ การได้รับคำแนะนำในการเลือกอาชีพจากบุคคล การได้รับการชักชวนจากเพื่อนในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์ต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 อย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการศึกษาความต้องการของครอบครัวต่อการเลือกอาชีพในด้านต่างๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเลือกอาชีพในหมวดอาชีพการบริการสังคม ร้อยละ 31.5 โดยที่ครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่มีความต้องการเลือกอาชีพตำรวจ ร้อยละ 24.3

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะภาวะทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในมหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการอาชีพของผู้ที่จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้ที่อยู่ในสายงานดนตรีเกี่ยวกับผู้จบการศึกษาดนตรี และงานที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในปัจจุบัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ คือผู้ให้ข้อมูลโดยตรง และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ คือเอกสารต่างๆ เช่น การศึกษาข้อมูลจากงานวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือ และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการศึกษาจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล จากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยคัดเลือกสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีและอาจารย์ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ตลอดจนผู้บริหารค่ายเพลง โปรดิวเซอร์และผู้ทำงานสายดนตรี

กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนจากภาควิชาดนตรี และผู้ทำงานสายดนตรีที่มีประสบการณ์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้จบการศึกษาดนตรี

1. กิตติวัฒน์ เย็นวัฒนา
2. ตรีรัตน์ ไตรทิพย์บรร
3. พงศ์ศิริ ปานแก้ว
4. อิมรอน หาบหา

5. ศตวรรษ แก่กล้า
6. อิศราจันทร์เสน
7. สิปปนนท์ วัฒนมงคล
8. จิรเวชฐ์ พึ่งอุดม
9. อนุสรณ์ แสนรัก
10. วสิน พิทยาภาพงศ์
11. จิรนัย พึ่งแพง
12. อภิวัฒน์ ทัพน้อย
13. กุลพันธ์ ประดั่ง
14. ศรีญยู เฉชอินทร์
15. เศรษฐวงศ์ เวชประสิทธิ์
16. กฤษณะ วงษ์หาจักร์
17. ณิชกุล นพรัตน์
18. ปิยวัช ศรีอศุศลย์พันธ์
19. ประพันธ์ โตสกุลวณิช
20. กิตติเดช โสภักดี

กลุ่มที่ 2 อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1. อ. กฤตธรรม ขาวแจ้ง
2. อ. ณิชัญญ์ อินทร์คง
3. ดร.ประเสริฐ ฉิมท้วม
4. อ. ราเชนทร์ เหมือนชอบ

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารและบุคลากรทางดนตรี

1. กานต์ ใหญ่สว่าง โปรดิวเซอร์ บริษัท อาเอส และ ทูรมิวสิค
2. เอกณัฐ ตระพันธ์ธรรม ผู้บริหาร เคมีคอลมิวสิค
3. สันติ ชัยปรีชา โปรดิวเซอร์ บริษัทบานาน่าเรคคอร์ด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถามจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยและทฤษฎีต่างๆ เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดประเด็นคำถาม ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ทราบข้อมูลหรือความคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ดังนี้

1. คำถามสำหรับผู้จบการศึกษาดนตรี เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรี ความเป็นมาในการเลือกศึกษาด้านดนตรี อาชีพในปัจจุบัน ตลอดจนจุดมุ่งหมายในการประกอบอาชีพดนตรี

2. คำถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน เป็นคำถามเกี่ยวกับมุมมองที่มีต่อผู้จบการศึกษาดนตรี ในฐานะผู้สอน ปัญหาของการศึกษาดนตรี ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีที่จะเป็นไปได้ในอนาคต

3. คำถามสำหรับผู้บริหาร บุคลากรทางดนตรี เป็นคำถามเกี่ยวกับมุมมองที่มีต่อผู้จบการศึกษาดนตรีในฐานะผู้มีประสบการณ์ในงานดนตรี บัณฑิตในการพิจารณารับเข้าทำงานดนตรี แนวโน้มของงานดนตรีที่จะเป็นไปได้ในอนาคต และลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะมาทำงานด้านดนตรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการพิจารณาในแต่ละประเด็นดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาดนตรี เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้จัดการศึกษาได้ทราบถึงความต้องการของผู้จบการศึกษาดนตรี การประเมินตนเองของผู้จบการศึกษาดนตรี และเป้าหมายทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรี

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนทางด้านดนตรี เพื่อทราบถึงมุมมองของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อนักศึกษาดนตรีในปัจจุบัน และแนวทางของการศึกษาดนตรีที่จะเป็นไปได้ในอนาคต

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและบุคลากรทางดนตรี เพื่อทราบถึงมุมมองของบุคลากรทางดนตรีที่มีต่อผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบัน แนวโน้มของงานทางดนตรีในอนาคต และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะมาทำงานดนตรีต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยเก็บข้อมูลจากผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และผู้บริหารและบุคลากรทางคนตรี โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและบุคลากรทางคนตรี

ส่วนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเมื่อวิเคราะห์กับ SWOT Analysis

ส่วนที่ 1 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ในการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีต่างๆ มาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ จึงแบ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกออกเป็นส่วนต่างๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ผลจากทฤษฎีที่นำมาใช้ดังนี้

ผลการสัมภาษณ์เมื่อวิเคราะห์กับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland

จากการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมพบว่า ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีบุคลิกภาพตรงกับกลุ่ม Artistic (A) กลุ่มศิลปินทุกแขนง ตั้งแต่ นักแสดง นักร้อง ดารา ช่างศิลป์ นายแบบ จนถึงครูสอนงานศิลปะ ลักษณะทางด้านบุคลิกภาพที่เด่นคือ การเป็นผู้ที่มีความคิดอิสระ มีจินตนาการสูง อารมณ์อ่อนไหวง่าย กล้าแสดงออก ไม่ชอบทำงานที่มีโครงสร้างหรืองานที่ต้องคิดอยู่กับกรอบและค่อนข้างเปิดเผย โดยที่ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ชอบทำงานเป็นเวลาหรืองานประจำ อิมรอน หาบหา ได้ให้ความเห็นว่า “ไม่ชอบงานที่เป็นแบบราชการ หรืออะไรที่ดูเครียดจนเกินไป “ตรีฉัตร ไตรทิพย์บวร กล่าวว่า “เล่นดนตรีเพราะเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร ไม่ชอบอยู่ในองค์กร อึดอัด” กิตติวัฒน์ เข็นวัฒนา กล่าวว่า “โดยส่วนตัว

แล้วไม่ชอบเข้างานเช้าครับ พ่อแม่ไม่ได้บังคับอะไรครับ” ในขณะที่บางคนทำงานประจำแต่ก็ให้ความเห็นว่าชอบอาชีพอิสระหรือการเล่นดนตรีมากกว่า เช่น นาย ศตวรรษ แก่กล้า ได้เล่าประสบการณ์ส่วนตัวว่า “ถ้าเปรียบเทียบเรื่องชาวด์กับเรื่องเพอร์ฟอร์แมนซ์ ผมชอบเรื่องเพอร์ฟอร์แมนซ์มากกว่า แต่ว่าเหมือนผมแค่ลองทำ อยากทำเพลงเป็นของตัวเอง เวลาจะทำเพลงที่ก็ตั้งใจไปเยี่ยมของคนโน้นคนนี้ ยืมชาวด์การ์คนนี้ ยืมไมค์คนนี้ ต้องไปจ้างเพื่อนมาทำ บางทีเพื่อนก็มาสาย ทำบ้างไม่ทำบ้าง ผมก็เลยเก็บตังซื้อของตัวเอง หัดทำเอง จะได้ไม่ต้องไปยืมใคร ไม่ต้องไปง้อใคร ก็ทำเองมาเรื่อยๆ จนเพื่อนเห็นว่าทำได้ เพื่อนก็ใช้ให้ทำงานไปส่งอาจารย์ ทำมาเรื่อยๆ จนผมเรียนจบ ผมก็อยากเป็นนักดนตรีเขาก็ไม่ยอม ตอนนั้นผมขยันหัดมากกว่าจะเล่นดนตรี ก็อธิบายเขา เขาก็ไม่เข้าใจ คือแก่เขายอมให้เรียนก็บุญแล้ว ผมก็เลย งั้นยอมกันคนละครึ่งทาง ผมไม่ไปทำข้าราชการ ไม่ไปเป็นครูเพราะผมไม่อยากใส่ชุดลูกเสือ คือผมยอมทำออฟฟิส แต่ขอเป็นออฟฟิสที่แบบอินดี้หน่อย ผมก็เลยไปอยู่อะไรที่เป็นเกี่ยวกับดนตรีด้วย อย่างนี้ครับ คือเป็นชาวด์เอนจิเนียร์ครับ ที่ทำงานผมก็มีคนทำชาวด์อยู่สี่ห้าคน ผมก็เห็นว่าเขาเล่นดนตรีเก่งแล้วจะมาทำแบบนี้ทำไม จะมาเข้าเก้าโมงเลิกหกโมงทำไม เขาก็บอกว่าจริงๆ เขาอยากเล่นแต่เขามีลูกมีครอบครัว เขาอดได้ แต่เขาทนเห็นลูกที่เล็กมากจะต้องมาอดไม่ได้ เลยเอาแน่นอนไว้ก่อน คือ ต้องยอมทิ้งความฝันตัวเอง ยอมจะไม่เล่นไปเลยเพื่อลูกเขา เพื่อครอบครัวเขา อันนี้ผมว่าน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่ทำให้ให้นักดนตรีหลายคนต้องยอมทิ้งความฝันตัวเองไปครับ”

นอกจากนี้ยังมีความเห็นเกี่ยวกับความเป็นผู้ที่มีอารมณ์อ่อนไหวของนักดนตรี พงศ์ศิริปานแก้ว ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “คือถ้าอารมณ์ไม่ดีก็เล่นออกมาไม่ค่อยดีเท่าไรครับ ถ้าเกิดอ่อนไหวอะไรขึ้นมาก็จะทำให้เราทำหน้าที่ของเราไม่เต็มที่ครับ”

สรุป ลักษณะผู้จบการศึกษาดนตรีส่วนมากเมื่อพิจารณากับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland มีลักษณะตรงกับกลุ่ม Artistic ที่เด่นชัดคือ ความต้องการที่จะทำงานอิสระ ไม่ชอบทำงานประจำ และเป็นผู้ที่มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย จากการสนทนาผู้วิจัยพบว่าผู้จบการศึกษาดนตรีค่อนข้างเป็นคนเปิดเผยกล้าแสดงออก จากการที่มีความต้องการแสดงความสามารถของตนเอง

ผลการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เมื่อวิเคราะห์กับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ

Scheffer

R. H. Scheffer ได้ศึกษาบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆ ซึ่งได้แนวคิดว่าคุณคนเลือกอาชีพให้สนองความต้องการของตนและ ถ้าเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการจะทำให้มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงาน Scheffer ได้สรุปว่าคุณคนมีความต้องการด้านต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำผลการสัมภาษณ์มาพิจารณาว่าผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความต้องการด้านใดบ้างจึงตัดสินใจประกอบอาชีพคนดังนี้

1. ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง ความต้องการข้อนี้ผู้วิจัยเชื่อว่าไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบอาชีพในสาขาใด ย่อมต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น นอกเสียจากผู้ประกอบอาชีพนั้นๆ มีความต้องการด้านอื่นที่สำคัญกว่า ทั้งนี้ ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่เลือกประกอบอาชีพคนตรีก็ต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่นเช่นกัน ศตวรรษ แก่กล้า ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “สำหรับผมถ้าตอนนี้ผมให้ราวๆ เก้าสิบแปดเปอร์เซ็นต์ ถ้าสำหรับผมนะครับ แต่ว่าบางคนก็ไม่ใช่ อย่างพวกอินดี้ที่เขาไม่สนว่าใครจะฟังเพลงเขาหรือเปล่า เขาจะเล่นอย่างนี้ อยากจะร้องอย่างนี้ แต่ว่าถ้าอย่างผมนี่ค่อนข้างซีเรียสเรื่องนี้มาก เนื่องด้วยในตอนเรียนอยู่ผมอาจจะไม่ได้ถูกยอมรับในเรื่อง เพอร์ฟอร์แมนซ์ พอเราหาจุดแข็งเราเจอเราก็ลองทำแล้วเพื่อนก็แบบยอมรับเราก็เริ่มเหมือนกับเซฟต์ติดการยอมรับไปเลยครับ”

2. ความต้องการความรัก และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ได้รับความรักและความอบอุ่นจากบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ไม่ได้พูดถึงในเรื่องนี้ อีกทั้งผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีความเป็นตัวของตัวเองสูง จึงไม่ให้ความสำคัญว่าสังคมจะมองอย่างไร

3. ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ในข้อนี้ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ให้คำตอบเพียงสั้นๆ ว่าใช่ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าคุณคนย่อมต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำทุกคนเว้นเสียแต่ว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่นั้นไม่ใช่เป้าหมายหลักของตน เช่น บุคคลอาจประกอบอาชีพใดๆ เพื่อหาเลี้ยงตนเองและครอบครัว แต่รอโอกาสที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพที่เป็นเป้าหมายหลักของตนเป็นต้น

4. ความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอำนาจเหนือผู้อื่น จากการสัมภาษณ์ไม่พบความต้องการในข้อนี้ในผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ผู้ต้องการประกอบอาชีพคนตรีไม่ต้องการที่จะควบคุมผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ต้องการถูกผู้อื่นควบคุมด้วย

5. ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น จากการสัมภาษณ์ไม่พบความต้องการในข้อนี้กับการเลือกประกอบอาชีพคนตรีแต่อย่างใด ทั้งนี้คนทั่วไปอาจมีความต้องการช่วยเหลือผู้อื่นได้ โดยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ

6. ความต้องการแสดงตนเอง จากการสัมภาษณ์ ไม่พบความต้องการแสดงตนเองจากผู้จบการศึกษาคณะตรีแต่อย่างใด

7. ความต้องการสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม จากการสัมภาษณ์ไม่พบว่าผู้จบการศึกษาคณะตรีมีความต้องการสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีเพียงความต้องการความมั่นคงและรายได้ที่สม่ำเสมอในบางคน ซึ่งจะกล่าวไว้ในข้อที่ 11

8. ความต้องการปฏิบัติตามค่านิยมที่ตนยึดถือ จากการสัมภาษณ์ ไม่พบความต้องการปฏิบัติตามค่านิยมแต่อย่างใด ผู้จบการศึกษาคณะตรีให้ความเห็นว่างานคนตรีไม่มีความสำคัญมากจนสามารถเป็นค่านิยมได้ ศตวรรษ แก่กล้า ให้ความเห็นว่า “การยอมรับ ถ้ามองจริงๆ เราได้จากคนคนตรีรับแค่นั้นเองครับ เหมือนที่เอกคนตรีหรือมือกีตาร์จะยกย่องป๊อปเดอะซัน ยกย่องอาจารย์แจ๊ค คนอื่นเขาก็เฉยๆ เขาก็คิดว่าคือนั่นก็คือคนเล่นกีตาร์ธรรมดาอย่างนี้ละครับ เราก็จะยกย่องกันเอง เราเห็นศิลปินหรือนักคนตรีดังๆ ที่ไม่ใช่กระแสหลัก เราก็จะรู้ว่าคนนี้สุดยอดเลยนะ เราก็จะรู้จักกันเองอยู่แค่นั้นละครับ พอเราออกไปสู่สังคมที่แบบมีทุกสายอาชีพเขาก็แบบ แล้วไง อะไรประมาณนี้ครับ อย่างชาวดันนี่ก็เขาคงคิดว่า ก็แค่คนเฝ้าเครื่องเสียงไม่ให้หายอะไรแบบนี้ครับ คือคนไม่ค่อยสนใจว่าเราเรียนอะไรมา หรือมันยากแค่ไหน เพราะว่าค่าชมที่ผมได้ การยอมรับจากรุ่นน้องจากเพื่อนๆ ก็คือ เป็นนักคนตรีหมดแหละครับ คนอื่นก็ไม่ได้มองว่ามันวิเศษวิโสอะไร ถ้าเทียบกับอาชีพอื่นๆ เช่นหมอ นักบิน อะไรแบบนี้ คนพวกนี้ทุกสายอาชีพก็จะต้องยอมรับหมดครับ”

9. ความต้องการทำตามผู้อื่น ไม่ต้องมีความรับผิดชอบ จากการสัมภาษณ์ ไม่พบความต้องการในข้อนี้จากผู้จบการศึกษาคณะตรี ทั้งนี้ผู้จบการศึกษาคณะตรีอาจมีผู้ที่ป็นต้นแบบ หรือได้รับแรงบันดาลใจมาจากบุคคลนั้น แต่ไม่ใช่ความต้องการทำตามผู้อื่น โดยที่ไม่ต้องมีความรับผิดชอบ

10. ความต้องการการแสดงความกิตติริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ จากการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคณะตรีส่วนมากไม่มีความต้องการแสดงความกิตติริเริ่ม แต่ไม่ทั้งหมด ศตวรรษ แก่กล้า กล่าวว่า “ในอนาคตผมอยากที่จะสามารถมองภาพรวมที่จะขยายขอบเขตของอาชีพคนตรีออกไปอีกครั้ง ไม่ใช่ว่าจะเล่นๆ อย่างเดียว หรือสอนอย่างเดียวยกครับ เพื่อให้ให้นักศึกษารุ่นใหม่ๆ รู้ว่าจบแล้วทำอะไรได้บ้างครับ ” ซึ่งเป็นความต้องการแสดงความกิตติริเริ่มเพื่อประโยชน์ต่อผู้ศึกษาวิชาคนตรีต่อไป

11. ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือต้องการรายได้ที่สม่ำเสมอ ในข้อนี้ผู้จบการศึกษาคนตรีส่วนมากต้องการทำในสิ่งที่ตนเองชอบมากกว่าการคิดถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ แต่ก็มีปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องนี้เช่นกัน เช่นผู้ประกอบอาชีพบางคนมีครอบครัวแล้ว ก็ต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ต้องการรายได้ที่สม่ำเสมอเพื่อครอบครัวของเขา ศตวรรษ แก่กล้า ได้ให้ความเห็นในเรื่องนี้ว่า “เรื่องนี้เคยเกี่ยวข้องครับ แต่ผมอยากกลับไปใช้ชีวิตเหมือนตอนสมัยมัธยม คือมัธยมเราเล่นดนตรีนี้แบบ ไปประกวดที่ไหนก็แทบจะล่มอยู่แล้ว เล่นก็ไม่เก่ง แต่ว่าขอแค่ว่าได้เล่น บางงานอาจจะต้องจ่ายเงินให้กับผู้จัดด้วยซ้ำ ได้ขึ้นไปเล่นแค่ว่าไม่ก็เพลง แต่พอเราเริ่มเล่นเก่งขึ้น เราได้เรียนเริ่มเล่นร้านได้เรากลับคิดว่าร้านนี้ได้ห้าร้อยเราไม่เล่นจะเอาเจ็ดร้อย อะ ร้อยแบบนี้ครับคือมันเริ่มกลืนกินมาเรื่อยๆ ซึ่งบางคนก็ไม่ว่าตัวครับแต่อาจจะจะมีเหตุผลว่า เงินเราก็ต้องใช้ ไม่ได้ขอทางบ้านแล้ว ผมมองว่ามันทำให้ความสุขแบบตอนเด็กๆ ที่อยากเล่นดนตรี แรบบันดาใจที่อยากเล่นดนตรี แบบ เรากลับมาโคเรียนเพื่อจะไปห้องซ้อม เพื่อจะไปเล่นอะไรก็ไม่รู้ เล่นก็ไม่เก่ง แต่ทุกวันนี้แค่เราจะไปเข้าห้องซ้อม อะไรๆ เราก็มองแบบ มันไม่คุ้ม ซ้อมชั่วโมงตั้งเกือบสองร้อย ไปเล่นมาได้เจ็ดร้อยเอง อันนั้นเป็นช่วงที่ผมทำความเข้าใจกับตัวเอง ถ้าฉันยอมที่จะไปทำงานอื่นที่ยังอยู่ในเรื่องที่เราเรียน เพื่อให้การเล่นดนตรีของผมมันมีความสุขเหมือนตอนเด็กอีกครึ่งหนึ่งครับ ถ้ามองความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คือตอนนี้ผมเป็นพนักงานออฟฟิศไปแล้ว แต่ถ้ามองที่ผมเคยเป็นนักดนตรีอย่างเดียวตอนจบแรกๆ มันก็คือ หวาดเสียวเล็กๆ เนื่องด้วยเราเป็นฟรีแลนซ์ ช่วงที่เราได้เยอะ เราก็อาจจะตื่นตื่นหรือว่าใช้ไปเยอะ เราอาจจะลืมตอนที่ไม่มีงาน ผมก็เคยเห็นคนที่เขาจัดการได้ดีๆ ได้เยอะก็ไม่ตื่นตื่น แต่จัดสรรให้มันถัวเฉลี่ยให้มันเท่าๆ กันทุกๆ เดือน โดยที่ไม่ให้มันหมดนะครับ แต่ข้อด้วยของนักดนตรีหรือฟรีแลนซ์คือ จะไม่สนใจการทำประกันชีวิต การออมเงินกับธนาคาร เวลาเกิดอุบัติเหตุอะไรขึ้นมา เรื่องใหญ่มากๆ เลยครับ ยิ่งถ้าต้องไปนอนโรงพยาบาลที่เราต้องจ่ายเองหลายๆ หมื่นนี่นะครับ”

12. ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ ในข้อนี้ผู้จบการศึกษาคนตรีได้ให้ความเห็นตรงกันว่าต้องการทำงานอิสระ ไม่ต้องการทำงานเป็นเวลา นอกเสียจากมีความจำเป็นหรือเหตุผลอื่นๆ มาประกอบ นายศตวรรษ แก่กล้า ให้สัมภาษณ์ว่า “ผมเรียนจบ ผมก็อยากเป็นนักดนตรี เขาก็ไม่ยอม ตอนนั้นผมยืนยันหนักมากว่าจะเล่นดนตรี ก็อธิบายเขา เขาก็ไม่เข้าใจ คือแค่เขายอมให้เรียนก็บุญแล้ว ผมก็เลยยื่นยอมกับคนละครึ่งทาง ผมไม่ไปทำข้าราชการ ไม่ไปเป็นครูเพราะผมไม่อยากจะใส่ชุดลูกเสือ คือผมยอมทำออฟฟิศ แต่ขอเป็นออฟฟิศที่แบบอินดี้หน่อย ผมก็เลยไปอยู่อะไรที่เป็นเกี่ยวกับดนตรีด้วย อย่างนี้ครับ” ตรีจักร ไตรทิพย์บวร กล่าวว่า “ชอบเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร ไม่ชอบอยู่ในองค์กร อีกอ้อ”

สรุป ผลการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคนตรีเมื่อวิเคราะห์กับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Scheffer ผู้จบการศึกษาคนตรีมีความต้องการด้านต่างๆ ใกล้เคียงกัน คือ ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ความต้องการการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ โดยเฉพาะข้อสุดท้ายนี้ผู้จบการศึกษาคนตรีมีความต้องการในด้านนี้ทุกคน ส่วนความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่นนั้นเป็นบางกรณี เช่นต้องการการยอมรับว่าการเรียนคนตรีเป็นสิ่งที่ไม่ต้องไปกว่าสาขาอื่นๆ หรือการยอมรับจากนักดนตรีด้วยกันว่าเป็นคนมีฝีมือ แต่ไม่ใช่การยอมรับจากบุคคลทั่วไปว่าการเรียนคนตรีหรืออาชีพคนตรีเป็นอาชีพที่เชิดหน้าชูตา ในด้านความต้องการการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ นั้นมีไม่มาก ส่วนความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจก็ไม่ปัจจัยหลักที่ทำให้เลือกอาชีพคนตรี แต่อาจเป็นปัจจัยให้เลือกประเภทของอาชีพคนตรี เช่น อาชีพในระบบหรืองานประจำด้านคนตรี เพราะมีความมั่นคงกว่า

ผลการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคนตรีเมื่อวิเคราะห์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพตามทฤษฎีของฮอปพอก (Hoppock)

ปัจจัยการเลือกอาชีพตามทฤษฎีของ Hoppock ประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการคือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยข้อมูลข่าวสาร ในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลนั้นผู้วิจัยไม่นำมาพิจารณากับการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ เพราะแทนที่ด้วยทฤษฎีความต้องการของ Scheffer ไปในหัวข้อที่ผ่านมา ดังนั้นจึงเหลือเพียงปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยข้อมูลข่าวสารเท่านั้น

1. ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ตามทฤษฎีของ Hoppock กล่าวว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคนตรีมีทั้งเลือกอาชีพโดยความต้องการของตนเองเป็นหลัก และได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น พ่อแม่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และรุ่นพี่เป็นต้น ตามความเห็นของผู้วิจัยนั้นผู้จบการศึกษาคนตรีชอบคนตรีก่อนที่จะตัดสินใจมาเรียนคนตรีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จากนั้นเมื่อเห็นความสำเร็จของบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงมีความต้องการมากขึ้นที่จะประกอบอาชีพดังกล่าว กิตติเดช โสภักดี กล่าวว่า “แต่ก่อนก็เล่นกีตาร์เล่นวงสดริงกับเพื่อนๆ คว้าแล้วก็ไปเรียนกีตาร์จากรุ่นพี่แล้วก็ชอบ รุ่นพี่แนะนำมาเรียนที่จันทระเกษม เพราะว่าใกล้ร้านด้วย(คุณแม่ของกิตติเดชเปิดร้านผัดไทใกล้มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระเกษม) อยากเป็นครูสอนกีตาร์ครับ” อิมรอน หาบหา ได้เล่าถึงแรงบันดาลใจที่มาเรียนคนตรีว่ามาจากพ่อของตนซึ่งเป็นนักดนตรีว่า “เริ่มต้นจากคุณพ่อเป็นนักดนตรี คุณพ่อสอนให้ จากนั้นเริ่มเข้าวงดนตรีและอยากจริงจังทางดนตรี จากนั้นคุณพ่อเริ่มคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพเพราะช่วงที่จบ ม.3 ต้องไปต่ออีกที่หนึ่งจะให้เข้าคนตรีที่สอนคนตรีโคตรตรง ตอน ม.4 ไปเข้าโรงเรียนที่เหมือนเป็นโรงเรียนประจำ ต้องไปนอนหอพัก ทุก

วันก็จะเรียนดนตรีประมาณวันละ 4 ชั่วโมง แล้วก็จะมีวิชาอื่นด้วย เรียนจนถึง ม.6 เลขครับ” และ ศตวรรษ แก่กล้า ก็เลือกอาชีพเพราะ ได้รับแรงบันดาลใจมากจากอาจารย์ผู้สอนประกอบกับทางบ้าน เป็นห่วงเรื่องความมั่นคงทางการเงิน ศตวรรษ ได้กล่าวถึงประสบการณ์ของตนเองและของเพื่อนร่วมงานดังนี้ “ผมก็อยากเป็นนักดนตรีเขา (ผู้ปกครอง) ก็ไม่ยอม ตอนนั้นผมยืนหยัดมากกว่าจะเล่นดนตรี ก็อธิบายเขา เขาก็ไม่เข้าใจ คือแค่เขายอมให้เรียนก็บุญแล้ว ผมก็เลย งั้นยอมกับคนละครั้งทาง ผมไม่ไปทำข้าราชการ ไม่ไปเป็นครูเพราะผมไม่อยากจะชุกชุกเสื่อ คือผมยอมทำออฟฟิศ แต่ขอเป็นออฟฟิศที่แบบอินดี้หน่อย ผมก็เลยไปอยู่อะไรที่เป็นเกี่ยวกับดนตรีด้วย อย่างนี้ครับ คือเป็นชาวคเณจินีครับ ที่ทำงานผมก็มีคนทำชาวคเณนีห้าคน ผมก็เห็นว่าเขาเล่นดนตรีเก่งแล้วจะมาทำแบบนี้ทำไม จะมาเข้าเก้าโมงเลิกหกโมงทำไม เขาก็บอกว่าจริงๆ เขาอยากเล่นแต่เขามีลูกมีครอบครัว เขาอดได้ แต่เขาทนเห็นลูกที่เล็กมากจะต้องมาอดไม่ได้ เลยเอาแน่นอนไว้ก่อน คือ ต้องยอมทั้งความฝันตัวเอง ยอมจะไม่เล่นไปเลยเพื่อลูกเขา เพื่อครอบครัวเขา อันนี้ผมว่าน่าจะเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่ทำให้ให้นักดนตรีหลายคนต้องยอมทั้งความฝันตัวเองไปครับ”

จากการสัมภาษณ์จะเห็นว่า การเลือกอาชีพอาชีพโดยมีอิทธิพลมาจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง นั้นอาจมาจากความชอบความต้องการของตนเอง หรืออาจมาจากความจำเป็นในความต้องการ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและครอบครัว ถ้ามาจากความต้องการของตนเป็นหลัก ผู้จบการศึกษา ดนตรีอาจไม่คำนึงถึงเรื่องความแน่นอนของรายได้ แต่การเลือกโดยมีความจำเป็นเรื่องเศรษฐกิจเข้ามาเกี่ยวข้องนั้นมักไม่ใช่ความต้องการที่แท้จริงในการเลือกประกอบอาชีพนั้นๆ

2. ปัจจัยข้อมูลข่าวสาร

ความรู้เกี่ยวกับอาชีพและสื่อมีความสำคัญกับการประกอบอาชีพ ความรู้เกี่ยวกับอาชีพทำให้การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพไม่เป็นไปอย่างไร้ทิศทาง ในส่วนของสื่ออิทธิพลทั้งในการหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพและอิทธิพลที่ทำให้เกิดความสนใจในการประกอบอาชีพหนึ่งๆ ในส่วนของผู้จบการศึกษาคนตรีนั้น ความรู้เกี่ยวกับอาชีพมักเกิดจากการเข้าไปคลุกคลีกับผู้ที่ประกอบอาชีพนั้นๆ เช่นครูอาจารย์ของตน หรือได้จากการฝึกงาน หรือดำเนินไปพร้อมๆ กับการประกอบอาชีพเอง ศตวรรษ แก่กล้า กล่าวไว้ว่า “เริ่มจากตอนที่เรียน ผมค่อนข้างที่จะรู้ในเรื่องพวกนี้เยอะ เริ่มจากไปฝึกงาน ผมเชื่อว่าการฝึกงานอาจจะ เป็นโอกาสในการที่เขาจะรับเราทำงาน แต่ว่าตอนนั้นผมไปฝึกงานห้องอัดเล็กๆ ไปฝึกกันสี่ห้าคน แล้วในช่วงเวลาสามเดือนนี้ผมก็พยายามหาโอกาสที่จะแสดงฝีมือตลอดเวลา ทั้งๆ ที่จริงๆ ผมไม่รู้เลย เขามิงานดีๆ ผมก็เสนอตัว เริ่มจากตรงนั้น ก็ทำงานเขาพักไปหลายอย่าง เขาคงเห็นว่าเราอยากทำจริงๆ แล้วเขาก็เรียกไปทำจริงๆ คือเรียกไปตอนจบแล้ว คือไปทำงานที่นั่นเลยแล้วก็ ในระหว่างที่ทำที่แรกก็จะมีนักดนตรีมาเยอะๆ ผมก็มีความคิดที่อยากจะไปต่อ ก็อาศัยคนที่ทำงานในนั้นครับ โจทย์ของผมตอนนั้นคือ อยู่ห้องอัดที่ใหญ่ขึ้นๆ ครับ”

อิมรอน หาบหา ได้พูดเกี่ยวกับปัจจัยข้อมูลข่าวสารว่า “ได้ความรู้ทางอาชีพคนตรีมาจากการไปคลุกคลีกับคนทำงานคนตรี สื่อมีอิทธิพลเยอะเลยครับ อย่าง YouTube ครับ เพื่อนมีอิทธิพลเยอะ เราต่างจังหวัดบางทีเห็นเพื่อนเล่นอะไรแปลกๆ แล้วเราก็สนใจแล้วไปศึกษาเพิ่มเติมครับ” ผู้จบการศึกษาคนตรีบางคน ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสื่อว่ามีอิทธิพลต่อคน สื่อนั้นเป็นสื่อเฉพาะทาง เช่น นิตยสารเกี่ยวกับคนตรี หรือ อินเทอร์เน็ต กิตติวัฒน์ เย็นวัฒนา กล่าวว่า “เห็นในหนังสือ อย่าง Over Drive เห็นเขาแข่งคนตรีกันเราก็เลยอยากเล่น อยากเป็นอย่างนั้นครับ ผมว่าสื่อมันมีผลนะครับ เพราะว่าคุณทุกวันนี้นั่งง่ายแล้ว มันมี YouTube มันมีสอน” ในขณะที่เดียวกับที่ผู้จบการศึกษาคนตรีบางคน ได้ให้ความเห็นว่าสื่อไม่มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะผู้ที่ประกอบอาชีพแบบที่ตนสนใจนั้น มักไม่ได้ออกสื่อ เช่นผู้ที่ทำงานเบื้องหลังเป็นต้น ศตวรรษ แก่กล้า ประกอบอาชีพชาวค้เอนจิเนียร์ พูดถึงเรื่องนี้ว่า “ไม่มีผล ผมไม่เห็นพวกนี้ออกสื่อเท่าไรครับ คือผมรู้จักพวกนี้ ถ้าตอนเรียนก็แค่ไซมอนครับ ชาวค้เอนจิเนียร์ โปรดิวเซอร์ของซิลลี่ฟูลก็แค่นั้น คือแค่นั้นเลยครับ ตอนนั้นเขาดังจริงๆ คนที่มีอิทธิพลมากๆ จริงๆ น่าจะเป็นอาจารย์บูทนะครับ ผมได้รับอิทธิพลเรื่องนี้มาจากอาจารย์บูท เพราะว่าก่อนผมมาเรียนผมก็รู้แค่ว่ามันก็คงมีแค่เล่นเครื่องดนตรีอย่างเดียวมั้ง แต่อาจารย์บูทก็จะเป็นส่วนสำคัญในการที่ทำให้รู้และเริ่มสนใจเรื่องนี้ครับ”

สรุปในเรื่องของปัจจัยข้อมูลข่าวสารนั้นสำคัญในแง่ของการหาความรู้ในอาชีพของตน หรือการหาความรู้ที่จะทำให้ตนพัฒนาได้ในอาชีพนั้นๆ แต่สำหรับในแง่ของอิทธิพลในการเลือกอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับว่าเป็นอาชีพใดด้วย เพราะศิลปิน หรือนักร้องนักดนตรีนั้นเป็นอาชีพที่อยู่กับสื่ออยู่แล้ว แต่ถ้าเป็นอาชีพหลังต่างๆ อาจต้องมีชื่อเสียงมากจริงๆ จึงจะพบเห็นตามสื่อ สื่อนั้นก็อาจเป็นสื่อเฉพาะทาง เช่นนิตยสาร วารสาร หรือเว็บไซต์เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาคนตรี

หัวข้อในการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาคนตรีในส่วนนี้เป็นการทิ้งท้ายหลังจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับทฤษฎีการเลือกอาชีพต่างๆ และการวิเคราะห์ตนเองด้วย เพื่อสำรวจว่าผู้จบการศึกษาคนตรีมีความต้องการหรือจุดมุ่งหมายแท้จริงในการประกอบอาชีพอย่างไร แตกต่างกับสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไรบ้าง

ผู้จบการศึกษาคนตรีส่วนมากมีความต้องการที่จะเป็น โปรดิวเซอร์หรือนักแต่งเพลง พงศ์ศิริ ปานแก้ว กล่าวว่า “หลักๆ เลยคืออยากเป็นคนเบื้องหลังอะครับ อยากเป็นคนทำเพลง เป็นโปรดิวเซอร์อะไรอย่างนี้ครับ โปรดิวเซอร์นี่คือความฝันหลักๆ ที่อยากจะเป็นจริงๆ แต่ที่ทำได้ตอนนี้คือเรียนก่อนครับ เรียนต่อปริญญาโทแล้วก็ไปเป็นอาจารย์ แล้วก็ศึกษาเรื่องนั้นให้เยอะขึ้น เพื่อให้เราไปได้ถึงตรงนั้นนะครับ” อิมรอน หาบหา ได้ให้ความเห็นว่าอยากเป็นโปรดิวเซอร์ เช่นเดียวกันว่า “อยากเป็นนักแต่งเพลง โปรดิวเซอร์ อยากทำเพลง อยากประสบความสำเร็จครับ คือ

เราทำเพลงให้นักดนตรีให้นักร้อง ให้คน ได้เสพ ได้ฟังเพลงของเราครับ” นายศตวรรษ แก่กล้า มีความต้องการที่จะเป็นโปรดิวเซอร์เช่นเดียวกัน นอกจากนี้เขายังได้ให้ความเห็นว่าอยากหาโอกาสเพื่อคนรุ่นใหม่อีกด้วย ศตวรรษ กล่าวว่า “ที่แรกผมไม่ได้ตั้งเป้าหมายอะไรไว้ ผมก็ขายสเกลมันขึ้นไปทีละนิดๆ ครับ เพราะว่าตอนนี้ผมอาจจะชอบเป็นชาวด์ในสตูดิโอ อีกสามเดือนผมอาจจะอยากเป็น ชาวคัคนกลางแจ้แล้วก็ได้ หรือว่า อีกสักพักอาจจะอยากเป็นนักแต่งเพลง อยากจะเป็นโปรดิวเซอร์ ผมเคยลองคิดเล่นๆ ผมว่าผมน่าจะอยากเป็นโปรดิวเซอร์นะครับ เพราะว่านอกจากโปรดิวเซอร์ไป ผมก็ไม่รู้ว่าจะทำอะไรได้อีกแล้วครับ คือมันน่าจะสุดแล้วครับ ในอนาคตผมอยากที่จะสามารถมองภาพรวมที่จะขยายขอบเขตของอาชีพคนตรีออกไปอีกครับ ไม่ใช่ว่าจะเล่นๆ อย่างเดียว หรือสอนอย่างเดียวครับ เพื่อให้ให้นักศึกษารุ่นใหม่ๆ รู้ว่าจบแล้วทำอะไรได้บ้างครับ” นอกจากนี้ยังมีความต้องการอื่นๆ เช่นความต้องการที่จะเป็นครูสอนคนตรีนอกระบบ ผู้จบการศึกษาคนตรีต้องการมีความสุขกับคนตรีและอาชีพของเขา กิตติเดช โสภักดี กล่าวว่า “อยากเป็นครูสอนกีตาร์ครับ อยากซ้อม แล้วก็ฝึกตัวเอง แล้วก็สอน แล้วก็หาเลี้ยงตัวเองไปด้วยแล้วก็เล่นกีตาร์ไปนะครับ” กิตติวัฒน์ เย็นวัฒนา กล่าวว่า “อยากเอาความรู้ไปสอนคนตรีที่บ้านเกิดครับ เพราะที่นั่นไม่มีนักดนตรีเก่งเหมือนกรุงเทพฯ ครับ เท่านั้นที่เรียกว่าประสบความสำเร็จสำหรับผมครับ”

สรุป จากความคิดเห็นของผู้จบการศึกษาคนตรีส่วนมากมีความต้องการเป็นโปรดิวเซอร์ นักแต่งเพลง และจำนวนหนึ่งต้องการเป็นครูสอนคนตรีนอกระบบ ยังมีผู้จบการศึกษาคนตรีอีกจำนวนหนึ่งที่ไม่ทราบความต้องการของตนเอง เพียงแต่ประกอบอาชีพเล่นคนตรีต่อไปไม่ได้วางแผนการถึงอาชีพในอนาคตของตน

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมเพื่อเป็นการประเมินผู้จบการศึกษาคนตรีจากบุคคลใกล้ชิดและมีความรู้ทางคนตรี ในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งประเด็นคำถามเกี่ยวกับผู้จบการศึกษาคนตรีดังนี้

ผลการให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของผู้จบการศึกษาคนตรีในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้กล่าวถึงผู้จบการศึกษาคนตรีในปัจจุบันว่ามีความสามารถมากขึ้น เนื่องจากระบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ณัฐธัญ อินทร์คง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้จบการศึกษาคนตรีในปัจจุบันว่า “คิดว่าเด็กปัจจุบันนี้นะ ในเรื่องของการเรียนคนตรีเขาค่อนข้างมีความกระตือรือร้นมากขึ้น มีความใฝ่รู้มากขึ้นแต่ก็เป็นแค่คนบางกลุ่มนะ ถ้าภาพรวมทั้งหมดก็มีทั้งตั้งใจมากขึ้นแล้วก็มีทั้งเหมือนเดิม

เรียกว่าสกลิแค่ไหนก็แค่นั้น ไม่ค่อยฝึก ก็ยังมีประเพณีนั่นอยู่ แต่ในส่วนที่ดึ้นดีซึ้นกว่าเมื่อก่อน อาจจะเป็นเพราะว่าการมาเรียนดนตรีในปัจจุบันนี้ ก่อนซ้างเรียกได้ว่าการตัดสินใจไม่เหมือนคน สมัยก่อน คนสมัยก่อนจะมีบางพวกที่ไม่รู้จะเรียนอะไรก็มาเรียนดนตรี แต่ว่าเด็กสมัยนี้เขาได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองก่อนซ้างดี แล้วก็ได้รับการสนับสนุนตั้งแต่ยังเรียนในระดับมัธยม เพราะฉะนั้นเกณฑ์ตั้งแต่การเข้ามาเรียน การสอบเข้ามาเรียน เด็กมีมาตรฐานที่ดีซึ้น เกณฑ์ในการสอบปฏิบัติและทฤษฎีจะดีซึ้น อย่างที่จันทรเกษมปัจจุบัน ก่อนที่คุณจะสอบปฏิบัติได้คุณต้องสอบผ่านวิชาการ วิชาสามัญทั้งหลาย เกินห้าสิบเปอร์เซนต์ซึ้นไป และต้องสอบผ่านทฤษฎีดนตรีเกิน 50 คะแนนซึ้นไป คุณถึงจะมีสิทธิ์ที่จะสอบปฏิบัติ เพราะฉะนั้นเขาต้องเตรียมตัวในหลายเรื่อง ดั้งนั้น คนที่เข้ามาเรียนจะไม่เหมือนเมื่อก่อนที่ไม่รู้จะเรียนอะไรแล้วก็มาเข้าคณะดนตรีแล้วก็เรียนไปแบบ ภูเขา ปลาๆ เอาแค่ว่า คนไหนตั้งใจก็ตั้งใจ คนไหนไม่ตั้งใจก็ไม่ตั้งใจ แล้วก็จบไปไม่ได้คุณภาพ เพราะฉะนั้นตอนนี้ในภาพรวมจริงๆ ก็คือดีกว่าเมื่อก่อนในความพร้อมของตัวเอง ในความพร้อมในการสนับสนุนของผู้ปกครอง และสื่อต่างๆที่ทำให้เขาได้ศึกษาเพิ่มเติมมากขึ้น ในการเรียน การสอนก็เปิดกว้างมากขึ้น ทำให้เขามีอิสระในการทำงานแล้วก็ฝึกทักษะของเขาต่างๆ นาๆ ได้มากกว่าคนยุคก่อนมาก ถ้าเทียบกันจะรู้สึกว่าเขาเก่งกว่า สมมุติว่าเราเป็นรุ่นพี่ เรา กลับไปที่มหาวิทยาลัย หลายครั้งที่กลับไปงานสัมมนาหรืออะไรก็ตามก็จะรู้สึกว่าเขาเก่งซึ้น เขาเล่นแจ๊สกันจนแบบเป็นของง่าย อย่างเมื่อปีที่แล้วที่ไปพูดคุยเรื่องการเรียนต่อหรือทำงานเลยเมื่อ จบระดับปริญญาตรี พี่รู้สึกว่าเขาตั้งคำถามเราในขณะที่เขาอยู่ปี 4 เขาควมือนาคดีมาก เขามองว่าเขาจะทำอะไรต่อ เขาสามารถตั้งคำถามว่า ถ้าเรียนแล้วผมจะเป็นยังงี้ ผมควรจะเลือกเรียนที่ไหนยังงี้ มันชัดเจนตั้งแต่เขาเตรียมตัวที่จะสอบเข้ามาแล้ว ทีนี้เมื่อเขาเข้ามาแล้ว เขาก็มีความตั้งใจที่จะเรียน ให้สำเร็จ เราเปรียบเทียบกับเมื่อสิบปีก่อนเราพูดได้เต็มปากว่าบางคนยังอ่าน โน้ตไม่ได้เลย บางคน บอกว่าไปคิดสาขาอื่นด้วยซ้ำแล้วขอย้ายเข้ามาจริงๆ คะแนนไม่สามารถติดดนตรีสากลก็ขอย้ายเข้ามาเรียนอะไรอย่างนี้ พอเข้ามาเรียน บางคนก็เรียนไม่จบ บางคนจบไปก็ยังเล่นดนตรีได้ แต่ที่รู้ๆ กัน ว่ารุ่นเราหรือรุ่นพี่เราหลายๆ คนจบไปก็ไม่ได้ทำงานทางดนตรี”

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวโน้มของการเรียนดนตรีในอนาคต

ณัฐชัย อินทร์คง ได้กล่าวถึงแนวโน้มของการเรียนในอนาคตว่า “ในระดับอุดมศึกษาคิดว่าในอนาคตจะดีซึ้น มีทางเลือกมากขึ้น หมายความว่าในเรื่องของดนตรีมันมีหลายแขนง หลายสาขาหรือหลายแนวเพลงที่เด็ดๆ เขาเล่น เพราะฉะนั้นในอนาคตมันมีโอกาที่จะเปิดสาขาของดนตรีได้มากกว่าการที่เป็นแค่ว่าที่เห็นว่าเป็นป๊อป เป็นแจ๊ส เป็นร็อก หรือเป็นคลาสสิก ในปัจจุบันเราจะเห็นว่าสาขามันมีมากกว่านั้น คุณสามารถเรียนเทคโนโลยีดนตรีก็ได้ สายดนตรีศึกษานี้เราก็ผ่านมาแล้ว หรือตอนนี้ก็มีดนตรีวิทยาเปิดซึ้นมาในระดับปริญญาตรี ของบ้านสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

ก็มีอยู่ มันมีหลายสาขามากยิ่งขึ้น ทำให้เด็กที่ต้องการศึกษาทางด้านดนตรี ก็ทำให้มีเส้นทางไปสู่ นักวิชาการหรือนักวิจัย เพื่อทำข้อมูลทางด้านดนตรีได้ เมื่อมีทางเลือกมากขึ้น บุคคลากรก็มีมากขึ้น การเรียนการสอนก็น่าจะมีทิศทางที่ดีขึ้น เพราะเมื่อบุคคลากรมาก ความหลากหลายในการสอน หรือการที่จะพัฒนาผู้เรียนก็น่าจะมีความหลากหลาย เมื่อการแข่งขันสูง มีการเปิดการเรียนการสอน ดนตรีทั่วประเทศ อาจารย์ผู้สอนเองก็ต้องพยายามพัฒนาหลักสูตร เพื่อสร้างศักยภาพของนักศึกษา และตัวสถาบันให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น มีการแข่งขันมากขึ้นตัวนักศึกษาก็ต้องขยันมากขึ้นเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ ลองมองรุ่นที่เราเรียน ตอนนั้นเราคิดว่าอยากให้มีอย่างนั้นอย่างนี้ พอโตขึ้นเราก็มี วิสัยทัศน์มากขึ้น ประสบการณ์มากขึ้น เราก็พยายามจะหากระบวนการหรือแนวทางที่จะทำให้ เรื่องที่เราเคยฝันตอนที่เราเป็นนักศึกษามันเกิดขึ้นให้ได้ แล้วพอเราทำกันมันก็ทำให้เกิด ประสบการณ์ใหม่ๆ ในการเรียนรู้ทางด้านดนตรี หรือเกิดดนตรีในแนวใหม่ๆ มันก็เป็นไปได้”

ส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและบุคลากรทางดนตรี

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ทำงานดนตรีเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้จบการศึกษาดนตรีที่มีต่อสายงานดนตรีในปัจจุบัน การวิเคราะห์ผู้จบ การศึกษาดนตรี แนวโน้มของงานดนตรี และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะมาทำงานดนตรี

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของผู้จบการศึกษาดนตรีที่มีต่อ งานสายดนตรี

กานต์ ใหญ่สว่าง กล่าวว่า “เราแบ่งเป็น 3 เวลา คืออดีต ปัจจุบัน และอนาคต อย่างในอดีตต้องบอกว่า ผู้จบการศึกษาดนตรียังไม่ค่อยมีบทบาท อาจจะมีแต่ไม่ชัดเจนมาก เพราะคนทำ เพลงยุคก่อนจะเกิดจากการที่ศึกษาเอง เข้าใจด้วยตนเอง เข้าใจการตลาดด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นในวันหนึ่งเมื่อเขาพัฒนามาจนถึงการเป็น โปรดิวเซอร์หรือคนทำเพลงแล้ว เขาจะมีความเข้าใจไร การตลาดมากกว่าเด็กที่เรียนดนตรีมาโดยตรง ส่วนเด็กที่เรียนมาทางด้านดนตรีโดยตรงก็ต้องยอมรับว่าเขามีความสามารถในการเล่น การอ่านโน้ต เขามีสเกลเยอะกว่า แต่เขาไม่ค่อยได้ในเรื่องของทำเพลงยังงัยให้ขายได้ หรือว่าเล่นแบบนี้เรียกว่าดีหรือไม่ดีสำหรับในเรื่องการตลาด พอมาถึงยุคปัจจุบันก็เริ่มดีขึ้น ผู้ที่เรียนจบใหม่ๆเริ่มเข้าใจในเรื่องการตลาดมากขึ้น เริ่มรู้ว่าควรจะต้องทำงานอะไรยังไง เพราะคนรุ่นก่อนที่เขาจบมา พอเขาจบมาเขาก็มาอยู่ในระบบธุรกิจทั้งหลาย ทั้งเรื่องเพลง โฆษณาหรืออะไรก็แล้วแต่ที่มีธุรกิจแล้วมีเกี่ยวกับเพลง เขาเริ่มเข้าไปฝั่งตัวในองค์กรพวกนี้ แล้วเขาก็จะมาบอกรุ่นน้องได้ถูก หรืออย่างบางคนเขาไปทำงานแล้วกลับมาเป็นอาจารย์ เขาก็จะเริ่มแนะนำให้กับเด็กรุ่นที่ผ่านมาได้ ซึ่งมันก็จะกลายเป็นรุ่นปัจจุบันนี้ ที่นี้พอในอนาคต เรียกได้ว่าในทิศทางที่มันกำลังจะเป็น ตามหลักมันน่าจะดีขึ้นถ้าเด็กพัฒนาไปแล้วบังเอิญตลาดในเมืองไทยมันมีการ

รองรับนักศึกษาได้ แต่ถ้ามันรองรับไม่ได้ คือถ้าตลาดเท่าเดิม คราวนี้มันจะแย่ เพราะว่าคนรุ่นแรกเลย ซึ่งไม่ใช่รุ่นนักศึกษาคนตรี มันก็ยังอยู่ในตลาด ถึงจะเป็นสิบปี ยี่สิบปี จนน่าจะมีสี่สิบปีแล้ว แล้วระดับพวกนี้กลายเป็นบอสไปหมดแล้ว แล้วรุ่นที่สอง คือเด็กที่จบคนตรีรุ่นแรกเขาก็ถีบตัวเองจนขึ้นมาอยู่ในตำแหน่งสูงพอสมควร ซึ่งก็มาสอนในเด็กประถมถัดมา คราวนี้เด็กในอนาคตจะไม่มีที่ให้อยู่ ถึงจะถูกสอนมาอย่างถูกต้องแล้วแต่ เพราะว่าบุคคลากรเหล่านั้นอยู่กันจนเต็มไปหมดแล้ว ถ้าตลาดไม่ขยาย คราวนี้จะลำบาก แต่ถ้าตลาดขยาย รองรับได้ แล้วมันมีทางให้ธุรกิจดนตรี ธุรกิจบันเทิงนั้น โตจริงๆ ถ้าทิศทางเป็นแบบนี้จะดีมาก เพราะว่าทุกคนที่เรียนดนตรีจบมาจะรู้แล้วว่า การตลาดคืออะไร ทำไมต้องเล่นเพลงแบบนี้เพื่ออะไร ทำไมต้องเล่นเพลงยาก เพื่ออะไร ระบบธุรกิจก็จะเติบโตอย่างมีคุณภาพ อย่างการเล่นการคินหรือการสอนดนตรีก็เหมือนกัน ด้วยความเป็นงานอิสระ ไม่ได้ถูกกำหนดช่วงอายุว่าเมื่อไหร่จะเกษียณ มันไม่ได้บอกว่าหกสิบคุณก็จะเกษียณได้ หรือเจ็ดสิบคุณก็จะเกษียณได้ เผลออๆ รุ่นแรกๆ เขาก็อาจจะทำต่อไปจนตาย แล้วถ้าเราไม่ขยายไปทางอื่น หรือเราไม่เปลี่ยนพลิกอะไรบางอย่างตลาดมันเต็มแน่นๆ”

เอกฉัฐ ตีระพันธ์ธรรม ได้แสดงความคิดเห็นว่า “การเรียนดนตรีทำให้คนเก่งขึ้น สมัยนี้จึงมีนักดนตรีเก่งๆ มากมาย ทำให้การแข่งขันสูง และการเป็นนักดนตรีอยู่กับการฝึกฝนเป็นสำคัญ คนที่ไม่ได้เรียนก็สามารถเก่งได้ ถ้าหากฝึกฝนมาก”

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวโน้มของงานดนตรีในอนาคต

กานต์ ไหล่สว่าง ได้กล่าวถึงแนวโน้มของงานทางดนตรีว่า “ต่อไปในอนาคต พื้นที่ให้คนรุ่นใหม่จบมามีน้อยลงมากๆ แน่ๆ เพราะในแต่ละปี ตัวนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยจบออกมา มาก รุ่นเก่าที่อยู่ก็ไม่ปล่อยตำแหน่ง ยังไงพื้นที่มันน้อยลงแน่นอน มันเป็นเรื่องของความน่าเชื่อถือด้วย เช่น นายเอ ทำเพลงได้รับความนิยมเยอะ เขาจะจ้างแต่นายเอ ไม่ว่าจะจ้างแพงเท่าไรเขาก็จะจ้าง เพราะฉะนั้น นักศึกษาที่จบออกมาแล้วมีอย่างเดียวนั้นคือได้รับโอกาส แต่ถ้าพูดถึงความน่าเชื่อถือ ถ้านายเอมาบอกว่ามันไม่เวิร์คเมื่อไหร่ก็กลายเป็นว่ามันไม่เวิร์ค พอมันเป็นอะไรบางอย่างที่มันเป็นเชิงศิลปะมากๆ ตัวผู้จบการศึกษาไม่สามารถที่จะกระโดดออกไปทำเองคนเดียวให้มันประสบความสำเร็จได้ มันต้องการพลัง อาจจะพลังของสถาบันในการช่วย หรือกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด หรือกลุ่มรุ่นพี่รุ่นน้องในการช่วยให้เขารอด เช่นรุ่นพี่คนนึงเก่งมาก เขาอาจจะมีความคิดว่า เขาไม่ทำเองคนเดียวแล้ว เขาอาจจะสร้างเป็นที่มของคนที่จบมหาวิทยาลัยเดียวกันในเรื่องการทำเพลง หรืออย่างเช่น เด็กจันทร์เกษมเล่นกลางคืนเยอะ แทนที่แต่ละวัน วงมันจะต้องไปดิงานเอง ถ้าทุกวงรวมตัวกัน เอาสักห้าสิบลวง มันจะเป็นกำลังมหาศาลเลยนะ ไม่ว่าจะดับไหนอยากได้นักดนตรี ให้ส่งคนมาดิวกับกลุ่มนี้ เขาจะส่งนักดนตรีที่มีความรับผิดชอบสูง เล่นเพลงดี โชว์ดี เอนเตอร์เทนคนเก่งไป

ให้ แล้วลองนึกดู ถ้าทำได้แบบนี้จริงๆ กลุ่มนี้จะดึงราคาได้เยอะ อาจจะบอกว่าต่อคนพันห้า แต่สิ่งที่เขาได้คือ ไม่ว่าร้านไหนได้คนจากตรงนี้ไปคนเต็มร้านเลย แล้วถ้าวงนี้ไม่ว่าง สิ่งที่ต้องทำคือ แค่ติดต่อเข้ามาในกลุ่มแล้วขอคนมาแทน แล้วคนที่มาแทนจะต้องได้รับการยอมรับจากกลุ่มเหมือนกันว่าโอเค ถ้าคนจบดนตรีทำได้แบบนี้ มันจะเวิร์ค จะมีพื้นที่ให้ทำงานเยอะ แล้วก็ไม่มีการแข่งขันกันแน่นอน เพราะถ้าทำได้ ผับร้านทั้งกรุงเทพจะต้องอยากได้งานจากกลุ่มนี้ไปเล่น พวกเบียร์ป้ายรายทางที่ฝีมือไม่ดีก็จะหายไป เพราะร้านจะกลัวไม่ซัวร์ แล้วคนในกลุ่มนี้นอกจากจะมีนักร้องนักดนตรีดี จะต้องมีคนไปช่วยดูด้วย ไปช่วยดูซาวด์ นานๆ ไปช่วยทีเพื่อปรับปรุงคุณภาพโชว์ให้ดีขึ้น ทำอย่างนี้ยังงี้ก็รอด”

กฤตธรรม ขาวแจ้ง ได้กล่าวถึงแนวโน้มของงานดนตรีว่า “งานดนตรีจริงๆ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงบางอย่าง เช่นกฎหมายลิขสิทธิ์ที่แข็งแรงจริง และจัดเก็บได้แข็งแรงจริงก็จะทำให้นักดนตรีหรือนักศึกษาที่จบดนตรี มีโอกาสมากขึ้นที่เขาจะเป็นศิลปินได้ เป็นคนแต่งเพลงได้ เป็นคนที่จะไปกำกับมิวสิกวิดีโอได้ เพราะถ้าธุรกิจมันดีขึ้น เราก็จะมีตำแหน่งพวกนี้ ป้อนเข้าไปมากขึ้น เขาก็จะตามหาความฝันของตัวเองได้ง่ายขึ้น อย่างที่เราว่ากันว่าช่วงนี้ตลาดเพลงมันถึงจุดที่เรียกว่ามันตกต่ำลงไป ด้วยเทคโนโลยี และด้วยการที่จัดเก็บลิขสิทธิ์ไม่ได้ก็มีผล และโทรทัศน์ดิจิทัล ถือเป็นโอกาสของเอกดนตรีพอสมควร แต่ติดขัดอยู่ที่ปัญหาเดิมว่าเขาไม่รู้ว่านักศึกษาที่จบดนตรีสากลสามารถไปทำให้คุณภาพของเสียงในสถานีโทรทัศน์ช่องนั้นๆ ดีขึ้นได้ หรือว่าไปจัดการรายการที่เกี่ยวข้องกับเพลงหรือเกี่ยวกับดนตรีได้ มันก็เลยทำให้มีทั้งโอกาสและอุปสรรคว่าเอกดนตรีจบมาแล้วทำอะไรได้บ้าง ยกตัวอย่างเอ็นเอชเคของญี่ปุ่น หรือ ซีบีเอสเขาก็จะมีตำแหน่งมิวสิกไดเรกเตอร์ของช่องเลย ซึ่งถ้าเป็นไปได้ อย่างเช่น ไทยรัฐทีวีหรือว็อยซ์ทีวี คือ โทรทัศน์บ้านเรามีตำแหน่งนั้นบ้างก็จะทำให้มีโอกาสที่จะเพิ่มตำแหน่งในการทำงานของนักศึกษาดนตรีสากลได้มากขึ้นกว่าเดิม” ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสถานีโทรทัศน์ในประเทศเรามีการจัดการเรื่องเสียงไม่ดีเท่าที่ควร บางครั้งเสียงคนพูดในรายการเขา แต่ดนตรีดัง หรือมีการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการนำเพลงของคนอื่นมาใช้ในการผลิตรายการแม้ว่าจะเป็นฟรีทีวีเองก็ตาม กฤตธรรม ยังได้แสดงความคิดเห็นต่อไปว่า “ถ้ามีตำแหน่งเหล่านั้นอยู่จริงๆ ทุกอย่างก็จะดำเนินไปได้ในเชิงบวกทั้งหมด ซึ่งกลับไปสู่ที่คุยกันตอนแรกทั้งหมดว่าเขาไม่ได้อยู่ในวงการสอนดนตรี เขายังมองนักศึกษาดนตรีอีกแบบ คือเขาไม่รู้จริงๆ ว่าเอกดนตรีสากลของทุกๆ ที่สอนไปแบบใด เช่นลาดกระบังมีหลักสูตรวิศวกรทางเสียงเลยเป็นต้น ถ้าทำให้คนภายนอกมองนักศึกษาดนตรีใหม่ก็จะทำให้อะไรตรงนี้ดีขึ้นเยอะมาก และถ้าเขารู้ด้วยว่าเทคโนโลยีดนตรีไปถึงไหนแล้ว เช่น เพลงประกอบไม่จำเป็นต้องไปใช้ห้องอัดใหญ่โตในราคาที่มีมองว่าการมีห้องอัดไว้ในสถานีเขาอาจจะมองว่าเป็นเงินหลักสิบล้านขึ้นไปเป็นต้น ทั้งที่

จริงๆ ถ้าเขารู้ว่านักศึกษาพวกนี้จริงๆ แล้วเรียนอะไรมา มีห้องให้เขาห้องเล็กๆ ห้องหนึ่งเขาก็สามารถผลิตงานทางดนตรีได้แล้ว”

เอกณัฐ ติระพันธ์ธรรม กล่าวว่า “การทำงานดนตรีในไทยจะค่อนข้างลำบาก เพราะการแข่งขันสูงขึ้น ในขณะที่สถานประกอบการเท่าเดิม ในส่วนของงานเพลง ต่างประเทศนั้นมีการพัฒนาอะไรใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ในประเทศไทยต้องขายเพลงเพราะ”

ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะทำงานสายดนตรี

กานต์ ใหญ่สว่าง ได้กล่าวถึงลักษณะผู้ที่จะมาทำงานสายดนตรีว่า “คนที่จะมาทำงานสายดนตรีเลย อย่างแรกสกิลต้องดีมาก เบสิกทุกอย่าง เรื่องนะ ไม่ใช่เรื่องเล่นอย่างเดียว เรื่องทำเพลง เรื่องมิกซ์มาสเตอร์ต้องรู้ถึงพื้นฐาน อย่างที่สอง ต้องมีความสามารถหลากหลาย เล่นเครื่องดนตรีได้ อย่างเดียว จบ ทำอะไรไม่ได้ อย่างน้อยต้อง มีกีตาร์ อาจจะเล่นเบสได้ไหม ทำเพลงเป็นหรือเปล่า มีความสามารถมากกว่าหนึ่งอย่าง อย่างที่สาม ถ้าเขาสามารถเกาะเป็นกลุ่มอะไรบางอย่างของตัวเอง ไม่ต้องถึงรุ่นพี่รุ่นน้อง เอาแค่ทุกชั้นปีเกาะกันเป็นกลุ่มได้ แล้วสามารถหางานได้กัน ได้ช่วยกันได้ ยังไงเขาก็รอด ลองคิดดูอย่างในกรุงเทพฯ ถ้าเราเกาะกันเป็นกลุ่มจริงๆ เกิดมีพับไคพับหนึ่งมันกดเงินค่านักดนตรีเหลือสามร้อย แล้วถ้านักดนตรีทั้งกรุงเทพฯ เข้าเป็นกลุ่มเดียวกันจัดการร้านนั้นก็แข็งแล้ว”

เอกณัฐ ติระพันธ์ธรรม กล่าวว่า “ควรฝึกฝนให้เก่ง และต้องเก่งรอบด้าน ไม่ใช่เก่งแต่เครื่องที่เราเล่น ต้องมีทักษะเรื่องการทำเพลง การตลาด การใช้เทคโนโลยี ควรมีความเป็นตัวของตัวเองและคิดให้ใหญ่ อย่าคิดขอบเขตงานแต่ในประเทศไทยอย่างเดียว ต้องคิดถึงตลาดต่างประเทศด้วย มี 10 เราต้องคิด 10 และเรื่องภาษาเป็นเรื่องสำคัญ เราต้องทำเพลงที่ออกไปสู่ต่างประเทศได้ ต้องหาทางเอาตัวรอดด้วยการหาเงินจากทางอื่นๆ ด้วย”

ส่วนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเมื่อวิเคราะห์กับ SWOT Analysis

การสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาดนตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม อาจารย์ผู้สอนและบุคลากรทางดนตรี ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคหรือภัยคุกคาม (SWOT Analysis) เพื่อมาวิเคราะห์ร่วมกันดังนี้

1. จุดแข็ง (S - Strengths)

ผู้จบการศึกษาดนตรีส่วนมากให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดแข็งของผู้จบการศึกษาดนตรีว่าเป็นความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับดนตรี ทฤษฎีดนตรี การได้คลุกคลีอยู่กับดนตรีที่มากกว่าบุคคลทั่วไปซึ่งเล่นดนตรี ทำให้ผู้จบการศึกษาดนตรีมีความสามารถมากกว่า กิตติเดช โสภักดี กล่าวว่า “น่าจะเข้าใจอะไรมากกว่าคนที่ไม่ได้เรียนดนตรีครับ” กิตติวัฒน์ เย็นวัฒนา กล่าวว่า “ได้คลุกคลีอยู่

กับดนตรีมากกว่าคนอื่น ได้อยู่กับเพื่อนที่เล่นดนตรี เกี่ยวข้องกับคนที่ทำงานสายดนตรี ถ้าเราไปเรียนอย่างอื่นเราก็อาจจะไม่มีเวลามาซ้อมถ้าเทียบกับที่เราเลือกมาเรียนดนตรี” อิมรอน หาบหา ได้ให้ความเห็นว่า “เราเรียนมาเรามีทฤษฎีอ้างอิง อย่างผมไปอยู่กับพี่ที่ทำงานเขาก็ไม่ได้จับดนตรีอะไรมาเหมือนกัน เรามาดูว่าเขาทำดนตรี เขาทำเพลงใช้อะไรคิด บางที่เขาไม่มีอะไรอ้างอิงแต่เขาใช้อะไรเราก็ไปศึกษาอย่างนี้” นอกจากนี้เรื่องความรู้และการได้อยู่กับดนตรีมากกว่าคนทั่วไปแล้ว ผู้จบการศึกษาบางคนมองว่าความขยันเป็นจุดแข็งที่สำคัญ พงศ์ศิริ ปานแก้ว กล่าวว่า “คนที่เรียนจะรู้อะไรเยอะกว่า จะได้เจอสถานการณ์จริงมากกว่าคนไม่ได้เรียน และรู้วิชาที่มันถูกต้องจริงๆ และสามารถนำมาใช้กับการเล่นดนตรีได้ถูกกว่าคนที่ไม่ได้เรียนครับ ถ้าถามว่าผมพิเศษกว่าคนอื่นไหม ผมคิดว่าผมไม่พิเศษกว่าคนอื่นหรอกครับ แต่ผมคิดว่าผมขยันกว่าคนอื่นครับ” นอกจากนี้ผู้จบการศึกษาบางคนได้แสดงความคิดเห็นว่าจุดแข็งนั้นเป็นเรื่องส่วนบุคคล เช่นความขยัน ซึ่งทุกสายอาชีพก็ต้องการความขยัน หรือความเป็นผู้หญิง เพราะนักดนตรีที่เป็นผู้หญิงนั้นน่าสนใจกว่าผู้ชาย ทำให้ได้งานมากกว่า รวมถึงความรับผิดชอบ ตรีฉัตร ไตรทิพย์บวร กล่าวว่า “บุคคลธรรมดาไม่สามารถทำได้ ต้องมีความรู้ความเข้าใจจริงๆ เป็นผู้หญิงหางานได้ง่ายกว่า ความรับผิดชอบ รู้จักคนเยอะ มีคอนเนกชัน (Connection) เยอะ ถ้าเราไม่รู้จักใครเลยหรือไม่ออกไปเล่นดนตรีกับใคร เล่นอยู่แต่ในห้อง ไม่ได้ออกไปสู่สังคมของคนเล่นดนตรีจริงๆ ก็เอาตัวรอดยากหน่อยนะ เพราะของพวกนี้ต้องให้คนอื่นช่วยอยู่ค่ะ พอรู้จักคนเยอะขึ้นเขาก็พูดกันปากต่อปาก เป็นการสร้างเครดิตให้ตัวเอง” นอกจากนี้ผู้จบการศึกษาส่วนหนึ่งมองว่าความสามารถด้านเสียงนั้นเป็นสิ่งที่ผู้จบการศึกษาในปัจจุบันต้องมี ศตวรรษ แก่กล้า กล่าวว่า “ความรู้ในเรื่องซาวด์ มีวอลิโพรดักชั่นครับ สำหรับบางคนอาจจะมองว่านักดนตรีเป็นเพียงแค่นักแสดงบนเวที แต่ผมมองว่านักดนตรีเป็นผู้ที่รับผิดชอบทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องเสียง ตัวโน้ต อะไรแบบนี้ครับ” นอกจากนี้ศตวรรษยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า “อาจารย์บอกผมว่านักดนตรีจะมีความสามารถพิเศษกว่าคนอื่นคือ เราเก่งเรื่องการเลียนแบบ อย่างเวลาเราแกะเพลง มันจะเป็นประโยชน์เวลาเราทำเสียงประกอบภาพยนตร์ เราสามารถทำเสียงเลียนแบบจังหวะเดิน เลียนแบบเสียงพูด เลียนแบบเสียง ตัวละครหรืออนิเมชันได้จังหวะค่อนข้างจะเป๊ะกว่าพวกที่ไม่ได้เป็นนักดนตรีครับ คือถ้าเราทำเป็นเรียล ไทม์แบบในหนังมันเคาะ โด๊ะแล้วเราเคาะ โด๊ะตาม เขาบอกว่าเราอาจทำได้แม่นกว่าด้วยความเราชินกับการแกะเพลง ชินกับการเลียนแบบเสียงนักร้อง อะไรอย่างนี้ครับ”

ณัฐธัญ อินทร์คง ได้ให้ความเห็นว่าเกี่ยวกับจุดแข็งของผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “จุดแข็งก็คือทักษะในด้านดนตรีของน้องๆ เขาดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด บุคลิกภาพ ความนอบน้อม หลายครั้งกลับไปเราไม่รู้จักเขาแน่นอน (เราในที่นี้หมายถึงกลุ่มของศิษย์เก่า รวมทั้งตัวผู้วิจัย) แล้วเราก็ต้องเดินผ่านเขาเพื่อที่จะไปห้องพักอาจารย์ เขาก็มองว่าเราเป็นแขกของอาจารย์ เขาก็ทักทายยกมือไหว้

โดยที่ไม่รู้จักกัน เขาก็มองเห็นแล้วว่าเป็นผู้ใหญ่มา มาหาอาจารย์ เป็นเพื่อนอาจารย์ อะไรอย่างนี้ เรื่องของมารยาทค่อนข้างดี”

กฤตธรรม ขาวแจ้ง ได้ให้ความเห็นว่า “เท่าที่เห็นในรอบห้าปีที่ผ่านมา จุดแข็งของเด็กที่เรียนดนตรีมีมากขึ้นแน่ๆ เพราะเขาไม่ได้ถูกสอนให้ออกไปเป็นผู้เล่นอย่างเดียว คือเป็นคนไปติ กลอง เล่นกีตาร์ เล่นเบส หรือไปร้องเพลง แต่เขาสามารถที่จะบันทึกเสียงได้ เขาสามารถที่จะผลิตผลงานดนตรีได้ด้วยตนเอง เพราะฉะนั้นเวลาเขาไปสมัครงาน เขาก็มีโอกาสที่จะสมัครงานได้ กว้างขึ้น หลายตำแหน่งขึ้น เช่นเขาไปอยู่ที่สถานีวิทยุก็ได้ เขาไปอยู่ที่บริษัทจัดงานอีเว้นท์ก็ได้ ไปอยู่สถานีโทรทัศน์ก็ได้”

กานต์ ใหญ่สว่าง กล่าวถึงจุดแข็งของผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “จุดแข็งของเด็กสมัยนี้คือ ในหนึ่งคนเขาสามารถทำอะไรได้มากกว่าเครื่องเอกที่เขาเรียนมา เขาอาจจะเรียนกีตาร์เป็นเครื่องเอก แต่เขาก็สามารถทำเพลงได้ด้วย มีการเขียนกลอง โปรแกรม มิกซ์ มาสเตอร์ได้ ซึ่งก่อนหน้านี้ อาจจะด้วยเทคโนโลยีด้วย มันไม่สามารถทำได้ ต่อให้เก่งเรียบเรียงแค่ไหนก็ทำคนเดียวไม่ได้”

เอกณัฐ ติระพันธ์ธรรม กล่าวถึงจุดแข็งของผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “จุดแข็ง นักดนตรีเก่งขึ้น ทักษะดีขึ้น เพราะมีสื่ออินเทอร์เน็ตที่เข้าไปเรียนรู้ได้มาก บวกกับการฝึกฝน”

สรุปจุดแข็งของผู้จบการศึกษาดนตรี ประการแรกผู้วิจัยเห็นด้วยในเรื่องความสามารถเกี่ยวกับซาวด์ หรือ มิวสิคโปรดักชั่นของผู้จบการศึกษาดนตรี ทำให้สมัยนี้นักดนตรีไม่เพียงสามารถเล่นดนตรีหรือสอนดนตรีได้เท่านั้น แต่ยังสามารถทำงานเกี่ยวกับเสียงหรือดนตรีได้คนเดียวจนจบกระบวนการได้อีกด้วย และความสามารถในการจังหวะเมื่อเทียบกับบุคคลที่จบการศึกษาด้านอื่นๆ เช่นนิเทศ ผู้จบการศึกษาดนตรีอาจทำงานบางประเภทได้ดีกว่า เช่น การใส่เสียงประกอบภาพยนตร์ และอื่นๆ ที่เป็นงานเกี่ยวกับภาพและเสียง ในเรื่องของความรู้ความสามารถด้านดนตรีและการที่ได้อยู่กับคนตรีกว่านักดนตรีที่ไม่ได้จบการศึกษาดนตรีก็ทำให้ผู้จบการศึกษาดนตรีได้เปรียบในแง่การคิดวิเคราะห์ต่างๆ นอกจากนี้เรื่องอื่นๆ ถือเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่ทุกสาขาอาชีพควรมี เช่นความขยันในการฝึกซ้อม ความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เป็นต้น

2. จุดอ่อน (W - Weaknesses)

ในส่วนของคุณจุดอ่อน จากการสัมภาษณ์ผู้จบการศึกษาดนตรี ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ผู้จบการศึกษาดนตรีส่วนมากไม่รู้ถึงจุดอ่อนของตนเอง จึงไม่มีความเห็นในเรื่องนี้มากเท่าที่ควร แต่สิ่งที่ผู้จบการศึกษาดนตรีแสดงความคิดเห็นเหมือนกันคือ ความขี้เกียจ กิดคิดเชซ โสภักดี กล่าวว่ “เด็กคนตรีน่าจะขี้เกียจครับ” ศตวรรษ แก่กล้า กล่าวถึงเรื่องนี้เช่นเดียวกันว่ “บางคนอาจจะไม่ค่อยซ้อม มีความเบื่อง่าย ไม่ค่อยอดทน” ตรีจักร ไตรทิพย์บรร ได้กล่าวถึงเรื่องนี้เช่นเดียวกันว่ “การฝึกฝน น่าจะอยู่ที่ตัวเอง ถ้าขี้เกียจก็จะแพ้คนขยัน บางคนเขายังไม่รับผิดชอบเพียงพอ ที่เจอก็มีขี้เกียจ

ก็เยอะอยู่ ถ้าเขาตัวของเขาไม่ตึงงานก็ออกมาไม่ตี ก็ไม่มีใครที่จะสนับสนุนเขา” นอกจากความเกียจคร้านแล้ว ผู้จบการศึกษาบางส่วนได้กล่าวถึงฐานะการเงินของผู้จบการศึกษาดนตรีอีกด้วย อิมรอน หาบหาก กล่าวว่า “ความจู้เกียจ ไม่สนใจทฤษฎีเท่าที่ควร บางคนถ้าไม่ตั้งใจเรียนก็อาจจะเล่นโดยที่ไม่รู้ว่าตัวเองเล่นอะไร ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ เด็กจบดนตรีใหม่ๆบางคนมีเงินน้อยครับ ไม่มีเงินซื้อเครื่องดนตรีดีๆ” ผู้จบการศึกษาบางส่วนกล่าวถึงจุดอ่อนของผู้จบการศึกษาดนตรีก็คืออารมณ์ที่อ่อนไหว ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่หรือการทำงานได้ถ้าอารมณ์ไม่ปกติ พงศ์ศิริ ปานแก้ว กล่าวว่า “ผมว่าน่าจะเป็นเรื่องของอารมณ์นะครับอย่างนั้น คือถ้าอารมณ์ไม่ดีก็เล่นออกมาไม่ค่อยดีเท่าไรครับ ถ้าเกิดอ่อนไหวอะไรขึ้นมาก็จะทำให้เราทำหน้าที่ของเราไม่เต็มที่ครับ”

ณัฐธัญ อินทร์คง ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับจุดอ่อนของผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “เท่าที่รู้จักคือ วิชาทฤษฎียังอ่อนเหมือนเดิม ทฤษฎีดนตรีสอบแล้วก็ตกกันมาก แล้วก็ความจู้เกียจ ถ้าไม่พัฒนาตัวเอง”

กฤตธรรม ขาวแจ้ง ได้ให้ความเห็นว่า “ความรู้พื้นฐานบางอย่างของเขาเอง ทำให้เขามีปัญหาที่จะไปสมัครงาน เช่นเรื่องพื้นฐานของภาษาอังกฤษเป็นต้น อย่างคนที่เจอก็คือ ทุกอย่างผ่านหมด ไปสมัครงานกับบริษัทกันคนแล้วเรียบร้อย ปรากฏว่าพอจะต้องสื่อสารกับคนต่างชาติ สื่อสารไม่ได้ เขาก็จะหมดโอกาสไปแล้ว ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้วเขาทำงานเองได้ ทำงานได้ดี ”

กานต์ ใหญ่สว่าง กล่าวถึงจุดอ่อนของผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “จุดอ่อนคือ เมื่อมีเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกจนสามารถทำเพลงเองได้ กลายเป็นว่าเขาละทิ้งเบสิค ละทิ้งความรู้พื้นฐาน ไม่ศึกษาเลย อย่างคนยุคก่อน กว่าจะบันทึกลงเสียงให้ดี ระบบบันทึกลงเสียงเป็นแบบเทป มันเจาะไม่ได้ มันต้องเล่นใหม่หมด หรือแบบเล่นดีมาก เหลือแค่บาร์เดียวเจาะเอา เอนจินีเยร์ต้องเชี่ยวชาญมากในการเจาะ เพราะว่าเทปถ้าเจาะไม่ได้ก็ต้องอัดยาวขึ้นแล้วนะ อย่างมือกลองเดี๋ยวนี้ไม่ต้องฝึก คุณอยากให้เราทำเพลงก็แค่นั่งอัดเฉพาะตรงนั้นจนดี สกิลจะลดลงไปเยอะมาก ทีนี้พอมาในเรื่องของการเล่นสด พอเครื่องไม้เครื่องมือมันเยอะ มีทั้ง เอ็มดี มีทั้งมิกเซอร์ เดี่ยวนี้เขาก็ซื้อกันไป มันมีทุกอย่างอำนวยความสะดวกเยอะไปหมด สำเนียงมันก็ห่วยลง อย่างกีตาร์ เมื่อก่อนเรามีแค่ดีเลย์ มีเสียงแตก คือต้องเล่นดีมากถึงได้เสียงออกมาดี เดี่ยวนี้มัลติเอฟเฟกต์ตัวเดียวก็จบแล้ว มันก็ทำให้สกิลน้อยลง เหมือนไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเก่งขนาดนั้นแล้วไง นี่ก็จุดบอดที่เราเจอมาแล้ว รู้สึกว่ามันเป็นแผลใหญ่มาก แล้วเด็กก็ไม่จำเป็นที่จะต้องศึกษาเยอะ สมมุติเขาอยากเรียนรู้เรื่องมิกซ์ เขาก็ไม่ไปเรียนรู้ว่าควรทำเพลงให้เสียงดียังไงแล้วเอามามิกซ์ เขาเปิด YouTube ดูเลยว่าเขาทำยังไง เขาเล่นอะไรกระป๋องๆ มาแล้วก็มิกซ์เลย ”

เอกนัฐ ตีระพันธ์ธรรม กล่าวถึงจุดอ่อนของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ว่า “จุดอ่อน ความอึดใ้เด็กบางคนทำเพลงได้ เพราะสมัยนี้อะไรๆมันง่ายขึ้น พอเขาทำผลงานได้ง่ายก็ไม่มีฝึกซ้อม บางคนก็ฝึกก็อาจจะฝึกเพลงยากๆ แต่พื้นฐานไม่ได้ อยากรู้เล่นแต่เพลงที่ยากๆ ภาษาอังกฤษไม่เก่งก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับสมัยนี้ เพราะเราต้องเปิดออกไปสู่โลกภายนอก”

สรุป จุดอ่อนของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในมุมมองของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เองคือความเกียจคร้านเป็นอันดับแรก ถึงแม้ว่าเรื่องนี้จะเป็นเรื่องส่วนบุคคลที่มีผลต่อทุกสายอาชีพก็ตาม แต่ผลการสัมภาษณ์ทำให้เห็นว่าตัวผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เองมองผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ด้วยกันว่ามีความเกียจคร้านในการฝึกฝน หรือขาดความรับผิดชอบ ข้อต่อมาคือการเป็นผู้ที่มีอารมณ์อ่อนไหว ซึ่งทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ในบางครั้ง และเรื่องฐานะทางบ้านของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งทำให้ไม่มีเครื่องดนตรีดีๆ ในการประกอบอาชีพ บางครั้งอาจต้องหยิบยืมมาจากเพื่อนฝูง และความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่ไม่เพียงพอ

3. โอกาส (O - Opportunities)

ในส่วนของปัจจัยภายนอกที่มีผลด้านบวกกับผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือ โอกาส ต่างๆ นั้น ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มองว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีส่วนสำคัญ เช่น อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ YouTube ตลอดจนอุปกรณ์ทางดนตรีที่มีราคาถูกลงเพราะความก้าวหน้าของเทคโนโลยี พงศ์ศิริ ปานแก้ว กล่าวว่า “ผมว่าสมัยนี้มันมีอะไรเยอะขึ้น สื่อมันมีมากขึ้น เราทำอะไรคนก็จะเห็นเยอะขึ้นมันก็เลยมีโอกาสมากขึ้น เช่น YouTube ครับ” กิตติเดช โสภักดี ได้ให้ความเห็นคล้ายกันว่า “เดี๋ยวนี้มี YouTube อะไรอย่างนี้ครับ อย่างเราทำเพลงทำอะไรกันเองแล้วมันก็น่าจะแบบ ไปได้ นะครับ” อิมรอน หาบหา ได้ให้ความเห็นว่าการประกวดต่างๆ ก็เป็นโอกาสอย่างหนึ่งสำหรับผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ เราจะเห็นว่าปัจจุบันนี้มีงานประกวดต่างๆ มากขึ้น “ในงานประกวดได้ไปดูเพื่อนคนอื่น ๆ เปิดโอกาสให้เราได้ดูสังคมนดนตรีในยุคนี้ว่าเขาฮิตอะไรกัน เราก็เอามาประยุกต์ใช้เพื่อให้เหมาะสมกับความนิยมในสมัยนี้” ยังมีโอกาสเกี่ยวกับสถานประกอบการที่เปิดมากขึ้นตามละแวกใกล้เคียงกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ศตวรรษ แก่กล้า กล่าวว่า “มีการเปิดสถานประกอบการเยอะขึ้น มีเงินไม่เท่าไรก็เปิดได้ เด็กจบใหม่หรือยังไม่จบรวมเงินกันก็เปิดได้แล้ว แล้วร้านไหนไม่มีดนตรีก็อาจจะเจียบ ไม่ค่อยมีคนเข้า ร้านไหนไม่มีดนตรีสดก็กลายเป็นโลว์คาสไปเลย ผมเห็นเฉพาะในสังคมนผม คนที่มีเงินส่งที่บ้าน มีเงินผ่อนรถยนต์ มีเงินซื้อเครื่องดนตรีแพงๆ เป็นนักดนตรีหมดเลย” นอกจากนี้ยังมีความเห็นในเรื่องของการขยายขอบเขตไปสู่อาชีพอื่นๆ กิตติวัฒน์ เย็นวัฒนา ได้ให้ความเห็นเห็นว่า “อาจจะไปทำงานด้านนิเทศ เกี่ยวกับการตัดต่อเสียง อาจจะมีโอกาสในเรื่องอย่างนั้นไป” ศตวรรษ แก่กล้า ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอื่นๆ เช่นกันว่า “เมื่อก่อนมีคนเคย

ถามผมว่า จบดนตรีไปทำอะไร ผมก็มานั่งเขียนเลขครับ ผมเคยเขียนมันได้ทั้งหมดหกสิบสามอาชีพครับพี่ คือ เยอะมากจนผมยังตกใจเลยแบบ มันเยอะขนาดนี้เลยหรอ อันนี้คือรวมหมดครับ อย่างสาระคดี ทำเสียง ทั้ง ภาพยนตร์ คอลัมน์นิสต์ รวมไปถึงห้องซ้อม ร้านค้า อะไรอย่างนี้ด้วยครับ”

ณัฐณ อินทร์คง ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับโอกาสของผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “เด็กจันทร์เกษม โดยส่วนใหญ่กว่าครึ่งของนักศึกษาทั้งหมดยังคงเล่นดนตรีกลางคืนอยู่ แล้วการเล่นนี้ก็ทำให้เขาพัฒนาความสามารถของเขาไปเรื่อยๆ ถ้าเรียนจบเขาก็พัฒนาจากการเล่นดนตรีกลางคืนไปเป็นแบคอัพศิลปิน หรือเป็นนักดนตรีอาชีพทำงานในห้องบันทึกเสียง หรือทำงานโฆษณา ก็ยังเห็นชัดอยู่ว่าทำงานในส่วนนี้ค่อนข้างเยอะ อาจจะเป็นเพราะว่ารุ่นพี่แนะนำน้อง หรือชักชวนน้องๆ ไปทำได้ ถ้าในจันทร์เกษมนี้จะเห็นภาพรวมตรงนี้ชัด แต่ถ้ามหิดลสาขาเขาเยอะ เขาหลากหลาย เขามีทางแจ๊ส ทางคลาสสิก แจ๊สก็คงคล้ายๆกัน ทำวงดนตรี ขายเพลง เล่นดนตรีกลางคืนอะไรแบบนี้ เพียงแต่ว่าเรทของการเล่นดนตรีกลางคืนก็ไม่ทราบว่ามันต่างกันไหม เพราะแนวเพลงที่ต่างกัน แต่อย่างคลาสสิก งานเขาก็มีมากขึ้น เพราะปัจจุบันนี้เสฟได้ง่ายขึ้น อย่างบ้านสมเด็จในปัจจุบันนี้เขาทำวงซิมโฟนี่ขึ้นมา แล้วเขาพยายามทำกิจกรรมเพื่อประเมิน มันจะมีในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยนะ เขาจะไปเล่นตามสวนสาธารณะ เล่นตรงโน้นตรงนี้ ไปตรงไหนได้เขาก็ไป คือมีกิจกรรมมากขึ้น พอมีกิจกรรมมากขึ้น งานมันก็มีมากขึ้นตรงที่ว่า ปัจจุบันนี้ ที่เห็นมากขึ้นคืองานแต่งงานเขาใช้วงเครื่องสายที่เป็นพวกแนวซิมโฟนี่ อาจจะเป็นวงแชมเบอร์เล็กๆ หรืออาจจะเป็นวงขนาดกลาง แล้วก็มีการแสดงหลายๆ การแสดงที่นิยมใช้เครื่องวงลักษณะแบบนี้ เช่นงานเสงสีเสียงงานละครเวที งานอะไรที่ดูใหญ่หน่อยแล้วต้องให้วงใหญ่ๆเล่น พวกนี้เขาก็จะมีโอกาสที่จะได้งานมากขึ้นไปกว่าทางป๊อป ทางป๊อปก็ยังคงอยู่ในคับในร้านอาหาร การติดต่อก็ส่วนใหญ่เป็นที่ชวนน้องเขาก็จะบอกกันว่ามึงงานต้องเตรียมตัวยังไง เดียวนี้พวกออกกาไนซ์เขาก็คงติดต่อโดยตรงกับทางมหาวิทยาลัยเลยว่า เขารู้ว่ามหาวิทยาลัยนี้มีอย่างนี้เขาก็ติดต่อมา แล้วสายวิชาการก็ดีขึ้น ในเรื่องของดนตรี เช่นเพื่อนอยู่โรงเรียนของ กทม. เขาก็จะมีโรงเรียนดนตรีซึ่งเปิดเมื่อไม่กี่ปีนี่แหละ จากตรงนี้เขาก็เริ่มไปทำค่าย เป็นค่ายเครื่องลมไม้ ค่ายเครื่องทองเหลืองที่เป็นทางสายคลาสสิก ก็เรียกว่า สายวิชาการก็ค่อนข้างไปได้เยอะ แต่ทางป๊อปจะไม่ค่อยมีสายวิชาการ จะเน้นไปในทางปฏิบัติ การเล่นดนตรี เป็นสายอาชีพ แล้วก็ไปขายเครื่องดนตรี”

กฤตธรรม ขาวแจ้ง ได้ให้ความเห็นว่า “โอกาสที่เพิ่มขึ้นมีแน่นอน เช่นเด็กที่มีความสามารถของจันทร์เกษมที่ไปอยู่บริษัทใหญ่ๆ เช่นกันคนก็มีหลายคน มีสองสามคนได้ไปอยู่กันคนาที่โฮจิมินห์ก็มี กันคนาสำนักงานใหญ่ที่กรุงเทพฯก็มี อันนั้นถือว่าเขาจบเอกดนตรีก็จริงแต่เขาไปเป็นคนบันทึกเสียง หรือจัดการเรื่องเสียงของหนังได้ ก็ถือว่า เป็นนิมิตรหมายอันดีว่า เอกดนตรี

จบไปทำอย่างอื่นได้ แล้วจุดแข็งก็คงจะมาจากเรื่องที่เราเรียนนี้แหละ ว่าเราเรียนกว้างขึ้น เรื่องเทคโนโลยีดนตรีเขาก็ได้เรียนรู้ไปด้วยทุกคนในการเรียนดนตรีสมัยนี้”

กานต์ ใหญ่สว่าง ได้กล่าวถึงโอกาสทางอาชีพสำหรับผู้จบการศึกษาดนตรีว่า “สำหรับเด็กดนตรีนะ คิดว่าไม่มี มีแต่แย่ง ถึงจะมียูทูบ มีเฟสบุค มีทุกอย่างก็มีแต่แย่ง ถ้าเป็นเราอย่างนี้เราไม่ต้องจ้างเด็กดนตรีไง ถ้าจะทำเพลงๆ นึง ใครก็ทำได้แล้ว ด้วยความที่มันมีทุกอย่าง ทำไมเราจะต้องเอาเด็กดนตรี ก็อยากได้เพลงๆ นึง เด็กที่ไม่ได้เรียนดนตรีก็แต่งเพลงได้หรือเปล่า เพราะเขาศึกษาด้วยวิธีเดียวกับเด็กดนตรีไง ถ้าพูดถึงปัจจุบัน บรรดารุ่นพี่ที่สอนๆ อยู่ตอนนี้ก็ไม่มีงานไป ไม่มีงานไป ก็ต้องเป็นอาจารย์สอน เพราะฉะนั้นเราลองนึกดู อาจารย์สอนเพลงๆ อาจจะเก่งกว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยอีกนะ เพราะฉะนั้นมันกลายเป็นเด็กทั่วไปที่เรียนข้างนอกเก่งกว่าแล้วระบบการศึกษามันดันจะต้องทดสอบบางอย่างเช่น โไลสเกลถูกไหม ดีคอร์ดถูกหรือเปล่า แต่เราอย่าลืมว่าพอมันเป็นอาร์ท ถึงจุดๆ นึงแล้วยังมันเป็นพาณิชย์ด้วย เราไม่ได้ต้องการเด็กที่ไลสเกลซีเมเจอร์เก่งที่สุดเพื่อมาแต่งเพลง เรากลับต้องการเด็กที่แต่งเพลงได้ ซึ่งในมนุษย์คนนั้นเขาอาจจะแต่งได้แต่เพลงแนวนี้ด้วยซ้ำนะ สมมุติสามช่า เด็กคนนี้แต่งเพลงแนวอื่นไม่เป็นเลย แต่เขาแต่งเพลงสามช่าเก่งมาก พอมันเป็นธุรกิจแล้วมันไม่ต้องสนใจ เขาสนใจว่า เอาสามช่าดีๆ มาให้เขาขาย แล้วคุณจะแต่งเพลงแนวอื่นไม่เป็นก็ช่างคุณสิ ไซ้ใหม่ก็จบ เพราะฉะนั้นเราไม่ต้องเอาเด็กดนตรี เราเอาใครก็ได้ที่ตอบโจทย์ของการทำธุรกิจได้ เพราะฉะนั้นเด็กดนตรีกลายเป็นว่าเขาต้องพยายามมากขึ้นกว่าเดิมเพื่อที่จะต้อง ใ้เก่งในทุกๆ ด้าน ให้สมกับที่บอกว่า เขาเรียนดนตรีมานะ เขาทำได้จริงๆ นะ มันเลยกลายเป็นยากกว่า”

เอกฉัฐ ติระพันธรรม กล่าววว่า “โอกาส สื่ออินเตอร์เน็ตทำให้สามารถแสดงความสามารถ แสดงผลงานได้ ไม่เหมือนกับสมัยก่อนที่ต้องนำผลงานไปเสนอค่าย สมัยนี้ต้องทำด้วยตัวเองก่อนแล้วนำเสนอตัวเองลงไป อย่างยูทูบเป็นต้น ทางค่ายเขาจะสนใจคนที่มีความแพนอยู่แล้ว ทางค่ายก็ไม่ต้องโปรโมท”

สรุป เกี่ยวกับโอกาสของผู้จบการศึกษาดนตรีนั้น ผู้จบการศึกษาดนตรีส่วนมากไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ได้ ผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุมาจากการไม่มองรอบด้าน หรือการไม่พยายามหาโอกาสให้กับตนเอง และมีมุมมองในการประกอบอาชีพเพียงการเล่นดนตรีเท่านั้น นอกจากนั้นก็เป็นโอกาสที่เพิ่มขึ้นจากสื่อต่างๆ โดยเฉพาะอินเตอร์เน็ตที่ทำให้สามารถแสดงความสามารถของตนได้มากขึ้น มีโอกาสเรียนรู้ได้มากขึ้น ทำให้เก่งขึ้น และเรื่องของ การเพิ่มขึ้นของสถานประกอบการที่อยู่ใกล้มหาวิทยาลัย ในเรื่องสถานประกอบการนั้นส่วนตัวผู้วิจัยไม่สนับสนุนการมีอยู่ของสถานประกอบการที่ใกล้มหาวิทยาลัยจนเกินไป แต่ก็ เป็นความจริงที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าสถานประกอบการประเภทนี้มีมาก และลูกค้าส่วนมากก็คือนักเรียนนั่นเอง

4. อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (T - Threats)

อุปสรรคหรือภัยคุกคามนั้นเป็นอีกหนึ่งปัจจัยภายนอกที่มาขัดขวางความสำเร็จในการประกอบอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรี ถ้าสามารถคิดถึงอุปสรรคหรือภัยคุกคามได้มากก็จะสามารถทำให้ผู้จบการศึกษาดนตรีเตรียมตัวรับมือกับสิ่งเหล่านี้ได้ ในเรื่องของอุปสรรคนี้อาจมีแง่มุมแตกต่างกันไปตามประเภทของอาชีพที่แตกต่างกัน สำหรับอุปสรรคหรือภัยคุกคามของอาชีพนักดนตรีนั้นผู้จบการศึกษาดนตรีได้ให้ความเห็นตรงกันว่าเป็นความไม่แน่นอนของอาชีพนักดนตรีเอง กิตติวัฒน์ เย็นวัฒนา กล่าวว่า “คิดว่าเป็นอาชีพที่ไม่ยั่งยืนเหมือนข้าราชการอยู่ได้นานๆ เงินเดือนมีสวัสดิการอะไรแบบนี้ครับ แต่ละเดือนถ้าเกิดร้านยกเลิกก็ทำให้เสียรายได้ครับ” พงศ์ศิริ ปานแก้ว กล่าวว่า “ผมคิดว่างานดนตรีมันไม่แน่นอน ไม่มั่นคงครับ” นอกจากนี้ยังมีเรื่องของการทำงานธุรกรรมทางการเงิน ตรีฉัตร ไตรทิพย์วร กล่าวว่า “บางทีจะหางานไม่ได้ก็ไม่ได้เลย มีความเสี่ยงสูง การทำธุรกรรมก็ยากเพราะไม่มี สเตตเมนต์(Statement)” อุปสรรคหรือภัยคุกคามอีกด้านหนึ่งคือการแข่งขันระหว่างผู้จบการศึกษาด้วยกันเอง เนื่องจากต้องประกอบอาชีพประเภทเดียวกัน อิมรอน หาบหา กล่าวว่า “การแข่งขันเยอะ เราจบออกมาเราก็ต้องมาแข่งกับคนรุ่นใหม่” บางครั้งอุปสรรคก็เกิดจากความต้องการที่ไม่ตรงกันระหว่างนักดนตรีกับสถานประกอบการ หรือลูกค้าของสถานประกอบการนั้นๆ กิตติเดช โสภักดี กล่าวว่า “คนฟังนะครับ บางทีเราอยากเล่นอะไรที่เราอยากเล่นแต่คนฟังเขาอยากฟังอีกอย่างครับ เพลงที่เราชอบก็มีบางร้านที่เล่นได้ครับ แต่บางร้านนี้เล่นไม่ได้แบบเจ้าของร้านเขาว่าครับ บางร้านเขาอยากให้เราเล่นเพลงโจ๊ะๆ สนุกๆ นะครับ” อุปสรรคหรือภัยคุกคามยังเกี่ยวข้องกับผู้ที่ประกอบอาชีพในสายดนตรีที่เป็นคนรุ่นเก่าที่ยังประกอบอาชีพอยู่จนถึงปัจจุบัน และเป็นตำแหน่งงานสูงๆ ทำให้คนรุ่นใหม่ไม่มีโอกาสที่จะก้าวไปสู่ตำแหน่งนั้น นายศตวรรษ แก่กล้า ให้ความเห็นว่า “งานมีเยอะแต่บางตำแหน่งอาจจะไม่มีคนไปแทนที่ ก็น่าจะเป็นพวกโปรดิวเซอร์ครับ ผมไม่รู้ว่ามันอาจจะเป็นเรื่องการเมืองด้วยหรือเปล่า แต่ว่างานเพลงเดี๋ยวนี้มันผลิตกันเร็วขึ้น แต่ว่าทำไมเรายังเห็นโปรดิวเซอร์หน้าเดิมๆ ทำไมเรายังไม่เคยได้ยินชื่อคนใหม่ๆ อะไรแบบนี้ครับ อาจจะเป็นเพราะว่านักดนตรีอาจจะโฟกัสเฉพาะเรื่องการสอนกับการเล่นกับการส่งเดโมมากกว่าๆ ไม่ค่อยมีคนสนใจงานเบื้องหลัง อย่างงานฟิล์มสกออร์ ละครช่องเจ็ดมีงานละครออกมาเฉลี่ยเดือนละครึ่ง ช่องห้า ช่องสาม เอาแค่สามช่องนี้ก็แบบเดือนละครึ่งเรื่องแต่ทำไมพอดูเครดิตก็ยังเป็นคนเดิมๆ หรือหนังของ GTH ก็ยังเป็นคนเดิมๆ อาจจะเอาเพลงมารีเอนจ์ก็อาจจะใช้โปรดิวเซอร์เดิมๆอะไรอย่างนี้ครับ นักดนตรียังมีอุปสรรคนั้นนับคนได้เลย คือแบบ ผมไม่รู้ว่าเขาก็ทำงานหรือว่าห้องอัดไม่กล้าใช้ คือมันไม่ออกไปถึงคนอื่นๆ ที่จบมาปีละหลายพันคนอย่างนี้ครับ มันก็เลยกลายเป็นว่าตำแหน่งงานมันไม่เพียงพอหรือเปล่าทั้งที่ผมมองว่าตำแหน่งงานมันเยอะมากแต่ว่าน้อยที่จะได้เข้าไปตรงนั้น”

ณัฐชัย อินทร์คง ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคหรือภัยคุกคามที่มีการครคราคากันเองโดยคนที่เพียงต้องการอยากเล่นเท่านั้น ไม่ได้ต้องการหาเลี้ยงชีพจริงๆ ณัฐชัย กล่าวว่า “การแข่งขันสูง ในตอนนี้ไม่ใช่ว่าคนเก่งแข่งกันเท่านั้น คนจ้างก็ชอบจ้างในราคาถูก เด็กเก่งๆ บางทีมีเงินพอมีเงินแล้วก็แค่อยากเล่นอยากไปอวดว่าเล่นดนตรีได้ ราคาในตอนนี้บางที่ตกต่ำมากถึงชั่วโมงละสามร้อย ซึ่งมันเป็นการครคราคากันระหว่างเด็กที่เก่ง เครื่องมือเขาอย่างกีตาร์ตัวละสามสี่หมื่น แล้วเขาก็เหมือนไปขอเล่น สามร้อยก็เอา เพราะเขามีเงิน พ่อแม่รวย นี่ก็คืออุปสรรคของคนที่ต้องหากินเป็นอาชีพจริงๆ ถ้าถามว่าชั่วโมงละสามร้อยอยู่กันได้ไหม อยู่กันไม่ได้ คือผู้จ้างนี้ ให้เราเก่งยังไง ผู้ประกอบการบางทีก็ไม่ได้รู้ เขาไม่สนใจว่าเราจะเก่งมาจากไหน ก็จะจ้างแค่ชั่วโมงละสามร้อย เพราะผู้ประกอบการไม่มีความรู้ด้านดนตรี และอุปกรณ์ในการเล่น บางทีไปเล่นแล้วแบบ ร้านเครื่องเสียงไม่ดี ประกอบกับนักดนตรีบางคนไม่มีความรู้ด้านเครื่องเสียง ทำให้ฝีมือดีแต่เล่นซาวด์ออกมาไม่ดี ทำให้คนที่เห็นไม่อยากจะจ้างงานต่อ”

กฤตธรรม ขาวแจ้ง ได้ให้ความเห็นว่า “คนภายนอกที่เขาไม่ได้เรียนดนตรีเดี๋ยวนี้เขาไม่รู้เลยว่าเดี๋ยวนี้ที่เขาสอนกันตามมหาวิทยาลัยต่างๆ เขาสอนกันไปถึงไหนแล้ว คนภายนอกเขายังคิดอยู่ว่า คนที่เรียนดนตรี คือคนที่ เรียนออกมาแล้วยังเป็นนักดนตรี ไปเล่นดนตรีตามผับตามบาร์เหมือนเดิม คือเขาไม่ได้รู้ว่าเราสอนถึงไหน แล้วเรามีการเปลี่ยนแปลงการสอน หรือรายวิชาไปถึงไหน ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้บางบริษัทยังต้องการบางตำแหน่ง เช่น ผู้ควบคุมเสียงการออกอากาศทางโทรทัศน์ เขาก็ต้องการเป็นเด็กที่จบนิเทศศาสตร์ หรือจบอิเล็กทรอนิกส์ ปวส. ปวช. ใหม่ๆ ที่จริงๆ แล้วนี่เขาจับเป็นเอกคนตรีสากลได้ ปัญหาใหญ่คือ คนภายนอกเขาก็ไม่ทราบว่าเด็กที่เรียนดนตรีจริงๆ เขาทำอะไรได้บ้าง จนไปถึงผู้ประกอบการบางคนยังไม่เข้าใจเลยว่าทำไมลูกของตนเองถึงขอซื้อคอมพิวเตอร์ ผู้ปกครองยังถามกลับเลยว่า เรียนดนตรีเอาคอมพิวเตอร์ไปทำอะไร แล้วเด็กที่จบดนตรีเองก็ไม่ค่อยใส่ใจความสามารถของตนเองลงในใบสมัครงาน เช่น เอกคนตรีแต่เก่งในเรื่องตัดต่อวิดีโอมาก หรือว่า สามารถทำมาสเตอร์ริง หรือว่าบันทึกเสียงได้ก็ไม่ใส่ลงไปในการสมัครงาน ก็เลยทำให้เวลาสมัครงานเขาก็ไม่เลือก ที่เด็กจบดนตรีไปแล้วไม่ค่อยได้งานก็เพราะสองเรื่องหลักๆ นี้คือคนภายนอกเขาไม่เห็น และตัวเด็กเองก็ไม่บอกว่าทำอะไรได้บ้าง”

กานต์ ใหญ่สว่าง ได้กล่าวถึงอุปสรรคของผู้จบการศึกษาคนตรีว่า “ด้วยความที่โลกโซเชียล การสื่อสาร อะไรทุกอย่างไปเร็วมาก มันทำให้เด็กภายนอกที่ไม่ได้เรียนดนตรีก็สามารถทำอะไรได้แทบจะเหมือนหรือเก่งกว่าเด็กที่เรียนดนตรีเป็นหลัก แล้วก็เรื่องระบบความคิดของเด็กคนตรีเองด้วยที่พอเจอเทคโนโลยีอะไรเข้าไป มันทำให้เขาละทิ้งสิ่งที่ต้องฝึกเป็นเบสิก สิ่งที่ต้องรู้จริงๆ พื้นฐานไป อย่างเด็กสมัยก่อนเขาไม่มีเทคโนโลยีอะไรเหมือนตอนนี้เขาก็ต้องฝึกเบสิกออกมาได้ดีจริงๆ จริงๆ เด็กคนตรีมีโอกาสมากกว่า คือถ้าเขาศึกษา ไม่ใช่แค่เรียนเฉยๆ อ่านหนังสือ หัดทำ

จริงๆ ให้อุ่นพี่สอนในแบบให้รู้ถึงราก เขาก็จะมีภาษีมากกว่า เพราะเด็กสมัยใหม่ข้ามสิ่งพวกนี้ไป เขาอยากทำชาวด์ให้ดีเขาก็กระโดดข้ามไปเลย คือถ้าเด็กดนตรีกลับไปเป็นแบบเดิม ยังไงเด็กดนตรีก็ชนะ ”

เอกฉัฐ ติระพันธ์ธรรม กล่าวว่า “อุปสรรค เมื่อมีการผลิตนักดนตรีมากขึ้น ไม่ว่าจะจากการเรียนดนตรี หรือ มีคนเล่นดนตรีมากขึ้น ทำให้คนเก่งๆ มากขึ้น การแข่งขันสูงมาก ที่ต่างประเทศอย่างเช่นฝรั่งเศส นักดนตรีบางคนเก่งมาก ๆ ก็ยังต้องหาอาชีพเสริม คนยังเสพดนตรีอยู่ แต่ไม่จ่าย คนฟังมีทัศนคติว่าดนตรีเป็นของฟรีไปแล้ว การทำงานในค่ายเพลงเป็นเรื่องยาก เพราะค่ายลดต้นทุนพนักงานและศิลปินให้เหลือที่ทำเงินให้เขาจริงๆ”

สรุป อุปสรรคหรือภัยคุกคามของผู้จบการศึกษาคนตรีนั้นมาจากรูปแบบของอาชีพดนตรีเองที่มักเป็นอาชีพอิสระ จึงไม่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้อุปสรรคหรือภัยคุกคามที่ใหญ่มากมาจากผู้ประกอบการอาชีพดนตรีด้วยกันเอง ไม่ว่าจะเป็นคนรุ่นเก่าที่ยึดพื้นที่ในสายงานดนตรีอยู่ และผู้จบการศึกษาคนตรีนรุ่นใหม่ ๆ ที่มีมากขึ้นทุกวัน ทำให้พื้นที่ในสายงานเดิมๆ นั้นมีน้อยลงทุกที รวมทั้งบุคคลภายนอกไม่ทราบถึงการเรียนการสอนและความสามารถของผู้จบการศึกษาคนตรีนในด้านการทำเพลง การบันทึกเสียง และ โปรดักชันต่างๆ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรี และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรี

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่จบการศึกษาตั้งแต่ พ.ศ. 2553 - 2557 อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และผู้บริหารและบุคลากรทางดนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จบการศึกษาดนตรีที่ประกอบไปด้วยคำถามที่เกี่ยวกับความต้องการในการประกอบอาชีพ ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ การวิเคราะห์ภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) การวิเคราะห์ภายนอก (โอกาส อุปสรรคหรือภัยคุกคาม) แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามเกี่ยวกับการประเมินภาพรวมของผู้จบการศึกษาดนตรี การวิเคราะห์ภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) การวิเคราะห์ภายนอก (โอกาส อุปสรรคหรือภัยคุกคาม) และคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนการสอนดนตรีในอนาคต และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารหรือบุคลากรทางดนตรี ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามในเรื่องมุมมองที่มีต่อบทบาทของผู้จบการศึกษาดนตรี การวิเคราะห์ภายใน (จุดแข็ง จุดอ่อน) การวิเคราะห์ภายนอก (โอกาส อุปสรรคหรือภัยคุกคาม) คำถามเกี่ยวกับแนวโน้มของงานดนตรีในอนาคต และลักษณะที่พึงมีของผู้ที่จะมาประกอบอาชีพดนตรี

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้ผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามการวิเคราะห์ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยผู้จบการศึกษาดนตรีเมื่อวิเคราะห์กับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Holland พบว่า ผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีมีบุคลิกลักษณะตรงกับกลุ่ม กลุ่ม Artistic (A) กลุ่มศิลปินทุกแขนง ตั้งแต่ นักแสดง นักร้อง ดารา ช่างศิลป์ นายแบบ จนถึงครูสอนงานศิลปะ

ลักษณะทางด้านบุคลิกภาพที่เด่นคือ การเป็นผู้ที่มีความคิดอิสระมีจินตนาการสูง อารมณ์อ่อนไหว ใฝ่ฝัน กล้าแสดงออก ไม่ชอบทำงานที่มีโครงสร้างหรือที่ต้องติดอยู่กับกรอบและค่อนข้างเปิดเผย ผู้จบการศึกษาดนตรีหรือนักศึกษาดนตรีส่วนมากจะมีบุคลิกที่เด่นชัดในเรื่องความต้องการมีอิสระมากกว่าความต้องการทางเศรษฐกิจ แม้จะมีบางส่วนที่ทำงานในระบบ แต่ทำเพราะความจำเป็นทางการเงิน ไม่ชอบอยู่ในกฎเกณฑ์ ไม่ชอบงานทางสำนักงาน

2. สรุปผลการวิจัยผู้จบการศึกษาดนตรีเมื่อวิเคราะห์กับทฤษฎีการเลือกอาชีพของ Scheffer พบว่าผู้จบการศึกษาดนตรีในระดับปริญญาตรีมีความต้องการส่วนบุคคลในด้านต่างๆ คือ

2.1 ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง ในข้อนี้ผู้จบการศึกษาดนตรีเลือกอาชีพดนตรีเพราะต้องการยอมรับแต่การยอมรับนี้ไม่เหมือนการยอมรับเหมือนอาชีพอื่นๆ คือ ผู้จบการศึกษาดนตรีไม่ได้ต้องการการยอมรับจากบุคคลทั่วไป เพราะสังคมไทยส่วนมากไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องความสามารถทางดนตรี ผู้จบการศึกษาดนตรีจึงต้องการการยอมรับจากผู้ที่เข้าใจ หรือผู้ที่เป็นนักดนตรีด้วยกันเท่านั้นว่าตนเป็นผู้ที่มีความสามารถ หากจะมีความต้องการการยอมรับจากบุคคลทั่วไปก็เพียงแต่เป็นการยอมรับในฐานะอาชีพที่ทัดเทียมกับอาชีพอื่นๆ เท่านั้น เพราะฉะนั้นการยอมรับจากบุคคลทั่วไปจึงไม่ใช่ความต้องการที่ทำให้เลือกอาชีพด้านดนตรี แต่เป็นการต้องการการยอมรับจากบุคคลเฉพาะกลุ่ม

2.2 ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ เนื่องจากผู้จบการศึกษาดนตรีหรือผู้ประกอบอาชีพดนตรีมักเป็นผู้ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูงมาก จึงต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนเลือก เพราะมีความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งนั้นๆ จากความต้องการของตนเองเป็นหลัก ผู้จบการศึกษาดนตรีจึงเลือกอาชีพดนตรีเพราะต้องการประสบความสำเร็จในอาชีพนี้

2.3 ความต้องการการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ ผู้จบการศึกษาดนตรีบางส่วนมีความต้องการด้านนี้จึงประกอบอาชีพดนตรี เช่นต้องการทำเพลงหรือดนตรีในแบบของตน การได้ทดลองทำอะไรใหม่ๆ หรือการบุกเบิกสิ่งใหม่ๆ เพื่อผู้ศึกษาดนตรีรุ่นต่อไป

2.4 ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้จบการศึกษาดนตรีเลือกประกอบอาชีพดนตรี เพราะงานดนตรีส่วนมากเป็นงานอิสระ เช่นนักดนตรีตามร้านอาหาร หรือตามงานต่างๆ ผู้รับผลิตผลงานทางดนตรี หรือการเป็นผู้สอนดนตรีก็พบว่ามีความต้องการสอนดนตรีนอกระบบมากกว่าการเป็นอาจารย์ประจำโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย หากผู้ประกอบอาชีพดนตรีหันมาทำงานในระบบก็มักจะมาจากการความมั่นคงทางการเศรษฐกิจมากขึ้น ซึ่งเป็นความต้องการที่รองลงมาจากความต้องการอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว

3. สรุปผลการวิจัยผู้จบการศึกษาคนตรีเมื่อวิเคราะห์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพตามทฤษฎีของฮอปพอก (Hoppock) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องและปัจจัยข้อมูลข่าวสารในการวิเคราะห์การเลือกอาชีพของผู้จบการศึกษาคนตรีดังนี้

3.1 จากปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องพบว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของผู้จบการศึกษาคนตรีในบางกรณี เพราะความต้องการหลักๆ นั้นเป็นมาจากความต้องการของตนเองเป็นหลัก ผู้จบการศึกษาคนตรีอาจเลือกอาชีพโดยได้รับอิทธิพลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยสาเหตุทางความต้องการของครอบครัว ส่วนอิทธิพลจากบุคคลที่อยู่ในสายงานทางคนตรีหรือรุ่นที่นั้นมาจากความชอบในคนตรีเป็นทุนเดิมอยู่ก่อน เมื่อเห็นผู้ที่มีความสามารถหรือประสบความสำเร็จเป็นบุคคลใกล้เคียงจึงมีความต้องการในอาชีพนั้น ๆ ด้วย

3.2 จากปัจจัยข้อมูลข่าวสารพบว่า ผู้จบการศึกษาคนตรีคิดว่าตนเองมีความรู้ทางอาชีพของตนจากการที่ได้คลุกคลีกับบุคคลในสายอาชีพเดียวกัน หรือจากการหาข้อมูลด้วยตนเองด้วยความสนใจ ในด้านของสื่อ่นั้นมีผลกับความต้องการทางอาชีพเฉพาะบางอาชีพเท่านั้น เพราะผู้จบการศึกษาคนตรีให้ความเห็นว่าอาชีพที่ตนสนใจบางอาชีพไม่ค่อยมีผู้มีชื่อเสียงปรากฏทางสื่อ เช่น ผู้ทำงานเป็นวิศวกรเสียง เป็นต้น

4. สรุปความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาคนตรี จากผลการวิจัยพบว่า ผู้จบการศึกษาคนตรีมีความต้องการทางอาชีพที่หลากหลาย แต่ความต้องการที่มากที่สุดคือการเป็นโปรดิวเซอร์ นักแต่งเพลง รองลงมาคือการได้เล่นดนตรีไปเรื่อยๆ เป็นนักดนตรีอิสระ และการเป็นอาจารย์สอนดนตรีนอกระบบ ส่วนอาชีพในปัจจุบันของผู้จบการศึกษาคนตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมส่วนมากยังเป็นการเล่นดนตรีตามร้านอาหาร และผู้ทำงานด้านเสียง หรือวิศวกรเสียง เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมได้แบ่งนักศึกษาคนตรีตามเครื่องดนตรีหลักที่ศึกษา และมีวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีคนตรีต่างๆ เป็นวิชาบังคับที่ต้องเรียนเพื่อปรับตัวให้เข้ากับตลาดงานในปัจจุบัน

5. สรุปผลการวิจัยจากความคิดเห็นของอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จากผลการวิจัยพบว่า ในมุมมองของผู้สอน นักศึกษาหรือผู้จบการศึกษาคนตรีในปัจจุบันมีความสามารถมากขึ้น มีความชัดเจนในการเลือกศึกษาคนตรีมากกว่าสมัยก่อน จึงทำให้มีความมุ่งมั่นในการฝึกฝนและเรียนรู้ในด้านต่างๆ มากขึ้น แผนการเรียนการสอนมีการกลายไปสู่แขนงวิชาต่างๆ ของคนตรีมากขึ้น ในส่วนที่สำคัญคือเทคโนโลยีคนตรี ผู้ศึกษาควรมีความสามารถในการบันทึกเสียง หรือการจัดการกับข้อมูลทางคนตรีได้ทุกคน และมีการขยายการเรียนรู้ไปสู่สายอาชีพที่ใกล้เคียง เช่น การทำงานกับภาพและเสียง การทำเพลงประกอบภาพยนตร์ และมีการเรียนรู้ทางการตลาดมากขึ้น ด้านการศึกษาคนตรีก็จะพัฒนามากขึ้น มีความหลากหลายของวิชาคนตรีมากขึ้น

และมีการประยุกต์ไปสู่การเรียนรู้ในสายงานดนตรีประยุกต์มากขึ้นไปอีก เพื่อเพิ่มโอกาสทางอาชีพแก่ผู้จบการศึกษาดนตรี

6. สรุปผลการวิจัยจากความคิดเห็นของบุคคลากรทางดนตรีที่มีต่อผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า ในทัศนะของบุคคลากรทางดนตรี ผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบันมีบทบาทต่องานดนตรีมากกว่าในอดีต ผู้จบการศึกษาดนตรีมีความรู้ความสามารถรอบด้านมากขึ้น แต่ในอนาคตอาจเกิดปัญหาการขาดพื้นที่ในตลาดงาน เพราะบุคคลากรทางดนตรีรุ่นก่อนๆยังคงทำงานอยู่ ในขณะที่มีผู้จบการศึกษาดนตรีมากขึ้นเรื่อยๆ และแนวโน้มจำนวนผู้จบการศึกษาดนตรีก็เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของหลักสูตรทางดนตรีที่เพิ่มขึ้น ผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบันควรเป็นผู้มีความสามารถหลายด้านและความสามารถทางภาษาอังกฤษเป็นเรื่องสำคัญในการเปิดโอกาสทางอาชีพสู่โลกภายนอก อีกทั้งควรมีการรวมกลุ่มกันระหว่างนักดนตรีเพื่อการสร้างอำนาจการต่อรองและการควบคุมคุณภาพของผู้ประกอบอาชีพดนตรี

7. สรุปผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (SWOT Analysis) ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยออกเป็นข้อๆ ดังนี้

7.1 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง (S - Strengths) ของผู้จบการศึกษาดนตรี จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยจากผู้จบการศึกษาดนตรี อาจารย์ผู้สอน และบุคคลากรทางดนตรี พบว่า ผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบันโดยรวมมีความสามารถมากขึ้น มีความชัดเจนในความต้องการประกอบอาชีพดนตรีมากขึ้น มีความสามารถรอบด้านมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ดนตรีจากทฤษฎีที่เรียนมาได้ จุดแข็งนี้เกิดขึ้นจากการพัฒนาของหลักสูตรการเรียนการสอน การได้คลุกคลีอยู่กับแวดวงดนตรีทั้งในเรื่องการศึกษาและอาชีพ ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันทำให้นักศึกษาดนตรีมีคุณมากกว่าเดิมในภาพรวม เทคโนโลยีต่างๆ ที่ราคาถูกลงทำให้นักศึกษาดนตรีสามารถฝึกฝนการใช้เครื่องไม้เครื่องมือต่างๆ ที่เกี่ยวกับเสียงได้ดีขึ้น ทักษะการทำเพลงและบันทึกเสียงที่ทำได้ง่ายจากนักศึกษาดนตรีในปัจจุบัน

7.2 ผลการวิเคราะห์จุดอ่อน (W - Weaknesses) ของผู้จบการศึกษาดนตรี จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาดนตรีหรือผู้จบการศึกษาดนตรีค่อนข้างเกียจคร้าน อาจเกิดจากบุคลิกเฉพาะตัวของผู้ที่อยู่ในสายอาชีพดนตรีซึ่งไม่ใช่ทุกคนที่เป็น ความเป็นผู้มีอารมณ์อ่อนไหวก็เป็นอีกจุดอ่อนหนึ่งของนักดนตรี เช่น เมื่อมีเรื่องรบกวนจิตใจ หรือสะเทือนใจ อาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเท่าที่ควร ผู้จบการศึกษาดนตรีบางคนมีจุดอ่อนในเรื่องทฤษฎีดนตรี เกิดจากบุคลิกลักษณะของผู้ที่อยู่ในกลุ่มศิลปินที่ไม่ชอบสิ่งที่มีโครงสร้างซับซ้อน เรื่องนี้อาจเป็นเรื่องขัดแย้งในตนเองเรื่องหนึ่ง จุดอ่อนของผู้จบการศึกษาดนตรีบางคนเกิดจากเทคโนโลยีที่พัฒนา ทำให้สามารถผลิตงานเพลงได้ง่าย จึงเกิดการมองข้ามหรือไม่ใส่ใจในการฝึกฝนทักษะของตน หรือไม่

สนใจในทฤษฎีดนตรี เมื่อต้องออกไปแสดงจริงๆ อาจไม่สามารถบรรเลงดนตรีได้คือ อีกจุดอ่อนหนึ่งที่สำคัญและทำให้เกิดข้อจำกัดทางอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีคือภาษาอังกฤษ จากการวิจัยพบว่า ผู้จบการศึกษาดนตรีจำนวนไม่น้อยขาดทักษะที่ดีพอในด้านภาษา ทำให้ขาดโอกาสในการทำงานในระดับที่กว้างขึ้น หรือในระดับสากล

7.3 ผลการวิเคราะห์โอกาส (O - Opportunities) ของผู้จบการศึกษาดนตรี จากการวิจัยพบว่าโอกาสของผู้จบการศึกษาดนตรีได้แก่ เทคโนโลยี ทั้งในแง่ของเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ และเรื่องของสื่อ เทคโนโลยีในด้านอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือทำให้นักศึกษาดนตรีสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ที่คนรุ่นก่อนไม่มีโอกาส เช่น การผลิตผลงานเพลงด้วยตนเอง การบันทึกเสียงตลอดจนงานโปรดักชั่นต่างๆ ทั้งภาพและเสียง ทำให้นักศึกษาหรือผู้จบการศึกษาดนตรีมีโอกาสทางอาชีพมากขึ้น เช่นการประกอบอาชีพทางด้านเสียงต่างๆ เช่นสถานีโทรทัศน์ วิทยุ งานภาพยนตร์ งานโฆษณา ทางด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับสื่อที่เป็นโอกาสสำคัญคืออินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วสูงมากขึ้นกว่าสมัยก่อนมาก ทำให้สามารถดูข้อมูลข่าวสารได้ในเวลาอันรวดเร็ว การรับส่งข้อมูลปริมาณมากในเวลาอันสั้น ทำให้สามารถชมสื่อต่างๆ ที่มีภาพและเสียงได้อย่างรวดเร็ว เช่น YouTube หรือ Facebook ที่สามารถติดต่อสื่อการกับคนทั้งโลกได้ และสามารถเผยแพร่ผลงานของตนเองได้ ทำให้นักศึกษาดนตรีมีโอกาสในการประชาสัมพันธ์ตนเอง ทำให้เป็นที่รู้จักได้โดยไม่ต้องเสียเงินมากเหมือนในอดีต

7.4 ผลการวิเคราะห์อุปสรรคหรือภัยคุกคาม (T - Threats) จากการวิจัยพบว่าอุปสรรคหรือภัยคุกคามของผู้จบการศึกษาดนตรีประกอบไปด้วยความไม่แน่นอนหรือไม่มั่นคงของอาชีพนักดนตรีอิสระ ความไม่น่าเชื่อถือถือทางการเงินที่อาจจะปิดโอกาสในการขยายหรือพัฒนาการลงทุนในด้านอาชีพและความเป็นอยู่ของนักดนตรี อุปสรรคที่สำคัญที่สุดเกิดจากผู้ที่อยู่ในสายงานดนตรีเอง เช่นการแข่งขันที่สูงขึ้นเรื่อยๆ จากการที่มีผู้จบการศึกษาดนตรีมากขึ้นในทุกๆ ปีแต่การขยายของตลาดแรงงานด้านดนตรีน้อย หรือแม้แต่ถดถอย การตัดราคากันเองจากผู้จบการศึกษาดนตรีที่ต้องการเล่นดนตรีจึงยอมรับงานในราคาต่ำ ผู้ประกอบอาชีพดนตรีรุ่นก่อนๆ ที่ยังคงอยู่ในสายงานดนตรีและมักเป็นผู้มีตำแหน่งสูงในองค์กรต่างๆ ทำให้นักศึกษาดนตรีรุ่นใหม่ไม่สามารถก้าวขึ้นไปอยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงได้ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้ผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพดนตรีแต่ไม่ได้ศึกษาในหลักสูตรดนตรีสามารถศึกษาหาความรู้เองได้ ทำให้มีคู่แข่งทางอาชีพเพิ่มขึ้น อุปสรรคหรือภัยคุกคามอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ทัศนคติของผู้บริโภคที่อาจคิดว่าดนตรีเป็นของฟรี จึงทำให้เกิดการละเมิดลิขสิทธิ์มากมาย รายได้ที่นักดนตรีควรได้ก็หายไป และความไม่รู้ของบุคคลภายนอกต่อนักศึกษาดนตรีว่าในปัจจุบันมีการเรียนการสอน

อย่างไรทำให้ขาดโอกาสทางอาชีพ เช่น งานด้านภาพและเสียงต่างๆ ที่ผู้จ้างงานเข้าใจว่าต้องรับผู้จบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือผู้จบทางอิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการทางอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์หรือผู้ประกอบอาชีพนักดนตรีเป็นผู้ที่มีบุคลิกลักษณะที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง รักอิสระ เป็นผู้มีอารมณ์อ่อนไหว และไม่ชอบงานที่มีลักษณะโครงสร้างซับซ้อนหรืองานสำนักงาน จากลักษณะดังกล่าวทำให้ต้องพิจารณาอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์อย่างเหมาะสม คือ อาชีพอิสระต่างๆ นักดนตรี หรืออาจารย์สอนดนตรีนอกระบบ แต่ก็ต้องคำนึงถึงความจำเป็นบางประการด้วย เช่น ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพราะในปัจจุบันเป็นยุคที่เศรษฐกิจฝืดเคือง หากผู้ประกอบอาชีพดนตรีไม่ประกอบอาชีพด้วยความรอบคอบอาจทำให้ประสบปัญหาทางการเงินได้ เพราะฉะนั้นผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ต้องมีความยืดหยุ่นในการทำงานสูง และปรับตัวในการประกอบอาชีพ ไม่ควรยึดติดกับความคิดในแง่มุมมองของตัวเองมากเกินไป และมองหาโอกาสในการประกอบอาชีพให้รอบด้านมากขึ้น

ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เลือกประกอบอาชีพโดยมีความต้องการส่วนบุคคลด้านต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพตามลำดับความสำคัญคือ ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น และ ความต้องการการแสดงความคิดริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีส่วนมากมีความต้องการที่ชัดเจนในการเลือกอาชีพอิสระและต้องการประสบความสำเร็จ โดยไม่ค่อยคำนึงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อาจารย์ผู้สอนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องควรเป็นที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับภาคตัดสินใจเลือกอาชีพหรือการตัดสินใจทางการเงินเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ แต่ในขณะเดียวกันต้องไม่ขัดแย้งกับความต้องการในการประกอบอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ด้วย

บุคคลที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในทางอ้อม ดังนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องควรเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้แนะนำที่ดี แต่ในขณะเดียวกันต้องให้อิสระในการตัดสินใจกับผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในการเลือกอาชีพ ผู้ปกครองบางส่วนมีความเป็นห่วงในเรื่องความมั่นคงทางเศรษฐกิจจึงต้องการให้ผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ทำงานในระบบหรืองานประจำที่มีรายได้แน่นอน แต่รายได้นั้นก็มักน้อยกว่างานคนตรีอิสระซึ่งไม่แน่นอน บุคคลที่เกี่ยวข้องของผู้จบการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จึงมีหน้าที่คอยแนะนำการตัดสินใจที่ดี คอยช่วยเหลือในการพิจารณาเลือกหาอาชีพ

ที่เหมาะสม และรักษาสมดุลระหว่างความต้องการของตนเองและความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยข้อมูลข่าวสารในแง่ของความรู้ทางอาชีพและสื่อต่างๆ มีส่วนสำคัญมากในการเลือกอาชีพ หรือเสาะหาอาชีพที่ตรงกับความต้องการของผู้จบการศึกษาดนตรี ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีรายได้ที่ดีและค่อนข้างมั่นคงแม้จะไม่ใช่งานในระบบก็ตาม การมีข้อมูลข่าวสารทางอาชีพของตนมากย่อมทำให้การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นไปอย่างเหมาะสมมากขึ้น สื่อนั้นมีบทบาทในการหาความรู้ทางอาชีพและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพไปพร้อมๆ กัน ผู้จบการศึกษาดนตรีอาจรับรู้ข่าวสารหรือความสำเร็จของบุคคลในอาชีพต่างๆ ผ่านสื่อ และเป็นแบบอย่างในการเลือกอาชีพของตนต่อไป

จากการวิจัยความต้องการที่เป็นจุดมุ่งหมายของการประกอบอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีมากที่สุดคือการเป็น โปรดิวเซอร์ นักแต่งเพลง แต่ในปัจจุบันตำแหน่งงานในส่วนนี้มีพื้นที่น้อยมากและมีบุคคลากรทางดนตรีตั้งแต่ยุคเริ่มแรกอยู่ในตำแหน่ง ดังนั้นผู้ที่จะประกอบอาชีพดนตรีรุ่นใหม่ควรพิจารณาว่าจะไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร ถ้าหากไม่มีพื้นที่ในการทำงานอาจต้องสร้างพื้นที่ของตนเองหรือไม่ การพิจารณาอาชีพอื่นๆ ที่ใกล้เคียงนับว่าเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่ง ผู้จบการศึกษาดนตรีบางส่วนยังไม่มีแผนสำหรับอาชีพของตนในอนาคตซึ่งส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพเป็นนักดนตรีตามสถานประกอบการต่างๆ ความต้องการที่จะกลับไปเป็นครูสอนดนตรีที่ภูมิลำเนาของตนไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกระบบยังมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จได้ดี เพราะบุคคลากรทางดนตรีในต่างจังหวัดที่มีความสามารถยังไม่มากนัก

ในส่วนของผู้สอนในมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ได้ดีและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอด เห็นได้จากหลักสูตรเทคโนโลยีดนตรี การตลาด หลักสูตรดนตรีประยุกต์ต่างๆ ที่ทำให้ขยายขอบเขตในการประกอบอาชีพของผู้จบการศึกษาดนตรีต่อไปในอนาคต นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนควรให้คำแนะนำหรือจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการต่างๆ ซึ่งจะทำให้ผู้จบการศึกษาดนตรีสามารถวิเคราะห์ตนเองและปัจจัยภายนอกได้ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนควรเป็นผู้มีความรู้ในด้านจิตวิทยาหรือมีความรู้ในเรื่องลักษณะอุปนิสัยต่างๆ เพื่อทราบความคิดและความต้องการของนักศึกษาของตน ตลอดจนการให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม

ผู้บริหารและบุคคลากรทางดนตรีมีความเป็นห่วงในเรื่องตำแหน่งงานในองค์กรทางดนตรีต่างๆ เช่น ค่ายเพลง ว่าอาจเหลือพื้นที่น้อยลงเรื่อยๆ ดังนั้นผู้จบการศึกษาดนตรีควรวางแผนในการประกอบอาชีพเป็นอย่างดี การก้าวสู่ตลาดงานในระดับโลกหรือต่างประเทศเป็นอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งต้องใช้ความสามารถทางภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้งผู้จบการศึกษาดนตรีควรฝึกฝนและหาความรู้ทางดนตรีให้รอบด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่านอกจากความต้องการส่วนบุคคล คือความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ ความต้องการประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น และ ความต้องการการแสดงความกิติริเริ่มในการดำเนินกิจการต่างๆ แล้ว ปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อการเลือกอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะนิติศาสตร์ทั้งหมด ทำให้ทราบว่าผู้จบการศึกษาคณะนิติศาสตร์มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ทำงานอิสระ เป็นปัจจัยที่มีผลมากที่สุด ผู้จบการศึกษาส่วนมากมีความมุ่งมั่นที่จะประกอบอาชีพคนตรีต่อไปโดยคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและค่านิยมส่วนบุคคลน้อยกว่าปัจจัยอื่นๆ

1.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้จบการศึกษาคณะนิติ

1.1.1 จากการวิจัยพบว่างานคนตรีในระบบมักมีรายได้ดีกว่าการทำงานในระบบแต่ไม่ใช่ในทุกกรณี ผู้ที่เลือกประกอบอาชีพต่างๆ ควรพิจารณาการตัดสินใจประกอบอาชีพให้เหมาะสม ผู้ที่มีรายได้ดีจากการทำงานอิสระก็ควรเก็บออมไว้ในยามจำเป็น ส่วนผู้ที่ทำงานประจำก็อาจหาอาชีพเสริม

1.1.2 การสอนคนตรีตามโรงเรียนคนตรีเป็นอาชีพอิสระที่ยังสามารถใช้เป็นอาชีพหลัก หรืออาชีพเสริมได้ดี แต่อาจมีการแข่งขันสูงในกรุงเทพฯ การประกอบอาชีพครูสอนคนตรีในภูมิภาคของนครเป็นทางเลือกที่ดี แต่ควรพิจารณาความต้องการในการเรียนคนตรีของคนในพื้นที่ด้วย

1.1.3 ผู้จบการศึกษาคณะนิติควรฝึกทักษะทางภาษาของตนให้ดี เพื่อเพิ่มโอกาสทางอาชีพให้ออกไปอยู่ในระดับสากล

1.1.4 การรวมกลุ่มกันของผู้ประกอบอาชีพคนตรีเป็นอีกทางออกเพื่อให้เกิดอำนาจการต่อรอง และสามารถช่วยเหลือกันได้

1.2 ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ทางคนตรี

1.2.1 อาจารย์ผู้สอนมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเป็นเรื่องที่ดี การปรับปรุงหลักสูตรอยู่เสมอมิมีส่วนในการเปิดโอกาสทางอาชีพของผู้จบการศึกษาคณะนิติ

1.2.2 อาจารย์ผู้สอนอาจต้องดูแลภาพรวมของนักศึกษาคณะนิติว่ามีความสามารถรอบด้านเพียงพอหรือไม่ นักศึกษาคนไหนต้องเสริมเรื่องใดบ้าง

1.2.3 ความสามารถทางภาษามีส่วนสำคัญในการเปิดโอกาสทางอาชีพสู่ระดับสากล อาจารย์ผู้สอนอาจต้องดูแลอย่างใกล้ชิดว่านักศึกษามีความสามารถทางภาษาเพียงพอ อาจแนะนำให้ศึกษาเพิ่มเติม หรือร่วมมือกับอาจารย์ทางภาษาในการพิจารณานักศึกษาคณะนิติไปด้วย

1.2.4 นักศึกษาคณตรีเป็นผู้ที่มีความเป็นตัวของตัวเองสูง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อหน้าที่การงาน อาจารย์ผู้สอนควรดูแลและพิจารณาถึงนิสัยและบุคลิกลักษณะของแต่ละคน และคอยแนะนำให้นักศึกษาคณตรีมีการปรับตัวในหลายๆ ด้าน เช่นความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา ซึ่งสำคัญมากทั้งสำหรับอาชีพในระบบและนอกระบบ ซึ่งอาชีพนอกระบบนั้นมีความเสี่ยงสูงอยู่แล้ว

1.2.5 ควรมีการแนะนำหรือเปิดการเรียนการสอนเรื่องการบริหารจัดการและการเงินแบบพื้นฐานให้กับนักศึกษาคณตรีและแนะนำแนวการวางแผนในการประกอบอาชีพด้วย

1.2.6 คนในสังคมภายนอกยังไม่ค่อยรู้ว่าการศึกษาคณตรีในปัจจุบันพัฒนาไปถึงจุดไหนแล้ว มีรายวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีในด้านการผลิตอย่างไร ควรมีการประชาสัมพันธ์ หรือจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์ในเรื่องนี้ เช่นการแสดงผลงานต่างๆ หรือการให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบันทึกเสียงกับบุคคลทั่วไป เพื่อเป็นการแสดงความสามารถและเปิดโอกาสทางอาชีพแก่ผู้จบการศึกษาคณตรี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้อาจอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ผู้ที่สนใจที่จะวิจัยเรื่องนี้ต่อยอดสามารถขยายขอบเขตของการวิจัยให้กว้างขึ้นได้ หรืออาจวิจัยเฉพาะเจาะจงในบางแง่มุมได้

2.2 ผู้วิจัยควรจัดการในเรื่องของเวลาในการวิจัยให้ดี อาจเตรียมกลุ่มเป้าหมายสำรองในกรณีที่ติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการวิจัยไม่ได้

2.3 ความสัมพันธ์อันดีต่อสถาบันการศึกษาอาจช่วยให้การเก็บข้อมูลในการวิจัยง่ายขึ้น เพราะบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจะยินดีให้ความช่วยเหลือและให้ข้อมูลกับเรา

รายการอ้างอิง

- ฉวรา พิไชยแพทย. (2553). “การปรับกระบวนการทัศน์ของอุตสาหกรรมเพลงในประเทศไทย.”
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารงานวัฒนธรรม หมวดวิชา
 อุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและงานสร้างสรรค์ วิทยาลัยนวัตกรรม
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2528). **พัฒนาการทางอาชีพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงจันทร์.
- นันทา สุรักษา. (2548). “รูปแบบชีวิตและการให้คำปรึกษาอาชีพ.” วิทยานิพนธ์ ปริญญา
 มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพนธ์ พัวพงศกร. (2538). **เศรษฐศาสตร์แรงงานและแรงงานสัมพันธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- พิสมัย หาญสมบัติ. (2542). **การแนะแนวอาชีพ**. กรุงเทพฯ: ครูศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). **การแนะแนวอาชีพ**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ สุขชัย. (2553). “การพัฒนาคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาธุรกิจดนตรี/ดนตรีเชิงพาณิชย์ ตาม
 แนวคิดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF: HEd).” วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต สาขาคณตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา ครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย สุขศิริเสรีกุล. (2550). “สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษา
 ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันทรัพยากรมนุษย์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). **ผู้ว่างงาน จำแนกตามระดับ
 การศึกษาที่สำเร็จ ทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2544 - 2556 รายปี**. เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม. เข้าถึง
 ได้จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=115&template=2R1C&yeartype=M&subcatid=9
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2557). **สถานการณ์กำลังแรงงาน การมี
 งานทำ และการว่างงาน ทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2554 - 2556 รายปี**.
 เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม. เข้าถึงได้จาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=427&template=1R1C&yeartype=M&subcatid=6
- สำเนา ขจรศิลป์. (2529). **การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: กองบริการการศึกษา
 ทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร.

- สุกรี เจริญสุข. (2551). การศึกษาคณตรีในประเทศไทย. เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://krupeak.igetweb.com/articles/222374/การศึกษาคณตรีในประเทศไทย.html>
- สุจินต์ สารงาม. (2527). แนวทางการเลือกอาชีพ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อมรรัตน์ เหล่าบุญมา. (2550). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปริญญาโท สาขา พัฒนาแรงงานและสวัสดิการ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- อรอนงค์ ชาญภูวนัน. (2539). การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- อุเทน อินทโร. (2550). การประกอบอาชีพคณตรีและการแนะแนวการเรียนคณตรี. เข้าถึงเมื่อ 5 ตุลาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/32515>
- เอกชัย บุญยาภิธาน. (2553). คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้จบการศึกษาดนตรี

1. มีความเป็นมาหรือในการตัดสินใจเข้ารับศึกษาด้านดนตรีอย่างไร
2. มีความต้องการด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพ
3. มีปัจจัยบุคคลที่เกี่ยวข้องมีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างไร
4. ปัจจัยข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างไร
5. ในฐานะผู้จบการศึกษาดนตรีมีความคิดเห็นว่าคุณจบการศึกษาดนตรีมีจุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไรบ้าง
6. ในฐานะผู้จบการศึกษาดนตรีมีความคิดเห็นว่ามีโอกาสและอุปสรรคอะไรบ้างต่อการประกอบอาชีพดนตรี
7. จุดมุ่งหมายในการประกอบอาชีพคืออะไร เปรียบเทียบกับปัจจุบันเป็นอย่างไร

แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

1. ผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบันมีลักษณะเป็นอย่างไร มีความเหมาะสมกับตลาดงานมากน้อยเพียงใด
2. ในฐานะอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณจบการศึกษาดนตรีมีจุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไรบ้าง
3. ในฐานะอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณจบการศึกษาดนตรีมีโอกาสและอุปสรรคอะไรบ้างต่อการประกอบอาชีพดนตรี
4. การเรียนการสอนวิชาดนตรีจะมีแนวโน้มไปในทิศทางใดในอนาคต

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารและบุคลากรทางดนตรี

1. ในฐานะผู้มีประสบการณ์ในสายงานดนตรีคิดว่าผู้จบการศึกษาดนตรีในปัจจุบันมีบทบาทอย่างไรต่อตลาดงานดนตรี
2. ในฐานะผู้มีประสบการณ์ในสายงานดนตรีมีความคิดเห็นว่าคุณจบการศึกษาดนตรีมีจุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไรบ้าง
3. ในฐานะผู้มีประสบการณ์ในสายงานดนตรีมีความคิดเห็นว่าคุณจบการศึกษาดนตรีมีโอกาและอุปสรรคอะไรบ้างต่อการประกอบอาชีพดนตรี
4. แนวโน้มของงานด้านดนตรีจะเป็นอย่างไรในอนาคต
5. คุณสมบัติที่พึงมีของผู้ที่จะมาทำงานสายดนตรีควรเป็นอย่างไร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายเอกรินทร์ สุภรณ์พานิช
ที่อยู่	613 หมู่บ้านวังทอง เพชรเกษม 77 เขตหนองแขม กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
พ.ศ. 2552	ศึกษาต่อปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยาและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2547 - 2549	บริษัท RS Promotion ตำแหน่ง Audio Content
พ.ศ. 2549 - 2551	บริษัท ธีระมิวสิก ตำแหน่ง พนักงานฝ่ายขาย
พ.ศ. 2551 - 2553	บริษัท สำนักพิมพ์เอ็มไอเอส ตำแหน่ง ฝ่ายดนตรี
พ.ศ. 2553 - 2556	บริษัท สำนักพิมพ์เอ็มไอเอส ฝ่ายดนตรี (Freelance) สอนดนตรีที่โรงเรียน MAPP music studio
พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน	รับทำงานเพลงและบันทึกเสียง (Freelance) สอนดนตรีที่โรงเรียน 45 Music Academy